

Худо чї мехоҳад?

Майкл С. Хейзер

Китобҳои дигари ин муаллиф

Supernatural: What the Bible Teaches about the Unseen World and Why it Matters

The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible

Angels: What the Bible Really Teaches About God's Heavenly Host

Demons: What the Bible Really Teaches About the Powers of Darkness

I Dare You Not to Bore Me with the Bible

The Bible Unfiltered: Approaching Scripture On Its Own Terms

Reversing Hermon: Enoch, the Watchers, and the Forgotten Mission of Jesus Christ

Brief Insights on Mastering Bible Study (The 60-Second Scholar series)

Brief Insights on Mastering the Bible (The 60-Second Scholar series)

Brief Insights on Mastering Bible Doctrine (The 60-Second Scholar series)

The Façade (fiction)

The Portent (fiction)

Фавқуттабиӣ

Copyright © 2015

Фавқуттабиӣ Тарҷумаи тоҷикӣ

© 2021,

Мӯҳтавои ин китобро бо иҷозати муаллиф ва соҳиби ҳуқуқи нашр ба пуррагӣ нусхабардорӣ кардан ва паҳн кардан мумкин аст. Иҷозат танҳо ба тарҷумаи Miqlat.org. нашршуда дахл дорад – Midlat.org ин ташкилоти ғайритиҷоратӣ аст, ки дар ИМА 501 (с)(3) ҷойгир шудааст. Ин иҷозат ба тарҷума ба ин забон ё ба забони дигар, ки дар Lexham Press нашр шудааст, дахл надорад.

ISBN

Тарҷумон:

Мундарица

Муқаддима

БОБИ ЯКУМ: Худо оиларо меҳост-----	7
БОБИ ДҶУМ: Худо ҳанӯз ҳам оиларо меҳост -----	11
БОБИ СЕҶУМ: Оилаи Худо ба Ў хиёнат намуд -----	21
БОБИ ЧОРУМ: Худо ба оилаи инсонии Худ ҳамроҳ шуд-----	28
БОБИ ПАНҶУМ: Худо дар пайи оилаи Худ аст -----	32
БОБИ ШАШУМ: Худо ҳамеша бо оилаи Худ аст-----	39
БОБИ ҲАФТУМ: Инчил чист? -----	45
БОБИ ҲАШТУМ: Шогирдӣ чист? -----	53
БОБИ НҶУМ: Шогирд чӣ мекунад? -----	58
<i>Номҳо ва истилоҳоти муҳим -----</i>	<i>75</i>
<i>Шарҳи мухтасари истилоҳоти фавқуттабий -----</i>	<i>80</i>

Муқаддима

Худо чӣ меҳоҳад?

Савол одӣ менамояд, аммо агар каме андеша кунед, дар асл чунин нест.

Чаро? Хуб, барои шурӯъкунандагон, шумо бояд донед, ки кӣ савол медиҳад. Одамон ин саволро бо сабабҳои гуногун медиҳанд. Оё ин фарёди ғазоби касест, ки дард мекашад? Эҳтимол ин чун як пичир-пичир ба гӯш мерасад, ки аз ғаму андӯҳи амиқ берун меояд. Оё водоркунандаи ин савол кунҷқобӣ аст? Ё ин танҳо хоҳиши инъикос намудани андешаҳои амиқ аст? Дидан душвор нест, ки ҷавоби дуруст ба он вобаста аст, ки чаро савол дода мешавад.

Азбаски ман савол медиҳам, инро фаҳмидан осон аст. Аммо аввал иҷозат диҳед гӯям, ки чӣ чиз маро ба додани ин савол водор намекунад. Ман на на аз он сабаб савол медиҳам, ки ҷавобашро намедонам. Ман ҷавобро медонам. Дар асл ман ҷавобро барои ҳама медонам, дар ҳадди ақалл он ҷавоберо, ки худӣ Худо ба ҳамаи мо медиҳад. Ва ман ин саволро маҳз ҳамин тавр медиҳам. Ман аз он сабаб ин саволро медиҳам, ки шумо дар бораи баъзе чизҳои муҳим фикр кунед. Вақте ки ман мепурсам: "Худо чӣ меҳоҳад?", дар асл ман мепурсам: *Вақте ки сухан дар бораи ҳар як намояндаи насли инсон меравад, Худо чӣ меҳоҳад?* Вақте ки сухан дар бораи ман ва ҳаёти ман ва дар бораи шумо ва ҳаёти шумо меравад, *Ӯ* чӣ меҳоҳад?

Пеш аз он ки аз пайи посух биравам, комилан аён аст, ки ин савол ба дин дахл дорад. Саволҳо дар бораи Худо ба таври табиӣ ба ин папка ворид карда мешаванд. Ман саволро ба миён гузоштам ва ба он ҷавоб медиҳам, зеро ман ба Худо таваҷҷуҳ дорам. Бисёри одамон ҳамчунин ба Худо таваҷҷуҳдоранд, гарчанде ки ба калисо таваҷҷуҳ надоранд. Ин хуб аст, зеро лозим намеояд, ки дубора бо шумо дар бораи гузашта сӯҳбат кунам. Ман шубон ё коҳин нестам, аммо омӯзиши Китоби Муқаддасро касб кардаам (бале, ин воқеан имконпазир аст). Пас, азбаски ман касе ҳастам, ки савол медиҳад, ҷавоби ман ҷавоби библиявӣ хоҳад буд. Ин масъаларо тангтар мекунад. Мақсади ман фаҳмондани он аст, ки Китоби Муқаддас ба саволи «Худо чӣ меҳоҳад?» чӣ гуна ҷавоб медиҳад.

Акнун ба ҷавоб мегузарем. Ин содда аст. *Ӯ шуморо меҳоҳад.*

Ин метавонад шуморо ба ҳайрат орад. Шумо метавонед шубҳа кунед. Ин хуб аст. Аммо ин ҷавоби дуруст аст. Ба ростӣ, ҳарчанд, ин посух *кофӣ* нест. Шумо

наметавонед ҳис кунед, ки ҷавоби танҳо бо як ҷумла додашуда то ҷӣ андоза аҷиб ва амиқ аст. Барои фаҳмидани он ки дар паси ин ҷавоб ҷӣ қадар муҳаббат аст, ба шумо баъзе контекстҳо лозиманд. Дар паси ҷавоб воқеан як ҳикояи тӯлонии ҷолибе ҳаст.

Азбаски чунин аст, ин китоб на танҳо дар бораи он чизест, ки Худо меҳоҳад, балки дар бораи *чизҳоест, ки Худо меҳоҳад, то шумо донед*. Бале, *ӯ шуморо меҳоҳад*, аммо барои он ки шумо инро қадр кунед ва (умедворем) нисбати Худо ҳамин гуна эҳсос дошта бошед, ба шумо як миқдор контекст лозим аст.

Ин, албатта, кори ман аст. Мо аз қиссаи Худо оғоз мекунем. Дар он ҷо ҷаҳи бисёр аст, аммо ин ҳеҷ гоҳ фикри Худоро нисбати шумо (ё нисбати ман, хушбахтона) тағйир надодааст. Пас аз он ки ман нақл кардани ҳикояро ба итмом расонам (ин тамоми китоб нест, бинобар ин, агар шумо хонандаи ашаддӣ набошед, насиби шумост), ман баъзе қисматҳои қиссаро, ки махсусан муҳиманд, муфассал нақл мекунам. Аммо агар фақат ҳиссаи ҳикояро хонед, шумо ба саволе, ки мо аз он оғоз кардем, ҷавоб хоҳед гирифт. Ман фикр мекунам, ки шумо меҳоҳед давом диҳед. Умедворам, ки давом медиҳед. Ин маводи хуб аст.

Пеш аз он ки ба дохили он ворид шавем, ман як раддия дорам. Агар шумо қисми зиёди умри худро дар калисо гузаронида бошед, шояд фикр кунед, ки аллакай ҳикояро медонед. Шумо албатта қисматҳои онро медонед, аммо ман кафолат дода метавонам, ки дар он баъзе чизҳои ғайриҷашмдошт хоҳанд буд. Мутаассифона, чизе ки аксар вақт дар роҳи аҷоибии ҳикоя монета мешавад, дин аст. Баъзан афзалшумориҳои калисой ва мазҳабӣ аз худи ҳикоя муҳимтар мешаванд. Дар ин ҷо чунин нест.

Гарчанде гумон мекунам, ки баъзе хонандагон бо Китоби Муқаддас ошноанд, боварӣ дорам, ки шумо бо ҳақиқатҳои нава ва роҳҳои нави фикр кардан дар бораи ҳақиқатҳои кӯҳна дучор хоҳед шуд. Ва агар шумо ҳеҷ гоҳ дар калисо набудед ё дар бораи Китоби Муқаддас бисёр чизҳоро нашунидаед, шумо хонандаи комил ҳастед. Дар ин ҳикоя ҳеҷ чиз барои омӯхтан ё аз нава омӯхтан вучуд надорад. Ҳама чиз нава аст. Дар ҳар сурат, ман фикр мекунам, ки шумо ҳаяҷони кашф кардани он чизеро ҳис хоҳед кард, ки Худо чиро меҳоҳад – ва чаро меҳоҳад.

Боби якум

Худо оиларо мехост

Аввалин фикре ки ман дар бораи Худо доштам, фикр дар бораи падари нонамоён дар осмон набуд. Худо офаридгор, кудрати дурдаст буд. Ман тахмин мекардам, ки Ў дар бораи ман ва ҳамаи дигарон медонад, аммо тасаввуроте надоштам, ки Ў дар бораи ман ё дигар одамони ин ҷаҳон фикр мекунад (ё фикр мекарда бошад). Ман шубҳае надоштам, ки Ў ҳаст – на чун мавҷуди воқеӣ ҳамчун ашё дар хона. Баръакс, Худо мушоҳидакунандаи каму беш ҷудогона буд, ки ман гоҳ-гоҳ диққати Ўро ба худ ҷалб карда метавонистам (шояд, хангоми ба нохушӣ дучор шуданам). Ман фикр намекардам, ки Худо маро ба даст овардан мехоҳад, ё ин ки ман ба Ў маъқул нестам. Аз ҷониби худ ман эътироф намуда будам, ки Худо воқеӣ аст, ва ҳеҷ сабабе надоштам, то фикр кунам, ки ӯ ба ман душманӣ дорад. Аммо ман маҳз чунин меҳисобидам. Чунон ки мегӯянд, аз дидаҳо дур - аз дил берун.

Ман барои маълумот пайдо кардан дар бораи Худо имкониятҳои бисёр доштам. Азбаски ман Ўро намечустам, ман гумон мекардам, ки Ў маро намечӯяд. Агар касе аз ман мепурсид, ба фикрам, ман мегуфтам, ки Худо корҳои аз ин муҳимтар дорад. Ман чунин меҳисобидам, ки ҳеҷ коре накардаам (хуб ё бад), ки сазовори диққати зиёд мешуда бошад.

Ман ноҳақ будам. Худо маро *мечуст*. Аммо ман инро намедонистам. Ман акнун медонам, ки Худо маро мечуст, зеро табиати Ў чунин аст – Ў моро мечӯяд. Ў Худо ба мо бахшидааст.

Мо чӣ тавр ин чизҳоро дар бораи Худо медонем? (Ин ҳамон саволе аст, ки ман гаштаву баргашта мепурсам, пас ҷавоби онро бичӯед!) Биёед чун ҳамонандӣ аз худамон сар кунем. Ин як ҷузъи муқаррарии хислати мост, ки ба корҳои мекардаамон диққат ва аҳамият диҳем, хусусан агар онҳо кӯшиши зиёдро талабида бошанд ё натиҷаи андешаҳои ҷиддӣ бошанд. Хангоме ки касе он чиро, ки мо кардаем, ноил шудаем ё аввалин шуда фикр карда баровардаем, масҳара мекунад, беҷадр меҳисобад, вайрон мекунад, ё аз онҳо худ меҳисобад, табиист, ки мо хашмгин мешавем ё меранҷем. Чунин ақсуламал накардан ғайримуқаррарӣ мебуд.

Мо аз он сабаб чунин ақсуламал мекунем, ки инсон ҳастем. Мо худшиносӣ дорем. Мо ҳаёти ботинӣ, ҳаёти фикрӣ дорем. Мо ақли худро барои он чи мехоҳем ва он чи ба мо қаноатмандӣ меоварад, истифода мебарем, на барои он чи ба мо дард ва талафот меоварад. Мо на бетартибона ё бемақсад, балки бошуурона амал менамоем. Моро фаҳму фаросат роҳнамоӣ мекунад.

Барои баён намудани он ки чаро ҳамаи ин дар худ мақсаде дорад, тасвирҳои аёнии бисёре ҳастанд. Ҳатто чизҳое ки гӯё аҳамияти камтарин доранд, бо мақсаде сохта шудаанд, асос ва сабабе доранд. Мо дандонҳоямонро тоза мекунем, зеро намехоҳем, ки дандонҳоямон сӯроҳ шаванд ё нафасамон бӯи бад дошта бошад. Мо бармеҳезем, чунки мехоҳем аз пайи қорамон шавем (ё аз он ҳам беҳтар, чунки ягон машғулияти шавқоваре дорем). Мо ба ҷои тарафи рост ба тарафи чап мегардем, зеро ҷое барои рафтан дорем. Дар он мавридҳое ки мо ягон қори ғайримантиқӣ қарда метавонистем (аз қабилҳои ранҷонидани қасе дар расонаҳои хабарии иҷтимоӣ, ки ӯ ҳеҷ гоҳ инро намебинад ва парвоя надорад), ин танҳо аз он сабаб аст, ки мо як навъ натиҷаи дилхоҳро интизорем (то ки худро дастболо ҳис кунем “ба онҳо дарси ибрат диҳем”). Ва ҳатто ҳангоме ки мо ягон қори нохуш мекунем, ин аз боиси фикрест, ки он аз ягон ҷиҳат бароямон хуб буда метавонад. Вагарна чаро парҳезқоро риоя мекунам? Мо табиатан мавҷудоти ба мақсад нигаронида ҳастем, бемақсад нестем.

Дарвоқеъ, агар бар акси ин мебуд, ин нишондиҳандаи ихтилоли равонӣ ё эҳсосотӣ мебуд.

Худои Китоби Муқаддас низ ҳамин гуна аст. Худо аз он сабаб қореро мекунад, ки аз қори қардаш ҳаловат барад. Худо на аз он сабаб одамро офарид, ки ба ягон чиз эҳтиёҷ дошт. Ӯ танҳо набуд, мисли он ки нопурра ё муҳтоҷи ҷамъият бошад. Худо ба ҳеҷ чиз эҳтиёҷ надорад, чунки... хуб... Ӯ Худо аст. Ӯ ашӯқоро барои он офарид, ки аз амали дастони Худ ҳаловат барад, ҷунон ки мегӯянд, Ва он чи Ӯ дар ҳақи онҳо бештар ғамқорӣ мекунад, ҳамонҳое мебошанд, ки Ӯ офарид, то ба Ӯ монанд бошанд, “ба сурат ва шабоҳати Ӯ бошанд”, ҷунон ки дар Китоби Муқаддас гуфта шудааст (Ҳастӣ 1:26). Ин шумову ман будем.

Ҳикояти мо аз қучо сар мешавад

Ҳикояти мо – ҳикояти он, ки чаро Худо қоро мехоҳад – аз идеяи Китоби Муқаддас сар мешавад, ки Худо Офаридқори мост. Агарчи мо инро қурра фаҳмида наметавонем, натиҷаи амалӣ он аст, ки мо аз он сабаб дар ин ҷо ҳастем, ки Худо дар ин ҷо будани қоро мехост. Худо бетартибона амал намекунад. Ӯ мақсаднок амал мекунад. Ҳангоме ки ӯ инсониятро офарид, ӯ ягон қорасоии Худро қурра қарданӣ набуд. Бо назардошти он факт, ки ӯ ба мо эҳтиёҷ надошт, аммо ба ҳар ҳол қоро офарид, танҳо як маънидоди мантиқии он ҳаст, ки чаро ӯ қоро офарид. Худо мехост, ки мо вучуд дошта бошем, то ки аз мо ҳаловат барад (ва ҷунин қунад, ки дар навбати худ мо аз Ӯ ҳаловат барем).

Азбаски Худо қоро офарид, Китоби Муқаддас Ӯро "Қадар"-и мо ва одамро аз Одам сар қарда қарзандони Ӯ меномад. Маҳз аз ҳамин сабаб Китоби

Муқаддас забони оиларо истифода мебарад, то ки Худоро ва муносибати Ёро ба мо тасвир намояд. Ин тасодуф нест.

Аммо ман андаке пеш мегузарам. Барои ҳақиқатан фаҳмидани контексти забони дар оила марказонидашудаи Китоби Муқаддас, мо бояд ба замонҳои пеш аз офарида шудани замин ва одамизод баргардем. Ин метавонад Шуморо ҳайрон кунад, аммо Худо ҳамон вақт ҳам танҳо набуд. Ин боз як сабабест барои боварӣ ҳосил намудан ба он, ки ӯ моро на барои рафъ намудани танҳоии Худ офаридааст.

Китоби Муқаддас ба мо мегӯяд, ки пеш аз он ки Худо моро офарид, ӯ аллакай дигар мавҷудоти бошуурро офарида буд. Китоби Муқаддас онҳоро “писарони Худо” меномад. Мо онҳоро фариштаҳо меномам. Яке аз китобҳои Аҳди Қадим – китоби Айюб ба мо мегӯяд, ки писарони Худо, “нидохои шодӣ медоданд”, ҳангоме ки Худо бунёди заминро мениҳод (Айюб 38:4-7). Онҳо аллакай хузур доштанд ва мушоҳида мекарданд.

Дар хусуси ибораи “писарони Худо” фикр кунед. Ҳамон истилоҳи иброниро, ки ҳамчун “писарон” тарҷума шудааст, ҳамчунин чун “фарзандон” тарҷума кардан мумкин аст. Ибораи “фарзандони Худо” чиро дар назар дорад?

Оиларо.

“Фарзандон” истилоҳест, ки ҳангоми суҳбат дар бораи оила истифода бурда метавонед. Дар мавриди Айюб 38:4-7, оила осмонӣ ё фавқуттабӣ аст. Худо Падари мавҷудоти бошуур аст, ки ӯ онҳоро дар соҳаи нонамоён офаридааст.

Он факт, ки Худо аллакай оилаи фавқуттабӣ дошт, барои фаҳмидани водоркунандаи ӯ дар офаридани Одам ва Ҳавво, аввалин одамон дар ҳикояти Ҳастӣ, ба мо ёрӣ мерасонад. Худо илова ба оилаи фавқуттабии Худ мехост оилаи инсонӣ дошта бошад. Тасаввурнопазир, қиссаи Адан ба мо мегӯяд, ки Худо мехост, ки ду оилаи ӯ якҷоя дар ҳузури ӯ зиндагӣ кунанд. Ин маънои онро дорад, ки айнан ба монанди фариштаҳо, одамон дар ибтидо чунон офарида шуда буданд, ки дар назди Худо буда тавонанд.

Аммо чӣ тавр мо ҳамаи инро медонем? (Ин ҷо ман боз пеш меравам). Биёед мебинем.

Китоби якуми Китоби Муқаддас, китоби Ҳастӣ, аз офариниш сар мешавад. То он замон ки ҳикоят ба одамон (Одам ва Ҳавво) мерасад, Худо аллакай бисёр мавҷудотро офарида буд. Ҳикоят аз офарида шудани растаниҳо, ҳашарот, мавҷудоти парвозкунанда ва ҳайвоноти заминӣ сар мешавад. Ҳеч яке аз он мавҷудот лаёқати муошират бо Худо надошт. Онҳо бо Худо гуфтугӯ кардан наметавонистанд. Онҳо наметавонистанд фикрҳои худро ба Худо расонанд ё Ёро баҳо диҳанд. Аъзоёни оила бо ҳам муошират мекунанд – онҳо дар сатҳи ақлонӣ ва эҳсосотӣ ҳамкорӣ мекунанд. Онҳо муносибатҳои рафиқонаро

ташаккул медиханд. Агарчи растаниҳо ва ҳайвонот хеле ҷолибанд, онҳо нақши фарзандонро бозида наметавонистанд. Онҳо оила набуданд. Оила ҳамон чизест, ки Худо ҳақиқатан мехост. Ў мебоист чизе монанди Худ меофарид.

Инъикоскунандагони шабоҳати Худо

Пас аз он ки Худо заминро бо ҳамаи намудҳои растаниҳо ва ҳайвонот пур кард, ҳанӯз кори карданӣ дошт. Худо қарор дод “ба сурат” ва “шабоҳат”-и Худ мавҷудоти нав офарад (Ҳастӣ 1:27). Онҳо оилаи заминии Ў мебуданд.

“Шабоҳати Худо” дар Китоби Муқаддас мафҳуми муҳим аст. Одамон ба шабоҳати Худо офарида шуда буданд. Дар бораи “шабоҳат”-и Худо чун дар бораи феъл фикр кунед ва Шумо дар роҳи дурусти фаҳмидани идея хоҳед буд. Мо ба шабоҳати Худо офарида шуда будем, то ки инъикоскунандагони шабоҳати Ў бошем – то ки Ўро муаррифӣ намоем.

Шабоҳати Худо чӣ маъно дорад? Ҳастӣ 1:27-28 ба мо ҷавоб медиҳад:

Ҳамин тарик, Худо одамро ба сурат ва шабоҳати Худ офарид, ба сурат ва шабоҳати Худо офарид; мард ва зан офарид, ва Худо онҳоро баракат дод, ва Худо ба онҳо гуфт: “Борвар ва зиёд шавед, ва заминро пур кунед, ва онро соҳибӣ кунед, ва бар моҳиёни баҳр ва бар парандагони осмон ва бар ҳар ҳайвоне ки бар замин меҳазад, ҳукмрон бошед”

Худо, эҳтимол, дар ҳаққи ҷаҳони Худ хеле хуб ғамхорӣ мекард. Ў Худо аст. Ҳеч коре нест, ки Ў карда натавонад. Аммо ба ҷои ин, Худо оилаи заминӣ сохт. Фарзандонаш бояд нақши Ўро дар идора кардан ва ниғаҳдории офариниши Ў қабул мекарданд. Онҳо бояд дублёрҳо ва шарикон мебуданд. Шабоҳати Худо будан – намояндагони Худо дар замин будан аст. Худо ба одамон иҷрои кореро супориш дод, ки онро Ў, эҳтимол, Худаш айнан ҳамон тавр ба ҷо оварда метавонист. Аммо Ў мехост, ки фарзандонаш дар ин кор иштирок кунанд. Кори Худо бояд кори оилавӣ мебуд. Биҳишт хонаи одии Худо набуд; ин офиси хонагии Худо буд. Мо барои он офарида шуда будем, ки ҳамкорони Худо бошем.

Худо боварӣ ҳосил намуд, ки одамони офаридааш кори инъикос намудани Ўро дар замин ба ҷо оварда метавонанд. Ў хусусиятҳо, яъне сифатҳо ва лаёқатҳои Худро, аз қабилӣ ақл ва имконияти эҷодкорӣ, ба онҳо дод. Китоби Муқаддас ба мо мегӯяд, ки одамон версияи хурди Худо мебошанд. Ў аз он сабаб моро монанди Худ офарид, ки мо ҳамчун шарикони Ў дар кори идора кардан ва нигоҳубин намудани ҷаҳони нави Ў иштирок карда тавонем.

Инъикос намудани Худо бо як чанд сабаб мафҳуми муҳим аст. Он ба ҳар яки мо ҳувияти бехатар, амиқ медиҳад. Хоҳиши аслии Худо он буд, ки ҳар як одам фарзанд ва шарики Ў бошад. Худо ба одамон маҳз ҳамин тавр менигарад. Мо низ дар бораи одамон чунин фикр дошта бошем. Худо меҳаҳад, ки ҳар яки мо ҳар як инсонро бародари худ ҳисобад. Ҳар яки мо худи ҳамон мақоми инъикоскунандагони шабоҳати Худоро дорад, ки Худо дар оилаи Худ будани онҳоро меҳаҳад. Наҷодпарастӣ, зӯроварӣ, дағалкорӣ, ва ба коре маҷбур кардан як ҷузъи нақшаи Худо барои инсоният набуд. Ҳамаи ин бадкирдориҳо натиҷаи исён ва гуноҳ мебошанд. Худо он чиро, ки гуноҳ бо одамони маҳбуби Ў кардааст, бад мебинад. Ин ҳамон чизест, ки мо бояд дар ёд дошта бошем, хангоме дар бораи нобарориҳои ахлоқии худ ва дигарон фикр мекунем.

Инъикос намудани шабоҳати Худо ҳамчунин ба мо мақсадро медиҳад. Мо вазифа дорем. Ҳар як одам, новобаста ба он ки хурд ё нотаваон аст ё умри зиёд надидааст, нақшero дорад, ки дар ҳаёти касе мебозад. Ҳар як кори мо, ки Худоро ва дигар инъикоскунандагони шабоҳати Худоро ҷалол медиҳад, вазифаи рӯҳонӣ мегардад. Мувофиқи нақшаи Худо, нақши шубон, ходим, ё коҳин аз ҳеч як вазифаи дигар афзалтар нест. Агар тарзи зисти мо ба дигар инъикоскунандагони шабоҳати Худо чӣ гуна будани ҳаёт ва ҳамоҳангӣ бо Худоро ёдрас намояд, он ба онҳо баракат меоварад, ва агар баръакси он бошад, ба онҳо лаънат меоварад. Он чи мо (аксар вақт бо тарзҳои хурд ва назарногир) мекунем, муҳим аст.

Сабаби ба саволи ибтидоии худ (Худо чӣ меҳаҳад?) ҳамин гуна ҷавоб додани ман ҳамин аст. Ў Шуморо меҳаҳад. Ў оиларо меҳаҳад. Ў ҳамкоронро меҳаҳад. Ў меҳаҳад Шумо донед, ки кистед ва чаро ҳаёти шумо барои Ў арзишнок аст.

Аммо мо ҳанӯз дар ибтидои ҳикоят ҳастем. Қисми зиёди ҳикоят дар пеш аст. Ҳаёт дар ҷаҳони мо – ва шояд ҳатто дар ҳонаи мо – ба биниши Худо мувофиқат надорад. Аз афти қор, чизе ҳамаи инро вайрон кардааст. Дарду алам чунон зиёд буд, ки Худо қариб аз инсоният ноумед мешуд.

Боби дуум

Худо ҳанӯз ҳам оиларо меҳост

Дар боби гузашта ман таъкид намудам, ки Худо ба одамон қобилияти дар рӯи замин инъикос намудани шабоҳати Худро дод. Ў ин корро ба воситаи ба одамон додани хусусиятҳои Худ, яъне сифатҳо ва лаёқатҳои Худ кард. Ин ба ҳамон андозае ки олидараҷа аст, чунон ки буд (ва ҳаст), шавқовар – ва даҳшатовар низ ҳаст. Яке аз сифаҳои Худо – озодӣ аст – ки мо онро аксар вақт иродаи озод меномем. Агар Шумо ягон вақт ба худ савол дода бошед, ки чаро бадӣ дар ҷаҳон ҳаст, инак ҷавоби Китоби Муқаддас.

Исён #1

Ҳангоме ки Худо қарор дод аз хусусиятҳои Худ ба фарзандонаш диҳад, Ў медонист, ки ин чӣ маъно дошт. Худо ҳама чизро медонад, ҳамин тарик, Ў мефаҳмид, ки чӣ рӯй медиҳад. Худо пештар бо оилаи осмонӣ, ки онро офарида буд, худи ҳамон қарорро қабул карда буд. Намояндагони оилаи осмонӣ низ шуур ва озодӣ доранд. Онҳо ин атоҳоро аз Офаридгори худ гирифта буданд.

Дер ӯ зуд Худо фаҳмид, ки атоҳои Ў нодуруст истифода мешаванд ӯ суиистифода мешаванд. Ў хеле хуб медонист, ки агарчи фарзандони Ў (дар ҷаҳони рӯҳӣ ва дар замин) ба Ў монанд буданд, онҳо Ў набуданд. Онҳо аз Ў камтар буданд. Онҳо комил набуданд, дар ҳоле ки Ў комил аст. Дар қадом як лаҳза як (ё якчанд) фарзандони Ў метавонист зидди он чи Худо қарданӣ буд (ё нақарданӣ буд) исён бардошта, хатои даҳшатовар содир намояд ӯ ба манфиати худ амале кунад.

Ин маҳз ҳамон чизест, ки дар боғи Адан рӯй дод. Одам ва Ҳавво исён намуданд. Онҳо ба фармудаи Худо дар хусуси он ки аз меваи яке аз дарахтон нахӯранд, беитоатӣ қарданд. Онҳо гуноҳ карда, ҳаёти абадиро дар ҳузури Худо аз даст доданд. Ҳар як одаме ки пас аз ин зода шудааст, берун аз Адан, дур аз Худо зода шудааст. Ҳавворӣ Павлус инро хуб хулоса қардааст: “Музди гуноҳ марг аст” (Румиён 6:23).

Ин фоҷиа аз исёни пештар рӯйдода ибтидо гирифтааст. Яке аз фарзандони фавқуттабии Худо қарор дод, ки хоҳиши оилаи инсонӣ доштани Худро ботил намояд. Ў Ҳавворо фирефта намуд, бо умеди он ки Худо Ҳавво ва Одамро небуд мекунад. Ў дар шакли мор назди Ҳавво омад (Ҳастӣ 3:1-7). Китоби Муқаддас морро шайтон ва иблис меномад (Ваҳй 12:9). Ў Ҳавворо ба

гуноҳ кардан водор намуд, аммо дар масъалаи тамоман аз байн бурдани инсоният муваффақ нашуд.

Ин ҷо баъзе ҳақиқатҳои амиқ ҳастанд, ки аввалини онҳо ба саволе ҷавоб медиҳад, ки ҳама дар баъзе лаҳзаҳои зиндагӣ мепурсанд: Ҷаро дар ҷаҳон бадӣ вучуд дорад? Бадӣ дар ҷаҳон аз он сабаб вучуд дорад, ки Худо қарор дод мавҷудоте мисли Худ офарад. Ман дар назар надорам, ки Худо чиҳати бадӣ низ дорад. Аниқтараш, ман дар назар дорам, ки Худо идеяи чун роботҳо ё компютерҳои барномарезишудаи дорои ҷисм ва хун офаридани одамонро рад кард.

Ин фикр муҳим аст. Ба Худо монанд будани мо бояд ҳаққонӣ мебуд. Бе озодии ҳақиқӣ қарорҳо қабул карда, мо ба Худо монанд намешудем. Худо робот нест, ва мо ҷунон офарида шудаем, ки ба Ӯ монанд бошем. Бе иродаи озоди ҳақиқӣ мо ҳақиқатан Худоро дӯст доштан ё ба Худо итоат намудан наметавонем. Агар қарорҳо пешакӣ муайян шуда бошанд, онҳо қарорҳои ҳақиқӣ нестанд. Барои он ки муҳаббат ва итоат барин қарорҳо ҳақиқӣ бошанд, онҳо бояд зидди интиҳоби ҳақиқатан имконпазири алтернативӣ қабул карда шаванд.

Натиҷаи ҳамаи ин чунин аст: бадӣ аз он сабаб вучуд дорад, ки одамон атои олидараҷаи худододи озодиро суиистифода мекунанд ва онро барои қонъ намудани худ, қасос гирифтани, ва фикри ботили соҳибхитиёрӣ истифода мебаранд. Ин суиистифода дар Адан сар шуда буд.

Аммо Худо ғофилгир нашуда буд. Ӯ бадиро интизор буд. Ӯ пешакӣ медонист, ки ҷӣ рӯй медиҳад ва мувофиқан нақшае кашида буд. Худо фарзандони инсонии Худро барои исёни онҳо набуд накард. Ба ҷои ин ӯ қарор дод, ки онҳоро бахшад ва бозхарид намояд. Ҷунон ки дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, Худо медид, ки ҷӣ рӯй медиҳад ва нақшаи бахшидан ва начотро дошт – пеш аз рӯй додани исён, аниқтараш, пеш аз “бунёдшавии ҷаҳон” (Эфс. 1:4; Ибр. 9:26-10:7; 1 Петрус 1:20).

Нақшаи начот ба таври қатъӣ қор талаб менамуд, ки Худо одам шавад. Мо ба зудӣ ба ин қисми ҳикоят мерасем. Аммо хеле пештар аз он авҷи воқеаҳо, барои он ки дар Адан рӯй дод, бояд музд пардохта мешуд. Худо Одаму Ҷавворо (ва, аз ҳамин сабаб, авлодони онҳоро) аз хузури Худ ронд. Адан дигар набуд. Ба ҷои ҳаёти абадӣ бо Худои Падар, инсониятро акнун марг интизор буд (Румиён 5:12). Ин ҳамон музд буд – ҷудой аз сарчашмаи ҳаёт, ҷудой аз Худо.

Дар асл Худо фарзандони Худро аз хонааш ронд. Аммо ин аз набуд карда шудани одам, ки мор интизори он буд, беҳтар буд. Худо аз нақшаи Худ, – оилаи инсонӣ доштан, – даст накашид, аммо исён бояд ҷазо дода мешуд. Худо ҳамчунин шайтонро ҷазо дод. Ба ҷаҳони Худо маргро оварда, ӯ фармонравои олами мурдагон гардид, ки дертар чун дӯзах шинохта мешавад.

Ҳеч гуна нақшаи эҳтиётӣ

Шумо дар ин чо пурсида метавонед, ки чаро Худо тамоми нақшаи оилаи инсонӣ доштанро аз нав дида набаромад. Дар ниҳояти кор Худо ба инсоният иродаи озодро дод, агарчи медонист, ки ин боиси гуноҳ ва ҳазорон соли азобҳои инсоният дар шакли зӯроварӣ, худпарастӣ ва бисёр корҳои дигари даҳшатовар мешавад, ки одамон ба якдигар раво дида метавонанд. Эҳтимол, азоби худатон, ё азобе ки дар атроф мебинед, шуморо водор мекунад хоҳони он бошед, ки Худо ҳама чизро нобуд кунад.

Хоҳ ба ин бовар кунед, хоҳ не, Худо ин ҳиссиётро мефаҳмад. Бадиеро, ки Шумо мебинед, Ё мебинад ва аз он ҳам бештар мебинад. Ҳамаи ин на он чизест, ки Ё меҳост. Аммо, мегӯед Шумо, оё Худо ҳамаи инро бекор карда наметавонад? Ин он қадар осон нест. Дар ин бора андеша намоед. Худо фақат ҳамон вақт бадиеро дар ҷаҳони мо аз байн бурда метавонад, ки ҳамаи касонеро, ки бадӣ мекунанд, нобуд намояд. Дигар хел карда гӯем, Худо фақат ҳамон вақт бадиеро барҳам дода метавонад, ки ҳамаи моро нобуд кунад. Ҳама гуноҳ мекунанд (Румиён 3:10-12) ва чунон ки дар Китоби Муқаддас гуфта шудааст, “аз ҷалолӣ илоҳӣ маҳрум шудаанд” (Румиён 3:23). Пас бовар кунед, Худо ин корро карда метавонист. Аммо Ё чунон намекунад. Ё инсониятро беҳад дӯст медорад, ва Ё чунон интиҳоберо намекунад.

Ҳамаи ин бо чунон ҳақиқат хулоса карда мешавад: агарчи Худо медонист, ки моро ба шабоҳати Худ офаридани Ё ба чӣ натиҷаҳо оварда мерасонад, *натиҷа назар ба тамоман надоштани оилаи инсонӣ афзалтар буд*. Худо гуноҳ ва азобро дар ҷаҳони мо мебинад ва сабаби онро медонад. Ин ба Ё дард мерасонад. Худо фарзандони инсонии Худо чунон дӯст медорад, ки аз нақшаи ибтидоии Худ даст намекашад. Ҳеч гуна нақшаи Б нест. Фақат нақшаи А ҳаст. Бо вучуди он ки Худо дар бораи исён дар Адан ва ҳамаи нобарориҳо ва гуноҳҳои минбаъдари, аз ҷумла, гуноҳҳо ва нобарориҳои моро пешакӣ медонист, Ё ҳанӯз ҳам хоҳони оилаи инсонӣ аст.

Он чи дар Адан рӯй дод, фақат ибтидои ҳикоят буд. Худо Одаму Ҳавворо аз хонаи худ ронд (Ҳастӣ 3:22-24). Ё морро лаънат кард (Ҳастӣ 3:14-15) ва ўро аз хузури худ дур кард (Ишаъё 14:12-15; Ҳизқиёл 28:16). Паём таъсирбахш ва содда буд: исён бояд ҷазо дода шавад. Шумо шояд гумон мекунад, ки ҳама ин паёмро мефаҳманд. Аммо ин тавр набуд. Ҳамааш боз бадтар шуд.

Исён #2

Шояд шумо шунидаед, ки Китоби Муқаддас таълим медиҳад, ки сабаби дар ҷаҳон ин қадар зиёд будани бадӣ дар он аст, ки инсоният дар боғи Адан

гуноҳкор шуд. Ин фақат қисман дуруст аст. Пас аз фочиаи Адан боз ду эпизод буд, ки инсониятро боз бештар ба вартаи гумроҳӣ ва бесарусомонӣ гирифторм намуд.

Аввалини онҳо дар Ҳастӣ 6:1-4 тасвир ёфтааст, ва он шояд яке аз аҷибтарин воқеаҳои тамоми Китоби Муқаддас аст. (Бовар кунед, ман дар ин бора китобҳо навиштаам). Ҳикоят дар бораи он ки баъзе аз фарзандони фавқуттабии Худо (“писарони Худо”) хостанд ба Худо тақлид намуда, фарзандони инсонии худро ба шабоҳати худ ба вучуд оваранд. Онҳо қарор доданд, ки занҳои одамиро (“духтарони одамизод”) ба ин мақсад истифода баранд. Ин амал онҳоро ба Худо, ба падари осмониашон рақиб гардонд. Ба ҷои хурсанд шудан аз он ки Худо мехост одамонро аҳли оилаи Худ гарданд, онҳо қарор доданд, ки фармонравоёни одамони худ шаванд. Ин он чизе набуд, ки Худо дар назар дошт. Худо на ғулмонро, балки оиларо мехост.

Ин “фариштаҳои гуноҳкор” (2 Петрус 2:4) худуди байни осмонҳо ва заминро вайрон карданд. Онҳо “мартабаи худро нигоҳ надоштанд, балки манзили худро тарк карданд” (Яхудо 6). Дар натиҷа Худо онҳоро ба дӯзах фиристод (2 Петрус 2:4-5; Яхудо 6), аммо кори шудагӣ шуд, ва он натиҷаҳои фалокатовар дошт. Ба ин ду оят аз Китоби Муқаддас нигаред, ки пас аз нақл дар бораи ин исён меоянд:

Парвардигор дид, ки бадкирдории одамизод дар замин бисёр аст, ва ҳамаи фикру андешаҳои дили ӯ ҳамеша фақат бад аст. Ва Парвардигор афсӯс хӯрд, ки одамизодро бар замин ба вучуд овард, ва дилаш ғамгин шуд. (Ҳастӣ 6:5-6)

Дар ин бора андеша намоед. Ҳамаи фикру андешаҳои дили ҳар кас *ҳамеша* фақат бад аст. Худо афсӯс хӯрд, ки инсониятро офарид; ин фикр Ӯро ғамгин намуд.

Ин тавсифи аниқи гумроҳӣ ва ғаму андӯҳ аст, ки он бо худ меоварад. Аввалин исёни фавқуттабий боиси он шуд, ки инсоният ҳаёти абадиро бо Худо аз даст дод (ки ба қадри кофӣ бад аст). Ин исён таъсири гуноҳро ба сатҳи дигар бардошта, худнобудкунии одамонро суръат бахшид. Худо барои он чи рӯй дод, хеле афсӯс хӯрд. Ба инсоният зарари ислохнопазир расонида шуд.

Китоби Муқаддас ба мо мегӯяд, ки Худо ғайр аз фиристодани тӯфон барои нобуд кардани инсоният роҳи ҳалли дигарро дида наметавонист (Ҳастӣ 6:17). Бояд гуфт, ки ҳикояти тӯфон ҳеҷ гоҳ намегӯяд, ки Худо хашмгин шуд. Он фақат мегӯяд, ки Ӯ аз он чи рӯй дод, то умқи дил ғамгин шуд. Худо ба одамон

озодӣ дода буд. Ў наметавонист одамонро аз озодӣ маҳрум кунад, зеро ин маънои онро медошт, ки онҳо дигар ба ӯ монанд нахоҳанд буд – онҳо дигар ҳақиқатан одам буда наметавонистанд. Ягона интиҳоб аз он иборат буд, ки ҳамааш аз нав сар карда шавад ва он чи писарони исёнкори Худо кардаанд, хотима дода шавад.

Танҳо як шахс, чунон ки гуфта шудааст, дар назари Худо росткор буд – Нӯҳ (Ҳастӣ 6:9). Дар ҳадди ақалл, як шахс росткор буд. Худо ӯро интиҳоб намуд. Ў нақшаи Худро оид ба бунёд намудани оилаи инсонӣ пеш хоҳад бурд.

Худо ба Нӯҳ фармуд, ки киштӣ созад, то ки ӯ, аҳли оилааш, ва бисёр ҳайвонот зинда монанд. Аммо Худо ҳанӯз ҳам умедвор буд, ки бо вучуди тамоми умқи фасодкориҳои инсон, фарзандони инсонии ӯ бо ӯ буда метавонанд. ӯ аз рӯи марҳмати Худ ба Нӯҳ 120 сол вақт дод, то ки ба тӯфон тайёрий бинад (Ҳастӣ 6:3) ва ба одамон он чиро, ки бояд рӯй диҳад, хабар расонад, то ки онҳо тавонанд аз фасодкориҳои худ даст кашанд ва бахшида шаванд (2 Петрус 2:5).

Одамон гӯш надоданд. Онҳо огоҳии меҳрубонаи Худоро рад карданд. Боз ҳам фарзандони Худо аз ӯ рӯ гардонданд, зеро онҳо озодӣ доштанд. Боиси ҳайрат нест, ки дили Худо ин гуна шикаста шуд. Аммо он чиз тасаллибахш буд, ки Нӯҳ ва аҳли оилаи ӯ буданд. Пас аз тӯфон Худо фармудаҳои ибтидоии Худро, ки ба Одам ва Ҳавво дода буд, такрор кард (“Борвар ва арзун шавед ва дар рӯи замин паҳн шуда равед”; Ҳастӣ 9:1). Худо бо онҳо аз нав сар кард. ӯ бо Нӯҳ аҳд баст, ки ба тамоми инсоният паҳн мешуд (Ҳастӣ 9:8-17). Аҳд – ваъда ё кафолат аст. Ин аҳд яктрафа буд; ҳамаи гап дар он буд, ки Худо қарор дод ҳеч гоҳ инсониятро небуд накунад (Ҳастӣ 9:11). Ҳайратовар, аммо Худо ҳанӯз хоҳони оилаи инсонӣ буд.

На он қадар ҳайртовар – аммо ба ҳар ҳол тасаввурнопазир – суиистифода аз некӯии Худо баъд аз ин ҳам давом ёфт. Пас аз тӯфон исёни сеюм рӯй дод. Ин қисми боқимондаи ҳикояти библиявиро фаро мегирад, ва боз ҳам пурсабрии рафънопазир ва муҳаббати Худоро нишон медиҳад.

Исён #3

Чун дар бораи ҳикояти Одам ва Ҳавво ва тӯфони Нӯҳ, шумо, эҳтимол, дар бораи бурчи Бобил шунидаед. Агар нашунида бошед, ҳеч гап не, чунки ҳатто бисёри аҳли калисо намефаҳманд, ки дар асл дар он ҷо чӣ рӯй дод.

Ҳикояти бурчи Бобил дар китоби Ҳастӣ 11:1-9 тасвир ёфтааст. Пас аз тӯфон Худо хост, ки авлодони Нӯҳ афзун шуда, дар рӯи замин паҳн шуда раванд. Чун Одам ва Ҳавво, онҳо бояд дар ниғаҳбонии офариниш ҳамкорони Худо мебуданд. Ба ҷои он ки ин корро кунанд, онҳо дар Бобил ном маҳал ҷамъ шуда, дар он ҷо барои ҷалоли худ бурҷе бино карданд (Ҳастӣ 11:1-4).

Ин версияи ба ҷама маълуми ҳикоят аст, аммо маънои аслии он дар ду ояти номаъруфи китоби дигари Навиштаи Муқаддас дида мешавад. Инак онҳо:

Ҳангоме ки Ҳақ Таоло ба халқҳо мулк дод, хангоме ки Ё банӣ Одамро пароканда кард, Ё худуди қавмҳоро мувофиқи шумораи банӣ Исроил муқаррар намуд. Зеро ки насибаи Парвардигор қавми Ёст; Яъқуб қитъаи насибаи мулки мероси Ёст. (Тас. Шар. 32:8-9)

Ин ду оят ба мо мегӯянд, ки яке аз ҳукмҳои ки дар бурчи Бобил бароварда шуд, ҷудой дар инсоният буд. То ин замон дар ҳикоят Худо бо инсоният чун бо як ҷамъияти том муносибат менамуд. Ҳама чиз дар Бобил дигаргун шуд. Одамон аз рӯи забон ва ҷуғрофия аз ҳам ҷудо хоҳанд шуд.

Аз ин ҳам бадтар, Худо аз инсоният дур шуд. Аз бейтоати одамон ба хости Ё безор шуда, Худо халқҳои заминро ба ихтиёри дигар аъзоёни оилаи фавқуттабиии Худ – ба писарони Худо супурд. Ин на он гурӯҳ буд, ки пеш аз тӯфон гуноҳ карда буд. Худо инсониятро аз хонаи худ ронда наметавонист. Ё ин корро аллакай дар Адан карда буд. Ё ваъда дода буд, ки инсониятро пас аз тӯфон небуд накунад (Ҳастӣ 9:11), ҳамин тариқ, чунин фалокат дигар тақрор намешавад. Пас Ё боз чӣ кор карда метавонист? Ё моҳиятан гуфт: “Бас аст! Агар Шумо нахоҳед, ки ман Худои шумо бошам, то ман шуморо ба ихтиёри яке аз ёрдамчиёни осмонии Худ месупорам”.

Натиҷаҳои ин ҳукм шаклҳои гуногун гирифтаанд. Ба мо гуфта нашудааст, ки ин чӣ қадар вақтро дар бар гирифт, аммо Китоби Муқаддас ба мо мегӯяд, ки писарони фавқуттабиии Худо, ки бар халқҳо ҳукмфармо таъйин шуда буданд, корҳои тамоман бад карданд. Онҳо он қадар фасодкор шуданд (Забур 82:1-5), ки ба Худо лозим омад онҳоро низ маҳкум намояд. Ё замоне намирандагии онҳоро мегирад ва халқҳоро ба Худ бармегардонад (Забур 82:6-8). Ноумедшавии Худо Ёро аз нуқтаи назари дорои оилаи инсонӣ будан

бефарзанд гузошт. Ў оилаи инсонӣ дошт. Ў таслим шуд. Хуб... на ба таври пурра.

Муҳаббати доими Худо

Ёбед, ки дарҳол пас аз фочиаи бурчи Бобил чӣ рӯй дод? Худо ба Иброҳим зоҳир шуд. Иброҳими пиронсол (ки аввал Абром ном дошт), Соро ном зан дошт, ки аз синни фарзанд таваллуд кардан баромада буд. Худо бо Иброҳим аҳд баст. Ў ба пирамард ва зани ӯ ваъда дод, ки онҳо писардор мешаванд. Худо муъчиза ба амал меоварад. Писари онҳо ибтидои оилаи нави Худо дар замин мешавад (Ҳастӣ 12:1-9; 15:1-6; 18:1-15).

Назорати инсониятро ба уҳдаи дигар аъзоёни лашкари осмонии Худ вогузошта, Худо мехост ба воситаи Иброҳим оилаи нави Худро бунёд намуда, ҳама чизро аз нав сар кунад. Иброҳим ба ваъдаҳои Худо бовар кард (Ҳастӣ 15:6). Ба ӯ лозим наомад, ки ҳусни таваҷҷуҳи Худоро ба даст оварад. Маҳз Худо Иброҳимро интиҳоб намуд, то ки ҳама чизро аз нав сар кунад. Муносибатҳои байни Худо ва Иброҳим аз Худо сар шуданд. Иброҳим имон дошт.

Пас аз он, ин муносибатҳои аҳд, ки аз даъвати Худо ва имони Иброҳим сар шуданд, дар нишонаи ҷисмонии хатна ифода ёфтанд (Ҳастӣ 17:1-14; Румиён 4:1-12). Тамоми аҳли оилаи Иброҳим ба намунаи ӯ пайравӣ намуданд (Ҳастӣ 17:23). Ин нишона маъноӣ онро дошт, ки авлодони Иброҳим одамоне ҳастанд, ки Худо мехост онҳоро оилаи худ гардонад. Хатна ҳамчунин барои занҳои авлоди Иброҳим аломат мебуд. Азбаски онҳо бояд танҳо дар доҳили қабилаи калони худ оиладор мешуданд, ин барои онҳо ёдрасии он буд, ки мардуми онҳо ба таври фавқуттабӣ аз Иброҳим ва Соро офарида шудаанд, ҳангоме онҳо қарор доданд, ки фарзандони худро дошта бошанд.

Фаҳмидан муҳим аст, ки аҳди Худо бо Иброҳим асос ёфта буд дар боварӣ ба ваъдаҳои Худо – дар имон асос ёфта буд. Худо ба Иброҳим на аз он сабаб наздик шуд, ки шахсеро ёфт, ки ниғаҳдорандаи хуби қоидаҳо буд. Начот дар рафтор асос наёфтааст. Мо ба воситаи амалҳои нек начот ба даст оварда наметавонем. Агар чунин мебуд, Худо барои амалҳоямон аз мо қарздор мебуд. Мо бо дастовардҳоямон Ёро қарздор мекардем. Фикр кунед, ин то чӣ андоза бемаъно садо медиҳад. Баръакс, Иброҳим ва авлодони ӯ нишонаи аҳдро риоя

намуда, ба ваъдаҳои Худо имон доштани худро нишон доданд. Ин аломати зоҳирии нишон додани вафодории онҳо буд.

Ҳавворӣ Павлус Иброҳимро ҳамчун намунаи вафодорӣ истифода бурдааст (Румиён 4:1-12). Иброҳим имон овард ва пеш аз он ки ӯ ягон қонидаро риоя намояд, Худо ӯро қабул намуд. Қоидаҳо аз он иборат буданд, ки ӯ бояд имон доштанаширо нишон меод. Онҳо имонро иваз намекарданд. Имон ягона чизи муҳим буд. Вафодорӣ ба имон – ба Худо – он чизест, ки мо дертар дар бораи он гап мезанем. Ҳозир мо инро шогирдӣ меномем. имон ва вафодорӣ – ду чизи аз ҳам фарқкунанда мебошанд. Онҳо ба ҳам робита доранд, аммо якдигарро иваз намеkunанд. Бо наҷот ва шогирдӣ низ ҳамин тавр аст.

Ба Иброҳим ваъда шудани писар (ва ба воситаи ӯ сар шудани оилаи нав, ки ба халқи бузурге табдил меёбад) аҳди дуҷуми Худо пас аз фочиаи Адан буд. Аҳди якум бо Нӯҳ буд. Ҳар ду ваъда барои он таълиф ёфта буданд, ки орзуи Ӯро дар хусуси оилаи инсонӣ маҳфуз доранд. Аммо ин аҳдҳо на танҳо аз он иборат буданд, ки Худо аз нияти Худ даст накашид. Онҳо ҳамчунин ба одамон ҳаёти абадиро ба одамон пешниҳод мекарданд. Худо аз инсоният ноумед нашуд. Ӯ дӯст доштани одамонро бас карда наметавонист. Худо ҳанӯз оилаи инсониро мехост.

Худо ба ваъдае ки ба Иброҳим дод, вафо намуд. Иброҳим ва Соро ҳақиқатан соҳиби писар шуданд (Исҳоқ; Ҳастӣ 17:19-21; 21:1-7). Оилаи васеи Иброҳим ҳамчун "Исроил" машҳур мегардад, номи ки беш аз ҳама дар Аҳди Қадим барои оилаи инсонии Худо истифода мешавад (Ҳастӣ 32:28; Так. Шар. 32:9; Иза 44:1). Аммо одамони дигар халқҳо, ки Худо пас аз исёни бурчи Бобил ба ихтиёри писарони Худо супорида буд, чӣ? Онҳо дар Китоби Муқаддас "халқҳо" номида шудаанд, ки маънояш "на аз Исроил" аст. Ва бо вучуди он чи дар Бобил рӯй дод, Худо ин одамонро фаромӯш накарда буд.

Худо на танҳо бо одамони нав (Исроил) аз нав сар кард, балки ҳамчунин ба Иброҳим гуфт, ки авлодони ӯ ягон вақт барои дигар халқҳо, ки Худо онҳоро тарк кардааст, баракат мешаванд (Ҳастӣ 12:3)! Пас аз чандин сол Исо, ки аз оилаи Иброҳим буд, насли махсус мешавад, ки ҳамаи халқҳоро ба Худо бармегардонад (Ғал. 3:16-18, 26-29). Пеш аз он ки Исо дар саҳна пайдо шавад, халқҳо ба оилаи Худо ҳамроҳ шуда метавонистанд, агар ҳамаи худоёни дигарро рад карда, ба Ӯ имон оваранд ва нишонаи аҳд бо Худоро қабул намоянд.

Байни замони Иброҳим ва Исо вақти зиёд гузашт. Таърихи худи Исроил ҳамчун “мулки Худо” (Так. Шар. 32:9) на он қадар хуб буд. Онҳо халқи Худо буданд, аммо мутаассифона, эҳтимол, пешгӯишаванда буд, ки онҳо вафодориро нигоҳ надоштанд. Соати ториктарин ҳанӯз дар пеш буд.

Боби 3

Оилаи Худо ба Ё хиёнат намуд

Таърихи Исроили библиявӣ тӯлонӣ, пурпечутоб, пур аз тантана ва фоҷиаҳо буд. Худо ҳайрон нашуд. Ё медонист, ки аз одамон чиро бояд интизор шуд. Ё ҳамеша медонист, ки бо чӣ сару кор дорад.

Суиистифода аз меҳмоннавозӣ

Худо ба Иброҳим фаҳмонд, ки ояндаи авлодони ӯ душвор хоҳад буд. Ё ҳақиқатро гуфт. Ё ба Иброҳим гуфт: «Хуб дон, ки насли ту дар сарзамине ки аз онҳо нест, ғариб мешаванд, ва ва 400 сол ҳамчун ғуломон хорӣ мебинанд» (Ҳастӣ 15:13, NLT). Ин хабари нохуш буд. Сипас Худо андаке умед бахшид: «Ва бар халқе ки онҳо бандагонаш мешаванд, Ман доварӣ мекунам; ва пас аз он бо дорои зиёд берун меоянд» (Ҳастӣ 15:14).

Албатта, авлодони Иброҳим, акнун бо сарвари набераи ӯ, Яқуб, ки номи ӯро Худо ба "Исроил" гардонд, дар ниҳояти кор дар Миср зери дасти фиръавн афтоданд (Хуруч 1). Онҳо бо розигии Худо, барои раҳой аз гуруснагӣ ба он ҷо рафтанд (Ҳастӣ 45:5-11). Хатой онҳо дар он буд, ки хангоме гуруснагӣ ба охир расид, ба замине ки Худо ба онҳо дода буд, барнагаштанд. Онҳо муддати беҳад зиёд дар Миср монданд.

Дар Миср халқи Исроил чунон зиёд шуд, ки фиръавн барои ҳукмронии худ бар кишвар хавотир шуд (Хуруч 1:8-10). Ё меҳнати маҷбуриро бар онҳо таъйин намуд ва навзодони онҳоро нобуд мекард, агар онҳо писар бошанд (Хуруч 1:14-16). Аммо Худо даҳолат намуд ва исроилиёнро боз ҳам тавонотар намуд (Хуруч 1:8-21).

Умуман Исроил чор садсола дар Миср дар шароити вазнин буд. Дар ниҳояти кор Худо даҳолат намуд ва ҳаёти Мусо ном писарро нигоҳ дошт. Худо вазъиятро чунин кард, ки кӯдак дар хонаи худи фиръавн, дар пеши бинии ӯ ба воя расид (Хуруч 2:1-10). Мусо ҳаёти имтиёзнок ба сар мебурд, аммо боре чинояте содир намуд, ки бо марг чазо дода мешуд – ӯ исроилии бечораро химоя карда, шахсеро кушт. Ё аз Миср гурехт, то ки аз доварӣ халосӣ ёбад.

Мусо дар Мидён ном маҳалли биёбонӣ ҳаёти наvero сар кард. Худо дар кӯҳи Сино дар буттаи фурӯзон бо ӯ вохӯрд. Ин воқеае буд, ки бояд таърихи халқи ӯ ва тамони ҷаҳонро дигаргун мекард (Хуруч 3:1-15). Худо ба Мусо фармуд, ки ба Миср баргардад, то ки ба фиръавн муқобилат наояд. Ё мебоист озод

кардани халқи Худоро талаб менамуд. Худо ваъда дод, ки Мусоро ҳимоят мекунад ва ба ӯ қувват медиҳад (Хуруҷ 3:16-22).

Қисми боқимондаи ҳикоят яке аз машҳуртарин ҳикоятҳо дар ҷаҳон аст. Ҳатто агар Шумо ҳеч гоҳ Китоби Муқаддасро нахонда бошед ҳам, эҳтимол, ин ҳикоятро шунидаед ё яке аз филмҳоро дар ин бора дидаед. Ҳангоме ки фиръавн ба исроилиён иҷозати рафтани надод, Худо бар зидди Миср ва худоёни он балоҳоро фиристонд, (Хуруҷ 7-12). Худо Мусоро истифода бурд, то ки исроилиёнро аз ғуломии Миср раҳо намояд. Ӯ обҳои баҳри Сурхро аз ҳам ҷудо намуд, то ки онҳоро наҷот диҳад, ҳангоме мисриён қарор доданд онҳоро дар биёбон таъқиб намоянд, то ки набуд кунанд (Хуруҷ 13:17 – Хуруҷ 14). Гузаштан аз баҳри Сурх – бешубҳа муъҷизаи таъсирбахштарини Китоби Муқаддас аст. Аммо ин намоишпардозӣ набуд. Сухан дар бораи махфӯз мондани одамоне мерафт. Худо оилаи Худро меҳост.

Шариат ва вафодорӣ

Дар ниҳояти қор Худо халқи Худро ба он ҷое ки ба Мусо гуфта буд, бозгардонд. Дар он ҷо Ӯ ба исроилиён қонунҳои Худро – Даҳ Фармударо дод. Ӯ бо онҳо аҳд бааст. Фаҳмидан муҳим аст, ки аллакай пеш аз он ки ин Даҳ Фармуда дода шаванд, Исроил халқи Худо буд. Ҳангоме ки Мусо ба фиръавн муқобилат менамуд, Худо одамоне оилаи Худро меномид (Хуруҷ 3:7, 10; 4:23; 5:1; 6:7; 7:4). Қонунҳо на дар бораи тарзи ба даст овардани ҷой дар оилаи Худо буд. Исроилиён аллакай оилаи Худо буданд.

Мо бояд ин фарқро фаҳмем. Ин хеле муҳим аст. Худо ба одамоне қонунҳои Худро дод, то ба ҷои он ки барои ҷой дар оилаи Худо меҳнат кунанд, онҳо бояд нишон диҳанд, ки *дар оила будан меҳонанд*. Исроилиён бояд қонунҳои Худоро риоя намуда, нишон медоданд, ки бевафой намекунанд ва ба ягон худои дигар рӯ намеоваранд. Агар исроилиён ба Худо вафодор менамунданд, ин ба Худо имкон медод, ки онҳоро ҳамчун “подшоҳии қоҳинон” барои хизмат ба ҳамаи халқҳои дигар истифода барад (Хуруҷ 19:5-6). Худо меҳост, ки инсоният дар оилаи Ӯ бошад. Ӯ аз як гурӯҳ сар қард – аз Исроил. Агар онҳо имондорони бовафо менамунданд, онҳо барои ҳамаи халқҳои дигар баракат меоваранд (Ҳасӣ 12:3).

Боз як ҷиҳати фаҳмиши ин аҳд ҳаст. Қонунҳои Худо ҳамчунин ба қадри қофӣ хуб набуданд, то Худоро водор намоянд, ки исроилиёнро дӯст дорад. Худо аллакай онҳоро дӯст медошт (Так. Шар. 7:7-8). Ӯ ба таври фавқуттабӣ ба Иброҳим ва Сорой пиронсол имкон дод, ки соҳиби фарзанд шаванд, ки аз он дар замони худ Исроил ба вуҷуд меояд. Оилаи доштан мақсади асосӣ буд. Худо рӯйхати қоидаҳоро на барои он тартиб дода буд, ки онҳоро оилаи ҳисобидан мумкин бошад. Онҳо оилаи Ӯ буданд. Қонунҳои Худо на барои ба даст

овардани хусни таваччуҳи Худо тартиб дода шуда буданд, балки барои он ки ба фарзандони Худо ёрӣ диҳанд, то аз худоёни дигар барканор бошанд ва ҳаёти хушбахтона, осоишта ба сар баранд.

Худо иродаи озоди онҳоро бекор карданӣ набуд. Ў фақат хоҳиш кард, ки онҳо ба Ў бовар кунанд – ки Ў Офаридгори онҳост, ки онҳоро аз боиси муҳаббат офаридааст – ва ҳамаи худоёни дигарро тарк кунанд. Ҳар як намояндаи халқи Исроил метавонист муҳаббати Худоро тарк кунад, агар хоҳад. Онҳо иродаи озод доштанд, то ки бовар накарданро интиҳоб намоянд. Онҳо иродаи озод доштанд, то ки ягон худои дигарро парастӣш кунанд. Чунон ки мебинем, бисёре аз онҳо маҳз ҳамин тавр карданд.

Ҳамин ки исроилиён аз назди кӯҳи Сино рафтанд (ки дар он ҷо Худо ба онҳо шариатро дод), Худо дар шакли одам (фаришта) онҳоро ба Замини ваъдашуда овард (Хуруҷ 23:20-23; Доварон 2:1). Дар роҳ одамон доимо аз норасоии хӯрок ва об шикоят мекарданд. Худо онҳоро таъмин намуд (Хуруҷ 15:22-27; 16:1-30). Онҳо бояд барои ҳаёти худ зидди душманони қаттол дар он сарзамин мечангиданд. Худо онҳоро аз нобудшавӣ нигоҳ дошт (Так. Шар. 2-3; Еҳушаъ 11-12; Забур 136:10-24; Амалҳо 13:19).

Спирали поёнраванда

Шояд шумо фикр мекардед, ки пас аз он ки Худо Исроилро ба Замини ваъдашуда овард, исроилиён ба Худо ҳисси амиқи муҳаббат хоҳанд дошт – ва вафодории имондоронаи онҳо дар сатҳи олитарин хоҳад буд. Аммо ин тавр нашуд. Ба ҷои ин онҳо қарор доданд, ки бо бадӣ ҳамзистӣ кардан мумкин аст. Онҳо аз сарзамин рондани бутпарастонро (одамонро, ки худоёни дигарро бо бутҳо мепарастиданд) рад карданд. Гӯё исроилиён дар бораи воқеаҳои гузашта ҳеҷ чизро намедонистанд, ки исён боиси фалокат мешавад.

Бевафой ва норасоии муҳаббат ба Худо ба ин ҳолати пасти маънавӣ оварда расонд:

Ва фариштаи Парвардигор аз Цилчол ба Буким омада, гуфт: «Ман шуморо аз Миср берун овардам, ва шуморо ба сарзамине ки дар бораи он ба падаронатон қасам хӯрда будам, овардам, ва Ман гуфтам: "Аҳди Худо бо шумо то абад намешиканам; ва шумо бо сокинони ин сарзамин аҳд набандед, қурбонгоҳҳои онҳоро шиканед". Вале шумо овози Маро нашунидед. Ин чӣ кор аст, ки кардед? Ва низ гуфтам: "Онҳоро аз пеши шумо берун намеронам; ва онҳо чун хор дар паҳлуи шумо мешаванд, ва худоҳояшон барои шумо дом мешаванд"» (Доварон 2:1-3)

Худо бори дигар бояд халқи Худо доварӣ мекард. Моҳиятан Ў чунин гуфт: «Ман аз ин ҷо меравам. Биёед мебинем, ки шумо худатон чӣ кор мекунед, агар

Маро намехоста бошед”. Мо инро пештар дида будем. Ва, азбаски мо пештар ҳамчунин дида будем, халки Худо бе Худое ки бо онҳо бошад, корҳои хеле бад мекарданд. Ва азбаски мо ҳикоятро ба таври дигар баён карда истодаем, ҷавоби Худо низ шинос метобад – Ў боз ба Исроил бармегашт, то ки онҳоро аз фалокат раҳо намояд. Ҳамаи мо чунин одамонро медонем. Шояд шумо яке аз онҳо бошед. Шумо аз боиси муҳаббат ба касе ёрӣ расонданро давом медихед, то ба он дараҷае ки ин беҳирадона метобад. Ва агар шумо дар бори кори кардаи Худо фикр кунед, ин ҳақиқатан беақлона метобад. Аммо Худо оилаи инсониро меҳоҳад, ҳатто ҳангоме ки он нолозим аст. Муҳаббати Ў мантиқро ба майдон металабад.

Тамоми китоби Доварон дар Навиштаи Муқаддас, ки иқтибоси дар боло зикршуда аз он гирифта шудааст, дар бораи силсилаи беохири исён, азобе ки он бо худ меоварад, аз Худо мадад талабидан, ва бо муҳаббат бозгаштани Худо ҳикоят мекунад. Ин силсила дар давоми якчанд садсола давом дошт. Ин он вақт ба нуқтаи авҷи худ расид, ки мардуми Исроил аз Самуил, коҳин ва пайғамбар, талаб карданд, ки подшоҳро тадҳин намояд, то ӯ бар онҳо ҳукмронӣ кунад.

Ҳайратовар нест, ки подшоҳро (Шоулро) интиҳоб кардани одамон фалокати маҳз буд. Шумо медонед (ё бояд донед), ки корҳо хуб пеш намераванд, ҳангоме ки интиҳоби шумо ба фоидаи подшоҳест, ки ӯро аз ҷои пинҳоншудааш кашада баровардан даркор аст, то ки ба кор таъйин карда шавад (1 Самуил 10:22). Дар ниҳояти кор Худо Довудро интиҳоб намуд, то ки Шоулро иваз кунад. Довуд ахлоқан бетартиб буд, аммо ӯ аз Шоул беҳтар буд. Ў ҳеҷ гоҳ ба Худо бевафой намекард ва дар муҳаббат ба Ў камбудӣ надошт. Ў бисёр қонунҳои ахлоқии Худоро вайрон кард, аммо ӯ тавба мекард ва ҳеҷ гоҳ худои дигарро парастии намекард. Аз ҳамин сабаб Худо бо Довуд аҳд баст ва ваъда дод, ки танҳо писарони ӯ подшоҳони қонунии Исроил буда метавонанд.

Ин аҳд дар бораи бунёд намудани сулола барои Довуд буд. Худо фақат яке аз авлодони ӯро подшоҳи қонунӣ хоҳад ҳисобид. Мутаассифона, қисми боқимондаи таърихи Исроил дар ҳикояти Китоби Муқаддас бисёр мардони дори аслу насаби дурустро дар бар мегирифт, ки агар аслу насаби дуруст намедоштанд, лоиқи подшоҳ шудан намебуданд. Ба Худо лозим омад, ки бисёре аз авлодони Довудро дур кунад, чунки онҳо ба ӯ вафодор набуданд ва худоёни дигарро парастии мекарданд. Шахсе аз авлоди Довуд, ки вориси тахт мешуд, бояд Худоро дӯст медошт ва низ насабномаи дурусти оилавӣ медошт. Аз ҳамин сабаб ҳар як подшоҳ бояд бо худ нусхаи қонунҳои Худоро медошт (Так. Шар. 17:18; 2 Подшоҳон 11:12). Ў мебоист намунаи беҳтарини имондори вафодор мебуд.

Писари Довуд, Сулаймон, бузургтарин подшоҳ дар таърихи Исроил буд (агар заминдорӣ ва сарват нишондиҳандаи шӯҳрат бошанд). Мутаассифона,

вафодории имондоронаи ӯ устувор намонд. Ӯ ба худоёни дигар қурбониҳо оварданро сар кард ва бо мақсадҳои сиёсӣ якҷанд занҳоеро гирифт, ки парастии худоёни дигарро ба Исроил оварданд (1 Подшоҳон 11:1-8). Дигар хел карда гӯем, Сулаймон силсилаи созишкории рӯҳонӣ ва исёнро сар кард, ки боиси фалокати милли гардид.

Хиёнати хотимаӣ

Пас аз марги Сулаймон даҳ қабила аз дувоздаҳ қабилаи Исроил зидди вориси ӯ исён карданд (1 Подшоҳон 11:41-12:24). Подшоҳии Исроил аз ҷиҳати чуғрофӣ ва аз рӯи қабилаҳо ба ду қисм ҷудо шуд. Оилаи Худо акнун оилаи ҷудошуда буд, чунон ки мегӯянд. Ғамангез аст, ки бисёр подшоҳон дар давраи минбаъда нусхаи қонунҳои Худоро ҳатто надида буданд (2 Подшоҳон 22:8-13).

Қисми шимолии кишвари ҷудошуда (даҳ қабила, ки аз ҷиҳати сиёсӣ исён карда буданд) дарҳол ба исёни рӯҳонӣ фуру рафтанд (1 Подшоҳон 12:25-33). Ба ҷои нишон додани вафодории имондорона ба Худо, ки ба онҳо заминро дод ва онҳоро ба таври ғавқуттабӣ ба вучуд овард, қисми зиёди Исроил ба Худо хиёнат намуд. Аз ҳамин сабаб пайғамбароне ки дар он замон дар маҳалҳои деҳот мавъиза мекарданд, исёни рӯҳониро ба “бозии фоҳиша” ва хиёнати ҳамсаронаи рӯҳонӣ монанд кардаанд. Ин ҳамонандкунии аниқ буд. Қисми ҷанубии кишвар (ду қабила) нисбатан оҳистатар ба исёни рӯҳонӣ дода мешуд. Аммо гуноҳи тадриҷӣ – ҳамчунин гуноҳ аст.

Аз Худо даст кашидан ҳеҷ гоҳ ба некӣ оварда намерасонад. Чунон ки дар як ҷои Китоби Муқаддас гуфта шудааст: “Барои ин гуноҳатон ҷазо хоҳед ёфт” (Адабҳо 32:23). Чун дар мавридҳои дигар, Худо ба халқи худ имкон дод, ки озодии худро истифода баранд ва барои натиҷаҳои он товон диҳанд. Дар соли 722 то милод қисми шимолии кишвар дар ниҳояти қор аз ҷониби халқе забт карда шуд, ки ман онҳоро *қингон*ҳои Аҳди Қадим меномам – ашшуриён. Агар “Фармонравои халқаҳо” ба шумо назар ба “Роҳи ситораҳо” бештар шинос бошад, ашшуриёнро ҳамчун лашкари яғмоғари *Мордор* ҳисобед.

Ҳамонандкуниҳо ба ман маъқул мебошанд, чунки ашшуриён ба таври ҳаққонӣ ҳамчун халқи бераҳм машҳур буданд. Онҳо ин даҳ қабиларо дар тамоми дунёи қадим пароканда карданд, оилаҳоро аз ҳам ҷудо карданд, ва ҳамаи дорони онҳоро кашида гирифтанд. Ду қабилаи боқимондаро дар қисми ҷанубии кишвар бобилиён пас аз зиёда аз сад сол (соли 586 то милод) забт карданд. Ҳазорон исроилиён зӯран ба Бобил бурда шуданд.

Биёед софдил бошем. Агар дар ин вақт Худо халқи Худро фаромӯш мекард, ин бароямон фаҳмо мебуд. Онҳо дар давоми зиёда аз ҳазор сол – аз замони

Иброҳим – гаштаву баргашта исён мекарданд. Хулосаи мантиқӣ он аст, ки онҳо сазои худро диданд. Аммо Худо чунин амал намекунад.

Ба ҷои қатъ намудани муносибатҳо, Худо қарор дод, ки ҳанӯз оилаи инсониро меҳодад. Аммо ба оилаи Худ баргардондани халқи Худ – ва қисми боқимондаи инсоният – дигаргун кардани тактикаро талаб мекард. Худо бо халқи Худ як қатор аҳдҳо баста буд. Аммо аён аст, ки одамон ҳамагӣ одам ҳастанду бас. Онҳо зуд-зуд ва бо мунтазамии пешгӯишаванда ба нобарорӣ дучор мешаванд. Қисми боқимондаи инсоният ба ихтиёри мавҷудоти фавқуттабӣ (“писарони Худо”; Так. Шар. 32:8) дода шуда буд, ки ин вақт ба Офаридгори худ Худои Исроил душман шуда буданд. Ҳама чиз мураккаб буд.

Худо қарори иборат аз ду қисм дошт. Ҳангоме ки охири фарзандон дар оилаи Худо дар арафаи ронда шудан буданд, Худо ду пайгамбарро (Ирмиё ва Ҳизқиёлро) водор намуд, то ба одамон гӯянд, ки Худо онҳоро на ба таври ҳамешагӣ фаромӯш кардааст. Худо бо фарзандонаш "аҳди нав" мебандад, ки бо омадани Рӯҳи Ҷамроҳӣ хоҳад кард (Ирмиё 31:31-34; Ҳизқиёл 36:22-28). Рӯзи нав фаро хоҳад расид.

Аммо “фаро расидани рӯзи нав” ба масъалае дахл надошт, ки ҷӣ тавр Худо аҳдҳои пештараро бекор накарда ва дигаргун накарда, нигоҳ дошта метавонад. Бисёр исроилиён Худоро рад карда, Худоёни дигарро парастид менамуданд. Онҳо қонунҳои Ҷро вайрон карда, аз Ҷ нафрат доштани худро нишон доданд. Ин боиси ранҷидани Худо мешуд. Ҷ меҳост ба ваъдаҳои Худ вафо кунад, аммо бисёре аз фарзандони ӯ ба васвасаи парастидии худоёни халқҳои дигар дода шуда буданд.

Ин роҳи ҳалокат буд. Дар ёд нигоҳ доред, аз боиси он чи дар Адан рӯй дод, ба ҳар як одам насиб гардида буд, ки бимирад ва ҳаёти абадӣ надошта бошад, агар ӯ ба Худои ҳақиқӣ рӯ наоварад ва ба муҳаббат ва ваъдаҳои Ҷ бовар накунад. Беҳад бисёр исроилиён ҳамаи инро фаромӯш карданд. Онҳо наметавонистанд ҳар гоҳе ки хоҳанд, худоёнро аз ҷевони рӯҳонӣ интиҳоб кунанд. Онҳо бояд ба Худои ҳақиқӣ бовар мекарданд ва дар имони худ устувор мемонданд.

Ҳангоме ки масъала ба подшоҳони Исроил дахл дошт, вазъият махсусан мушкил буд. Худо ба Довуд ваъда дода буд, ки авлодони ӯ ворисони тахти ӯ мешаванд, аммо бисёри онҳо аз Ҷ рӯ гардонданд. Худо набудани вафодории имондоронаро сарфи назар карда наметавонист. Ҷ ҳамчунин аз ваъдаи Худ даст кашида наметавонист. Ин маънои онро ме дошт, ки ҳамаи ин идеяи бад буд – ҳол он ки Худои ҳамадон идеяи бад дошта наметавонад.

Пас Худо ваъдахоеро, ки ба одамоне дода буд, ки Ҷро рад карда, аз Ҷ дур шуда буданд, ҷӣ тавр иҷро карда наметавонист? Онҳо ба дилҳо нав эҳтиёҷ доштанд. Онҳо ба ҳузури Ҷ эҳтиёҷ доштанд, то ки онҳоро роҳнамоӣ кунад. Он чи даркор буд, насли Иброҳим ва Довуд буд, ки подшоҳи ниҳой ва инъикоскунандаи

олидараҷаи шабоҳати Худо буда тавонад. Ў ҳамчунин бояд лаънати маргро аз
насли башар дур мекард. Аммо чӣ тавр инсони одӣ маргро мағлуб карда
метавонист? Ў ҳамчунин бояд Худо мебуд. Ҳамаи ин чӣ гуна бояд амал
менамад?

Ҳеч мушкилӣ надорад....

Боби Чор

Худо ба оилаи инсонии Худо ҳамроҳ шуд

Масеҳиён дар бораи омадани Исо ҳама чизро медонанд. Онҳо медонанд, ки Ёро Марям, духтари ҷавоне ки бокира буд, ба таври муъҷизаасо таваллуд шуд (Матто 1:18-25). Оммаи васеътари мардум бо тасвири Исо дар охур, махсусан дар ороишҳои Мавлудӣ, шинос ҳастанд. Дар якҷанд сурудҳои кӯҳна, аммо машҳури Милодӣ гуфта мешавад, ки чӣ тавр Исо пайғамбарҳои Аҳди Қадимро дар бораи масеҳ иҷро кард.

Барои Исо чизе бештар аз салиб ҳаст

Одатан тамоми диққат ба он нигаронида шудааст, ки Исо ба ҷаҳон барои он таваллуд шуд, ки дар ниҳояти қор дар салиб бимирад. Ё воситаи бахшида шудани гуноҳҳои мо, ва ҳамин тариқ, воситаи ба оилаи Худо бозгаштани мо мешавад (Юҳанно 3:16). Дигар ҳел карда гӯем, ҳангоме ки бисёрии масеҳиён дар бораи Исо фикр мекунанд, онҳо салибро дар назар доранд. Чунин фикр як чизи асосиро аз назар дур мегузорад.

Ҳангоме ки диққати асосӣ ба салиб нигаронида мешавад, он факт, ки Худо дар Исо одам шуд, аҳамияти худро каме аз даст медиҳад. Бисёрии масеҳиён намефаҳманд, ки одам шудани Худо бо бисёр сабабҳо зарур буд: барои иҷро кардани ҳамаи аҳдҳои Аҳди Қадим ва аз байн бурдани натиҷаҳои исёнҳои фавқуттабӣ, ки дар бораи онҳо пештар гуфта будем.

Умед ба он ки одамон ҳанӯз ҳам боре метавонанд ба таври доимӣ бо Худо бошанд, бо он дастгирӣ карда мешуд, ки Худо нахост инсониятро набуд кунад ё нақшаашро дигаргун кунад. Ё боз ҳам ба назди инсоният баргашта, ба онҳо бахшидашавӣ ва муносибатҳои бо Ё пшниход менамуд. Худо мехост, ки онҳо имон дошта бошанд ва дар ҳамоҳангӣ бо Ё ва бо якдигар зиндагӣ карда, нишон диҳанд, ки имон доранд. Аммо фарзандони Худо дар ҳар як қадам Ёро рад мекарданд. Мисли он ки ҳар гоҳ Худо мегуфт, ки “Шумо ҳанӯз ҳам бо Ман буда метавонед – ба ин бовар кунед ва баъд нишон диҳед, ки дили шумо дар кучост” мушкилӣ вазнинтар мешуд. Китоби Муқаддас барои нишон додани ин майл тимсоли гӯсфандони бе ҷӯпон гумроҳшударо истифода мебарад (Ишаъе 53:6; Матто 9:36). Ин ҳамонандкунӣ хеле аниқ аст.

Чунон ки ман дар охири боби охирин гуфтам, фарзандони Худо ба дилҳои нав ва ба ҳузури Худо эҳтиёҷ доштанд, то ки ба имон доштани онҳо ёрӣ диҳанд. Онҳо ба воситае эҳтиёҷ доштанд, то аз худ ва аз тақдир, ки ҳаёти абадиро бо

Худои дӯстдор дар бар намегирифт, начот ёбанд. Худо бояд воситае мебошад, то ки аҳдхояшро иҷро намояд, лаънати маргро пурра аз байн барад, ва ба халқи Худ дар нигоҳ доштани имони худ ёрӣ расонад.

Худо ин масъалаҳоро ба таври қатъӣ ҳал намуд. Ў мебоист одам мешуд. Ў мебоист ба инсоният ҳамроҳ мешуд. Маҳз дар ҳамин ҷо Исо ба арсаи таърих дохил мешавад. Исо Худо буд, ки одам шуд (Юҳанно 1:1, 14-15; Қўласс. 1:15-20; 2:6-9). Ў воситаи бартараф намудани ҳамаи ин монеаҳо буд.

Танҳо ба воситаи марг барои тамоми инсоният лаънати маргро бар инсоният пурра аз байн бурдан мумкин буд. Ин маънои онро дошт, ки пас аз ҷунин марг бояд эҳё мебуд, он чи фақат дар ихтиёри Худо буд. Исо воситаи бартараф намудани он чи буд, ки дар Адан дар рӯй дод.

Аҳди Худоро бо Иброҳим дар ёд доред? Худо ба таври ғайритабиӣ даҳлат намуд, то ба Иброҳим ва Соро имкон диҳад, ки писар дошта бошанд. Ин ибтидои халқи Исроил буд. Худо ба Иброҳим гуфт, ки яке аз авлодони ӯ халқхоро, ки Худо дар Бобил тарк карда буд, баракат хоҳад дод. Аммо чӣ тавр одами одӣ ин корро карда метавонист? Фақат Худи Худо метавонист насли вафодори Иброҳим бошад, ки он аҳдро дар хусуси баракат додани берун аз Исроилро иҷро мекунад. Исо аз авлоди Иброҳим буд (Матто 1:1; Луқо 3:34). Ў насли ваъдашуда буд, ки халқхоро ("ғайрияҳудиёнро") аз худоёни дигар озод мекунад, то ки онҳо бо оилаи Худо муттаҳид шуда тавонанд (Ғал. 3:16-18; 26-29). Исо воситаи ҳалли масъала буд, то ки аҳд бо Иброҳим иҷро карда шавад.

Исо ҳамчунин аз авлоди Довуд буд, ҳамин тарик, ӯ подшоҳи қонунӣ буд (Матто 1:1; Луқо 1:32; Румиён 1:3). Исо воситаи ҳалли масъала буд, то ки аҳд бо Довуд иҷро карда шавад. Ў насабномаи дуруст дошт ва ба Худо пурра вафодор буд. Ў ҳеч гоҳ ба Худо беитоатӣ намекард. Ў ҳеч гоҳ гуноҳ накарда буд (2 Қўр. 5:21; Ибр. 4:15; 1 Петрус 2:22). Он ҳақиқат, ки Ў ҳеч гоҳ гуноҳ накарда буд, ҳамчунин маънои онро дошт, ки Ў намунаи олидарачаи мақсади шариати Худо ва аҳди Ў буд, ки дар Сино баста шуда буд. Исо беҳтарин инъикоскунандаи шабоҳати Худо буд (2 Қўр. 4:4; Қўласс. 1:15). Ў тасвирдиҳандаи аёнии шабоҳати Худо буд; Худо меҳоҳад, ки мо ба намунаи Исо мувофиқат дошта бошем (2 Қўр. 3:18; Қўласс. 3:10). Ҷунон ки мо дертар мебинем, ин ҳамчун нишондиҳандаи он аст, ки шогирд будан чӣ маъно дорад (1 Петрус 2:21).

Одам шудани Худо – идеяи душворфаҳм аст. Худо одам шуда метавонист, чунки ӯ – беш аз як шахсият аст. Худо – се шахсият аст, ки комилан як табиат доранд. Китоби Муқаддас барои фарқ кунондани ин се шахсият истилоҳҳои "Падар", "Писар" ва "Рӯҳулқудс"-ро истифода мебарад. Масеҳиён натиҷаи ин номгузориро Ваҳдати Сегона меноманд. "Худо Писар" дар шахси Исо одам шуд (Юҳанно 1:1, 14-15). Илоҳиётшиносон инро таҷассум меноманд. Ин

истилоҳ маънои онро дорад, ки Худо “дар қисм” омад. Исо ягона худоодам буд, ки Падар дар иҷро намудани аҳдҳо ба Ӯ боварӣ карда метавонист.

Шумо метавонед ба ёд оваред: ман пештар гуфта будам, ки Худо “пеш аз бунёдшавии ҷаҳон” медонист, ки Ӯ Писарро, Исоро мефиристад, то ки одамонро ба оилаи Худ баргардонад (Эфс. 1:1-14; 1 Петрус 1:20). Он чиз ҳайратовар аст, ки Писар тайёр буд одам шавад, азоб кашад ва бимирад, то ки Худо оилаи инсонӣ дошта бошад. Дар яке аз қисмҳои Аҳди Ҷадид гуфтутӯи Писар ва Падар чунин тасвир карда шудааст:

Бинобар ин Масеҳ ба ҷаҳон омада [ба Худо Падар] мегӯяд: “Қурбонӣ ва ҳадияро Ту нахостӣ, балки бадане барои Ман муҳайё намудӣ. Инак, меоям, — чунон ки дар лӯлаи китоб дар бораи Ман навишта шудааст, — то хости Туро, эй Худо, ба ҷо оварам” (Ибр. 10:5, 7).

Хуб аст, ки Худо Писар тайёр буд ҳамчун Исо таваллуд шавад. На танҳо аҳдҳо, балки ҳамчунин бартараф намудани ҳамаи азобҳои ки аз боиси исёнҳои фавқуттабӣ ба миён омада буданд, зери хатар буданд. Мо бояд фаҳмем, ки он исёнҳо талаб мекарданд, ки Худо одам шавад, то Худо ба оилаи инсонии Худ ҳамроҳ шуда, барои фуруд омадани Рӯҳулқудс замина тайёр кунад.

Ислоҳ аз фуруғ ғалтидан беиштар аст

Азбаски Худо дар Исо одам шуд, Ӯ метавонист бимирад. Ин муҳим буд, зеро маргро танҳо бо эҳё мағлуб кардан мумкин буд. Бе марг эҳё буда наметавонад. Азбаски Исо ҳамчунин Худо буд, Ӯ қудрат дошт Худро зинда кунад (Юҳанно 10:17-18). Азбаски марги Исо нақшаи Худо буд, Худо пеш аз бунёдшавии ҷаҳон медонист, ки Исоро аз мурдагон эҳё хоҳад кард (Аъмол 2:23-24, 32; 3:15; 10:40; Ғалотиён 1:1).

Ба шарофати эҳё, бар фосилае ки моро аз Худо ҷудо мекард, кӯпрук бунёд карда шуд. Марг мағлуб карда шуд. Дурӣ аз Худо ва марг натиҷаҳои исён дар Адан буданд. Мушкилоти Одам ва Ҳавво, ки аз боиси васвасаи мор (шайтон) ба миён омада буданд, ҳал шуданд. Ҳар кӣ бовар мекунад, ки мурдан ва эҳёи Исо бахшидашавии гуноҳҳо ва ҳаёти абадиро таъмин намуд, абадан дар оилаи Худо хоҳад буд (Румиён 4:16-25; 8:10-11; 10:9-10; 1 Қӯр. 6:14).

Ҳамин ки Исо эҳё шуд, Ӯ мебоист ба осмонҳо бозмегашт ("боло мерафт"). Исо ба осмонҳо боло рафт ва дар назди Худо Падар ба тахт нишаст (Марқус 16:19; Юҳанно 20:17; Қӯласс. 3:1; Ибр. 12:2). Пас аз ин бояд Рӯҳулқудс фиристода мешуд, ки дар имондорон сокин хоҳад буд (Аъмол 2:33; Румиён 8:9-11). Исо мебоист мерафт, то ки Рӯҳулқудс омада тавонад (Юҳанно 14:25-26; 15:26; 16:7; Луқо 24:49).

Фуруд омадани Рӯҳулқудс иҷрошавии аҳди нав буд, ки онро Ирмиё ва Ҳизқиёл тасвир кардаанд (Ирмиё 31:31-34; Ҳизқиёл 36:22-28). Маҳз Рӯҳулқудс ғалабаро бар бадкирдорӣ таъмин мекунад (Ғал. 5:16-17), ва корҳои ӯ аз корҳои Исо "бузургтар" хоҳанд буд (Юҳанно 14:12). Исо медонист, ки марг ва эҳёи ӯ барои иҷрои аҳди нав зарур мебошанд. Аз ҳамин сабаб ҳангоми Шоми охири Исо ба шогирдон гуфт, ки хуни ӯ "хуни аҳд" аст, ки барои онҳо рехта мешавад (Матто 26:28; Маркус 14:24; Луқа 22:20). Акнун ки Исо ба осмонҳо баргашт ва Рӯҳулқудс ба замин фуруд омад, инсоният зидди бадкирдорӣ нотавон набуд.

Моҳият дар он аст, ки барои он ки Худо мушкilotро бо оилаи инсонӣ – нобарориҳои доимӣ ва исёнро ҳал кунад, ӯ бояд одам мешуд ва Худаш ҳамаи шартҳои аҳдро иҷро мекард.

Дар бораи саволи ибтидоии ман дар ин китоб фикр кунед: Худо чиро мехоҳад? ӯ шуморо мехоҳад, ва ӯ Писари ягонаи Худо дар шакли Исо ба замин фиристод, то ки масъалаи марг ва гуноҳро ҳал кунад, аҳди ӯро бо инсоният иҷро кунад, то ки шуморо ба таври ҳамшагӣ ба хонаи Худ оварда тавонад. Худо ба оилаи инсонӣ ҳамроҳ шуд. Ҳеҷ роҳи дигар набуд. Бисёр сабабҳо ҳастанд, ки чаро Инчил ба рафтори мо – бо амалҳои худ ба даст овардани муҳаббати Худо ва наҷот ҳеҷ муносибате надорад. Ин сабаби асоситарин аст. Фикр кардан беақлона аст, ки рафтори ноқомии мо ягон вақт комил шуда метавониста бошад. Агар мо наҷотро бо амалҳои неки худ ба даст оварда метавонистем, омадан, марг, ва эҳёи Масеҳ ҳеҷ гоҳ даркор намешуданд.

Шайтон ва пайравони ӯ: аблаҳ ва аз он ҳам аблаҳтар?

Дар ин ҳикоят боз як гардиш ҳаст, ки шумо набояд онро сарфи назар намоед. Шояд шуморо чизе ҳайрон кардааст. Ман ҳайрон шудаам (борҳо). Агар марг ва эҳёи Исо натиҷаҳои кори кардаи морро (шайтонро) бартараф карда бошанд, ва ба бадии ба ҷаҳон воридшуда монеъ шуда бошанд, ва худоёни халқҳоро аз қудрат маҳрум карда бошанд, чаро дар ҷаҳон шайтон ва дигар рӯҳҳои бад Исоро куштанд? Ин тамоман аблаҳона метобад.

Дар ин бора андеша намоед. Дар нақшаи Худо калиди ҳама чиз – марги Исо буд, зеро барои он ки эҳё маргро мағлуб намояд, бояд марг мебуд, ва агар вазифаи Исо иҷро намешуд, ӯ, эҳтимол, ба назди Худо Падар бознамегашт, – ва ин маънои онро дорад, ки Рӯҳулқудс омада наметавонист, то ки бадкирдорию бартараф намояд. Агар шайтон ва ҳамаи дигар қувваҳои торикӣ Исоро ба ҳолаш мегузоштанд, нақшаи Худо бо нобарорӣ меанҷомид. Оё онҳо аблаҳони фавқуттабӣ ҳастанд?

Ман оид ба ин мавзӯ бисёр навиштаам. Ин хел ҷолиб аст. Аҳди Ҷадид амалан ба ин савол ҷавоб медиҳад. Дар бораи Хушхабари ("Инҷили") Исо, ки ӯ онро мавъиза менамуд, гап зада, ҳавворӣ Павлус мегӯяд:

Дар бораи ҳикмати Худо дар сирре сухан меронем, дар бораи ҳикмати ниҳоние ки Худо пеш аз давраҳои ҷаҳон барои ҷалоли мо муқаррар кардааст, ки онро ҳеч яке аз мирони ин давра надонист; зеро, агар медонистанд, Худованди ҷалодро ба салиб намекашиданд. (1 Қӯр. 2:7-8)

"Мирон" калимаест, ки Павлус онро дар ҷои дигар барои ифода намудани қувваҳои рӯҳонии бадӣ дар ҷойҳои осмонӣ (Эфс. 3:10; 6:12; Қӯласс. 1:16) истифода мебарад. Моҳият фаҳмост: шайтон, рӯҳҳои бад, ва писарони рақобаткунандаи Худо намедонистанд, ки нақшаи Худо чӣ гуна аст. Ҷангоме ки Исо хизмати Худо сар кард, албатта, онҳо кӣ будани Исоро медонистанд. Онҳо Исоро "писари Худо" ва "писари "Ҷаққи Таоло" меномиданд (Матто 4:1-11; 8:29; Маркус 1:12-13, 21-24; 3:11; Луқа 4:1-13, 31-37; 8:28). Аҳди Қадим возеҳу равшан мефаҳмонад, ки Худо ҳанӯз мехост, ки оилаи инсонии Ӯ ҳамроҳи Ӯ ҳукмронӣ намояд, айнан ҳамон тавре ки дар нақшаи ибтидоии Адан буд. Шайтон ва пайравони ӯ, эҳтимол, тахмин карданд, ки Исо барои он омадааст, ки корро аз нуқтаи беҳаракатӣ ба ҷунбиш оварад. Аммо онҳо тасаввурот надоштанд, ки чӣ гуна. Ба фикри онҳо, куштани Ӯ мантиқӣ буд. Аммо ин калиди ҳама чиз буд. Худо онҳоро ҷун аҳмақон бозӣ медоронд.

Дар бораи то чӣ андоза аз душманони фавқуттабии худ донотар будани Худо фикр карда, ба ҳоли он душманон хандидан осон аст. Аммо биёед моҳиятро аз даст надихем. Худо на барои он ба инсоният ҳамроҳ шуд, ки шайтон ё рӯҳҳои нопокро аҳмақ кунад. Ӯ аз он сабаб ҷунин кард, ки шумо дар оилаи Ӯ бошед. Ӯ ҳеч сабаби дигар надошт. Шумо кифоя будед.

Аммо ин ҳанӯз ҳамааш нест. Исо кори худро кард. Бо як сабаби одӣ, аммо муҳим мо бояд ба нақши Рӯҳулқудс диққати бештар диҳем – он бо нақши мо дар ёрӣ додан ба Худо дар ҷалб намудани миқдори то ҳадди имкон бештари одамон ба оилаи Ӯ робитаи бевосита дорад.

Боби панҷум

Худо дар пайи оилаи Худ аст

Чунон ки ман дар боби охир гуфтам, омадани Рӯхулқудс иҷрошавии аҳди нав буд, ки онро Ирмиё ва Ҳизқиёл тасвир намудаанд (Ирмиё 31:31-34; Ҳизқиёл 36:22-28). Хизмати Рӯхулқудс дар ҳар ҳар як имондор ғалабаро бар бадкирдорӣ имконпазир мегардонад. Дар ин бора чун дар бораи торсақӣ ба рӯи писарони афтодаи Худо андеша намоед. Аммо ин ҳучуми бевосита ба гурӯҳи дигари бадкирдорони фавқуттабий аст.

Бо омадани Рӯхулқудс маърака бар зидди писарони Худо, ки Ё халқҳои пароканда кардашро ба ихтиёри онҳо вогузошта буд, сар шуд (Так. Шар. 32:8). Ин писарони Худо – мавҷудоти фавқуттабий буданд, ки аз хизмати Худо даст кашида, ба бадкирдорӣ дода шуданд ва ба одамони зери итоаташон буда зулм менамуданд (Забур 82).

Исо ҳамаи инро медонист. Мо одатан ҳангоми хондани китобҳои Аҳди Қадид, ки пас аз эҳё мебошанд (яъне китоби Аъмол то охир, то китоби Ваҳй). инро аз назар дур медорем.

Ибтидои анҷом

Рафтани Исо боиси фуруд омадани Рӯхулқудс гардид (Юҳанно 14:26; 15:26; 16:7; Луқа 24:49). Ҳангоме ки Исои эҳёшуда ҳанӯз дар замин буд, Ё ба пайравонаш гуфт, ки чӣ рӯй хоҳад дод:

Ва онҳоро чамъ карда, чунин фармуд: «Уршалимро тарк накунед, балки мунтазири он ваъдаи Падар бошед, ки аз Ман шунидаед; зеро Яҳё бо об таъмид меод, лекин шумо пас аз чанд рӯз бо Рӯхулқудс таъмид мегиред»...., аммо вақте ки Рӯхулқудс бар шумо фуруд ояд, қувват меёбед ва дар Уршалим ва дар тамоми Яҳудия ва Сомара ва то канори ҷаҳон шоҳидони Ман мешавед» (Аъмол 1:4-5, 8)

Агар Шумо хондани китоби Аъмолро давом диҳед, вақти зиёде даркор намешавад, то фаҳмед, ки Исо чиро пешгӯӣ мекард. Ҳамин ки Ё равад (Аъмол 1:9-11), Рӯхулқудс (ба маънои тахтуллафзӣ) дар дурахши ҷалол фуруд меояд.

Вақте ки рӯзи Панतिकост фаро расид, ҳамаашон якдилона дар як ҷо чамъ омаданд. Ногоҳ ғулғулае, монанди садои тундбод, аз осмон баромад ва тамоми хонаро пур кард. Ва забонаҳои аз ҳам ҷудое, монанди забонаҳои оташ, ба онҳо падид омада, якто-якто бар ҳар яке аз онҳо нишаст.

Ҳамаашон аз Рӯҳулқудс пур шуданд, ва чун Рӯҳ ба онҳо қудрати гап задан бахшид, ба забонҳои дигар-дигар ба суҳан гуфтан сар карданд. (Аъмол 2:1-4).

Қисми боқимондаи порча ба мо мегӯяд, ки Рӯҳулқудс ба пайравони Исо имкон дод, ки ба ҳамаи забонҳо гап зананд. Онҳо қиссаи Исоро – марг ва эҳёи Ӯро – ба яҳудиёни тамоми кишварҳо нақл мекарданд. "Яҳудиён" номе буд, ки ба исроилиёни кишварҳои хориҷа, ки ҳанӯз дар замонҳои Аҳди Қадим ба он ҷойҳо пароканда шуда буданд, дода шуда буд. Яҳудиёне ки мавъизаи пайравони Исоро ба забони модарии худашон мешуниданд, авлодони исроилиёни Аҳди Қадим буданд. Онҳо ба Уршалим барои ҷашн гирифтани яке аз идҳои муқаддас аз рӯи тақвими динии исроилиён омада буданд.

Одамоне дар Уршалим, ки пайравони Исоро мешинохтанд, фикр мекарданд, ки ҳамаи ин баромад дар назди омма девонагии бадмастона аст. Имконпазир набуд, ки ногоҳ ин одамоне ба забонҳои дигар гап мезадагӣ шаванд. Аммо баъд ҳавворӣ Петрус ҳама чизро ба онҳо фаҳмонд. Ростӣ гап, аз ин бештар кард – ӯ ба онҳо чунин гуфт:

“Эй мардони Яҳудия ва ҳамаи сокинони Уршалим! Инро донед, ва суҳанони маро гӯш кунед: Инҳо маст нестанд, чунон ки шумо гумон мекунад, зеро ҳоло соат сеи рӯз аст, балки ин ҳамон чиз аст, ки Юили пайғамбар гуфтааст: “Ва дар рӯзҳои охири, мегӯяд Худо, чунин мешавад: Рӯҳи Худо бар тамоми башарият мерезам, ва писарону духтарони шумо пайғамбарӣ мекунанд, ва ҷавонони шумо рӯъёҳо мебинанд ва пирони шумо хобҳо; ва ҳатто бар ғуломону канизони Худо дар он рӯзҳо Рӯҳи Худо мерезам, ва онҳо пайғамбарӣ мекунанд; ва аз боло дар осмон муъҷизаҳо ва аз поён дар замин аломатҳо медиҳам..., Ва он гоҳ ҳар кӣ номи Худовандро хонад, наҷот меёбад”. Эй мардони Исроил! Ба ин суҳанон гӯш диҳед: Исои Носирӣ марде буд, ки назди шумо аз ҷониби Худо бо қувваҳо ва муъҷизаҳо ва аломатҳои ки Худо дар миёни шумо ба воситаи Ӯ ба ҷо овард, исбот шуд, чунон ки худатон низ медонед; Ӯро, ки аз рӯи нақшаи муайян ва пешдони Худо таслим карда шуд, гирифта, бо дасти бадкирдорон бар салиб меҳқӯб карда, куштед; вале Худо Ӯро аз дардҳои марг раҳонда, барҳезонд, зеро ғайриимкон буд, ки марг Ӯро нигоҳ дорад....., Акнун, ки Ӯ ба дасти ростӣ Худо боло бурда шудааст, ваъдаи Рӯҳулқудсро аз Падар ёфта, он чиро, ки шумо дида ва шунида истодаед, фурӯ рехтааст” (Аъмол 2:14-19, 21-24, 33)

Петрус ба онҳо гуфт, ки он чи онҳо бо ҷашмони худ диданд ва бо гӯшҳои худ шуниданд, муъҷизаест, ки аз боиси омадани Рӯҳулқудси Худо рӯй додааст. Ӯ

ба онҳо гуфт, ки Худо Рӯҳи Худо фиристонд, то ба онҳо гӯяд, ки чӣ рӯй дод. Масеҳ омад, кушта шуд, эҳё гардид – ва онҳо бояд бовар кунанд. Натиҷаи фаҳмондани Петрус ҳайратовар буд. Се ҳазор шахс барои бахшида шудан “номи Худоро хонданд” ва наҷот ёфтанд (Аъмол 2:41).

Ин одатан он лаҳзаи ҳикоят аст, ки воиз пеш меравад (ё ақиб мегардад), то ки дар бораи салиб гап занад. Ҳамаи ин хуб аст, зеро салиб ва эҳё боиси фаро расидани ин лаҳза гардидаанд. Аммо боз ҳам, мо дар ин ҳикоят як чизи муҳимро ба назар намегирем.

Воридшавии фавкуттабий

Дар ёд нигоҳ доред, ки он чи дар Аъмол 2 рӯй дод, ба фуруд омадани Рӯҳулқудс дахл дошт. Омадани Рӯҳ лаҳзаи калидии Аҳди Ҷадид аст – маҷмӯаи нави аҳдҳо, ки Худо ба инсоният дод. Бисёр масеҳиён намефаҳманд, ки ин ҳамчунин маънои онро дошт, ки Худо ҷанги рӯҳониро сар кард, то ки на танҳо яҳудиёнро, ки Исоро рад карданд, балки ҳамчунин ғайрияҳудиёнро, халқҳои дигарро, ки Ё онҳоро ҳанӯз дар назди бурҷи Бобил рад карда буд, бозгардонад. Худо дар пайи оилаи Худ буд, ва аҳамият надошт, ки фарзандони Ё дар кучо сокин буданд. Ё хоҳони онҳо буд ва мехост онҳоро пайдо намояд.

Порчае ки мо ҳозир аз Аъмол 2 хондем, ба мо мегӯяд, ки Рӯҳулқудс бо садои тундбод ва забонаҳои оташ омад (Аъмол 2:2-3). Оташ ва “сутуни оташ” дар рӯёҳои ҳузури Худо дар Аҳди Қадим унсурҳои маъмулӣ буданд (Хуруҷ 13:21-22; Ҳизқиёл 1:4, 13, 27). Худо гоҳ-гоҳ дар "тундбод" меомад (Ишаё 6:4, 6; Ҳизқиёл 1:4; Аъмол 38:1; 40:6). Яҳудиён, ки суханони Петрусро шуниданд ва фуруд омадани Рӯҳулқудсро бо ҷашмони худ دیدанд, медонистанд, ки рӯзи наҷот фаро расидааст.

Дар бораи он чи дар ин сахна рӯй дод, фикр кунед. Се ҳазор яҳудиён, ки дар кишварҳои дигар мезистанд, ки аҷдодонашон ба он ҷойҳо парокарда шуда буданд, ба Уршалим барои иди динӣ омада буданд. Онҳо шоҳидони омадани Рӯҳулқудс буданд ва дар бораи Исои Масеҳ ва он чи Ё кард, шуниданд. Онҳо ба Исо имон оварданд. Онҳо масеҳиён шуданд, пайравони Масеҳ. Шумо чӣ фикр доред, баъд онҳо чӣ карданд?

Онҳо ба хонаҳояшон рафтанд.

Чаро ин аҳамият дорад? Аз он сабаб аҳамият дорад, ки акнун дар байни халқҳои гуногун ва аз Худо дуршуда се ҳазор башоратдиҳанда буданд. Онҳо монанди агентҳои пинҳонкор буданд, ки ба ҳудуди бегона, ки зери итоати худоёни дигар аст, ворид шудаанд. Онҳо воситаҳои ибтидоии Худо барои

миқдоран афзун намудани оилаи инсонии Ё мешаванд. Онҳо мавҷи аввалин буданд. Вазифаи онҳо аз чӣ иборат буд? Ҳамон вазифае ки Исо ба шогирдаш дода буд: Супориши Бузург. Масеҳиён ин оятҳоро хуб медонанд:

Пас, равед ва ҳамаи халқҳоро шогирд созед ва онҳоро ба номи Падару Писару Рӯҳулқудс таъмид диҳед, ва онҳоро таълим диҳед, то ҳамаи он чиро, ки ба шумо фармудаам, ба ҷо оваранд; ва инак, Ман ҳамарӯза то охири ин давра бо шумо ҳастам. (Матто 28:19-20)

Аммо боз ҳам чизе намерасад. Хуб – ин Супориши Бузург аст. Аммо ман ояти 18-ро партофтам, ҳамон оятеро, ки одатан партофта мешавад, ҳангоме ки одамоне дар бораи вазифаи мо дар башоратдиҳии масеҳият мегӯянд. Инак изҳороти пурраи Исо бо суҳанони муҳим, ки бо ҳарфҳои ғафс ҷудо карда шудаанд:

Ва Исо наздик омада, ба онҳо гуфт: **“Ба Ман ҳамаи қудрат дар осмон ва бар замин дода шудааст.** Пас, равед ва ҳамаи халқҳоро шогирд созед ва онҳоро ба номи Падару Писару Рӯҳулқудс таъмид диҳед, ва онҳоро таълим диҳед, то ҳамаи он чиро, ки ба шумо фармудаам, ба ҷо оваранд; ва инак, Ман ҳамарӯза то охири ин давра бо шумо ҳастам” (Матто 28:18-20)

Шумо инро фаҳмидед? Исо тамоми қудратро дар осмонҳо ва бар замин дорад. Қудрат дар осмонҳоро фаҳмидан нисбатан осон аст. Исо ба осмонҳо боло рафта, аз дасти рости Худо нишаст (Қўласс. 3:1; Ибр. 12:2). Аммо қисми “дар замин” чӣ маъно дорад? Инро аз назар дур доштан осон аст. Ба осмон рафтани Ё, ки албатта мебоист аз пайи эҳёи ӯ меомад, боиси ба охир расидани қудрати онҳое гардид ҳокимиятро дар замин дар даст доштанд. Онҳо кӣҳо буданд? Писарони афтодаи Худо, ки бар халқҳо таъйин шуда буданд, ҳангоме ки Худо онҳоро парокарда кард (Так. Шар. 32:8).

Ту дар ин ҷо коре надорӣ

Дар назар дошта шудааст, ки эҳё ва ба осмонҳо бозгаштани Исо маънои онро доштанд, ки қудрати писарони исёнкори Худо акнун асоси қонунӣ надошт. Онҳо акнун бар ин халқҳо фармонравоии қонунӣ надоштанд. Наҷот фақат барои исроилиён (яхудиён) набуд, агарчи Масеҳ аз авлоди Иброҳим ва Довуд буд. Исо барои ҳама масеҳ буд, ва Ё барои ҳар як халқ фармонравои қонунӣ буд. Эҳё, ба осмон боло рафтан, ва фуруд омадани Рӯҳулқудс нишондиҳандаи ибтидои фарҷом барои писарони афтодаи Худо буданд. Онҳо қонуниятҳои худро аз даст доданд.

Аз ҳамин сабаб Аҳди Ҷадид эҳё ва ба осмон боло рафтани Исоро бо шикаст хӯрдани қувваҳои фавқуттабиии торикӣ алоқаманд меҳисобад. Ҳангоме ки

Худо “Исоро аз мурдагон бархезонд” (Қўласс. 2:12), гуноҳҳои мо на танҳо бахшида шуданд (Қўласс. 2:13-14), балки “Ў сарвариҳо ва қудратҳоро аз қувват маҳрум сохта, гирифтори шармандагӣ кард ва дар салиб бар онҳо дастболо шуд” (Қўласс. 2:15). Ёдрас менамоем, ки “сарвариҳо ва қудратҳо” истилоҳҳо мебошанд, ки Павлус барои ифода намудани писарони фавқуттабии афтодаи Худо истифода мебарад, ки дар замонҳои Аҳди Қадим худоёни бадкирдори халқҳо шуда буданд (Румиён 8:38; 1 Қўр. 15:24; Эфс. 1:21; 2:2; 3:10; 6:12; Қўласс. 1:13).

“Сарвариҳо ва қудратҳо” суханони дўстдоштаи ҳавворӣ Павлус барои ифода намудани қувваҳои мағлубшудаи торикӣ мебошанд. Пас аз эҳё шудан Исо “ба осмон рафта, аз дасти рости Худо нишастааст ва фариштаҳо, қудратҳоро қувваҳо фармонбардори Ў шудаанд” (1 Петрус 3:22). Ҳангоме ки Худо Исоро эҳё намуда аз тарафи рости Худ шинонд, Исо “болотар” аз ҳар сарварӣ ва ҳукуматдорӣ ва қудрат ва ҳукмронӣ, “на танҳо дар ин давра, балки дар давраи оянда низ” гузошта шуд (Эфс. 1:20-21). Дар он замони меомада Исо пас аз барҳам додани ҳар гуна сарварӣ ва ҳар гуна қудрат ва қувват “Подшоҳиро ба Худои Падар месупорад” (1 Қўр. 15:24).

Павлус эҳё ва ба осмон бурда шуданро барои писарони афтодаи Худо, ки бар халқҳо таъйин шуда буданд, ибтидои фарҷом меҳисобид. Аз ҳамин сабаб ҳайратовар нест, ки ӯ ҳамчунин он фикрро бо начоти халқҳо вобаста намуд. Исои эҳёшуда ва Рӯҳулқудс халқҳоро аз қувваҳои торикӣ, ки онҳоро зеридаст карда, таҳқир менамуданд, озод менамоянд (Забур 82:2-5).

Ба ёд овард, ки Худо дарҳол пас аз он ки халқҳо дар Бобил пароканда шуданд, ба Иброҳим зоҳир шуд. Ў ба Иброҳим гуфт, ки замоне ба воситаи ӯ ва авлодони ӯ ҳамаи халқҳо баракат хоҳанд ёфт. Павлус, ҳаввориҳои ғайрияҳудиён, ин ваъдаро хуб медонист. Ў навиштааст, ки Исо ваъдаҳои ба Иброҳим ва авлодони ӯ додасударо тасдиқ намуд, барои он ки халқҳо Худоро ба хоҳири марҳамати Ў ҳамду сано гӯянд” (Румиён 15:8-9).

Павлус бо ин маҳдуд нашуд. Ў аз Аҳди Қадим иқтибос оварданро дўст медошт, то нишон диҳад, ки Худо ҳеҷ гоҳ аз халқҳои ғайрияҳудӣ даст нақаша буд. Ў ҳамеша мехост, ки онҳо дар оилаи Ў бошанд. Павлус медонист, ки Масех, ки дар Аҳди Қадим “решаи Ёисой” номида шудааст, (Ёисой падари подшоҳ Довуд буд), ба миён меояд, то ки бар халқҳо ҳукмронӣ кунад; ва халқҳо ба ӯ умед хоҳанд баст (Ишаё 11:10). Павлус медонист, ки халқҳои тарқшуда боре Худои ҳақиқиро парастид хоҳанд кард (Забур 117:1).

Ин барнома – маъракаи ҷанги рӯҳонӣ – он вақт сар шуда буд, ки Рӯҳулқудс фуруд омад ва 3000 кас ба Исо имон оварданд (Аъмол 2). Ин имондорони нав ба кишварҳои худ баргаштанд. Инҷили Исо ба кишварҳои ки зери итоати қувваҳои фавқуттабии душман буданд, сар даровард. Китоби Муқаддас инро

вусъат ёфтани "подшоҳӣ"-и Худо меномад. Бо мурури он ки одамон аз худоёни фосид ва бадкирдор, ки ба онҳо ҳаёти абади ро пешкаш карда наметавонистанд, рӯ мегардонданд ва аъзоёни оилаи Худо мешуданд, подшоҳии Худо вусъат меёфт. Як подшоҳӣ хурдтар мешавад; дигарӣ вусъат меебад.

Аз ҳамин сабаб, ба як маъно, Подшоҳии Худо аллакай дар ин ҷост... аммо на ба таври пурра. Лаҳзае нест, ки Худо фарзандонашро, ки дӯст медорад ва хоҳони онҳо мебошад, ҷӯё набошад. Дасти нонамоёни Ё дар ҳама ҷо, дар ҳамаи вазъиятҳо буда, ба фарзандони ӯ таъсир мерасонад ва ба онҳо имконият медиҳад, ки оилаи Ёро афзун кунанд. Боре нақшаи Худо ба нуқтаи авҷи худ мерасад. Доира сарбаста мешавад. Анҷоми ҳикоят ҳамон гуна мешавад, ки Муаллифи он ҳамеша дар назар дошт.

Боби шашум

Худо ҳамеша бо оилаи Худо аст

Ман боби навбатиро бо чамъбасти баъзе фактҳои аён ба охир расондам. Масеҳ эҳё шуд. Ҳамаи касоне ки ба он чи Ў дар салиб кард ва ба эҳёи Ў чун ба ягона воситаи начот умед мебанданд, ҳаёти абадӣ хоҳанд дошт. Аммо агарчи мо аллакай аъзоёни подшоҳии Масеҳ ҳастем (Қўласс. 1:13), подшоҳӣ ҳанӯз ба пуррагии ниҳоии худ нарасидааст.

Худи ҳамин ҳамчунин дар мавриди шикаст хӯрдан ва нобудшавии шайтон ва дигар писарони афтодаи Худо дуруст аст. Ин аллакай рӯй дода истодааст, аммо ҳанӯз пурра амалӣ нашудааст. Шайтон бар ҳеч яке аз аъзоёни Подшоҳии Худо ҳеч гуна даъво – ҳеч гуна моликият, ҳеч гуна қудрати маргро надорад. Мо ба воситаи Исо ба Худо тааллуқ дорем, ва Исо маргро мағлуб намуд, то ки мо ба ҳаёти абадӣ бо Ў ва бо Худо Падар эҳё шуда тавонем (Румиён 6:8-9; Румиён 8:11; 1 Қўр. 6:14; 15:42-49). Бо вучуди ин, “мире ки дар ҳаво ҳукмрон аст, яъне он рӯҳе ки ҳоло дар писарони саркашӣ амал мекунад” (Эфс. 2:2) ҳозир зинда ва саломат аст.

Айнан ҳамин тавр қувваҳои торикӣ сарнагун карда шудаанд. Аммо онҳо таслим нашудаанд. Онҳо муҳорибаеро, ки дар он мағлуб шудаанд, давом дода, муқобилат мекунанд. Ҳар касе ки начоти пешниҳодкардаи Худоро ба воситаи Исо қабул мекунад, аз қудрати торикӣ халосӣ ёфта, ба Подшоҳии Писари дӯстдоштаи Худо гузаштааст (Қўласс. 1:13). Азбаски Подшоҳии Худо вусъат меёбад, подшоҳии торикӣ хурдтар мешавад.

Ба ҷои интизории оянда, дар бади ҳанӯз вучуддошта ва азоби ҷаҳон раҳгум задан осон аст. Гоҳо дар ёд доштан душвор аст, ки Исо “Худро барои гуноҳҳои мо дод, то моро аз давраи бади ҳозира, мувофиқи хости Худо Падари мо халос кунад” (Ғал. 1:4).

Китоби Муқаддас ин дилеммаро маҳкум намекунад. Ин софдилона аст. “Тамоми офариниш бо ҳам то ҳол менолад ва дарди зоиш мекашад” ва “бо майли том мунтазири ошкоршавии писарони Худо аст... ба умеди он ки худи офариниш ҳам аз бандагии нобудшавӣ халосӣ ёфта, ба озодии ҷалали фарзандони Худо шарик шавад” (Румиён 8:18-21).

Аломати хитоб дар ҳикоят

Дар қисми боқимондаи ҳоқоят ман мехоҳам диққати худро ба анҷомёбии хайратовар равона кунам. Ҳар як достони бузург анҷомёбии хотирмон дорад. Ҳикояти Китоби Муқаддас истисно нест. (Агар интизори барбат ва абрҳо бошӣ, ба ноумедӣ одат кун).

Мо майл ба он дорем, ки ба сахнаи охирини ҳикояти Китоби Муқаддас аз нуқтаи назари он чи ба даст меоварем, нигарем. Масалан, мо ҳаёти абадӣ хоҳем дошт, на марг. Ин ҷолиб аст, аммо "ҳаёти абадӣ" дар асл чизи зиёде намегӯяд. Ин на сифат, балки фақат тасвири давомнокӣ аст.

Сифати ҳаёти абадӣ дар шуури мо он вақт бештар инъикос меёбад, ки мо анҷомёбии ҳикоятро чун ҳаёт дар Адани нави глобалӣ қабул менамоем. Китоби Ваҳй, охирини китоби Навиштаи Муқаддас, ҳикоятро бо тимсолҳои Аданӣ ба охир мерасонад (Ваҳй 21-22). Худо дар он ҷост. Осмонҳо ба замин бозгаштанд. Исо дар он ҷост. Дарахти ҳаёт дар он ҷост. Ин Адан дар амал аз Адани асли бештар аст. Бадӣ ба охир расидааст. Ҳеҷ гуна исён нест, ки интизори воридшавӣ ба ҷаҳон бошад. Ҳамин тариқ, офариниш ба таври олидараҷа ҷамоҳанг карда шудааст. Ҳеҷ гуна беморӣ ё марг дар растаниҳо, ҳайвонот, ё одамон нест. Ҳеҷ гуна ваҳшоният ё зӯроварӣ нест. Ин ба ҳеҷ чизе ки мо мо ягон вақт аз сар гузаронидаем, монанд нест.

“Гӯшаи Адан” моро ба он чи худ Китоби Муқаддас дар нуқтаи авҷи ҳикояти худ таъкид мекунад, наздик меоварад. Порча аз Румиён 8-ро, ки ман дар боло оварда будам, нуқтаи назари моро андаке тасҳеҳ менамояд, то ки авҷи ҳақиқии нақшаи Худоро нишон диҳад: “ошкоршавии писарони Худо.... ҷалоли фарзандони Худо”. Ҳа, офариниш менолад, то ки нав шавад, аммо ин раҳой бо ҷалол ёфтани оилаи инсонии Худо вобастагӣ дорад.

Дигар хел карда гӯем, мо интиҳои он корҳои мебошем, ки Худо мекард. Мақоми мо чун фарзандони Ё, ки ба ҳузури доимӣ дар назди Ё қобил ҳастем, маркази ҳикояти Китоби Муқаддас аст. Ҷо ки мо зиндагӣ мекунем, фақат манзара аст (бешубҳа, хеле ҷолиб). Рӯёи охирини Адани нав дар китоби Ваҳй ин фикрро таъкид мекунад, ҳангоме ки сахнаи хотимавӣ бо чунин суханон сар мешавад:

Ва осмони нав ва замини навро дидам; зеро осмони пештара ва замини пештара гузашта буданд, ва баҳр дигар набуд. Ва шаҳри муқаддас — Уршалими навро дидам, ки аз ҷониби Худо аз осмон фуруд меомад, ва муҳайё шуда буд чун арӯсе ки барои шавҳараш зебу зинат ёфтааст. Ва овози баланде аз осмон шунидам, ки мегуфт: **“Инак, хаймаи Худо бо одамон, ва Ё бо онҳо сокин мешавад; онҳо қавмҳои Ё мешаванд, ва Худи Худо бо онҳо Худои онҳо мешавад”**.

Ҳамонандии ҳамешагӣ

“Ошкоршавии писарони Худо... чалоли фарзандони Худо” воситаест барои гуфтани он ки мо ягон вақт дигаргун мегардем ва ба Исо монанд мешавем. Чунон ки ҳавворӣ Юҳанно гуфтааст: “Эй азизон, мо акнун фарзандони Худо ҳастем, ва ҳанӯз маълум нашудааст он чи мешавем. Фақат ҳамин қадарашро медонем, ки ҳангоми зоҳир шуданаш монанди Ў мешавем, зеро Ўро, чунон ки ҳаст, мебинем” (1 Юҳанно 3:2). Худ ҳамин фикр ба тарзҳои дигар ифода ёфтааст:

Онҳоеро, ки пешакӣ шинохтааст, низ пешакӣ муайян кардааст, ки ба сурати Писараш монанд шаванд, то Ў дар миёни бародарони бисёр нахустзода бошад. (Румиён 8:29)

Лекин шаҳрвандии мо дар осмон аст, ки аз он ҷо Худованд Исои Масеҳро, ҳамчун Наҷотдиҳанда, интизор ҳастем. Ў бадани ночизи моро ба монандии бадани пурчалолӣ Ў бо амали ҳамон қуввате дигаргун хоҳад кард, ки бо он Ў ҳама чизро ба Худ тобеъ намуда метавонад. (Фил 3:20-21)

Моро насиб шудааст, ки дар шакли симои комили Худо, – Исо, – инъикоскунандагони комили шабоҳати Худо шавем. Ин аллакай амалӣ шуда истодааст: “Аммо ҳамаи мо, бо рӯи кушода, монанди он ки дар оина бошад, ба чалоли Худованд нигариста, ба ҳамон сурат аз ҷалол ба ҷалол табдил меёбем, ва ин аз Худованд, яъне аз Рӯҳ аст” (2 Қўр. 3:18). Китоби Муқаддас ҳикояти моро бо эҳё ва дигаргуншавӣ хотима медиҳад. Мо ба ҳаёти абадӣ эҳё шудаем ва ҷисмҳои ҷалолёфта дорем, ки ба ҷисме ки Исо пас аз эҳёи Худ дошт, монанд аст. Павлус ин ҷисмро “ҷисми осмонӣ” меномад (1 Қўр. 15:35-58).

Порчаи дӯстдоштаи ман дар бораи тақсири ниҳонии мо ва ҷалол ёфтани монанде ноаниқ аст. Ин сахна аз Нома ба Ибриён аст, ки дар он ҷо Исо моро ба Худо ва Худоро бо мо мешиносонад. Исо дар назди Худо ва “ҷамоат”-и писарони осмонии Худо истодааст. Ў далерона эътироф мекунад, ки барои ӯ шармовар нест, ки моро бародарону хоҳарон дар оила хонад (Ибр. 2:11) ва баъд ба Худо ва ба аъзоёни ҷамоати оила мегӯяд: “Номи Туро ба бародаронам маълум менамоям, дар миёни ҷамоат Туро бо суруд ситоиш мекунам”...“Инак, Ман ва фарзандоне ки Худо ба Ман додааст” (Ибр. 2:13).

Ин тақдирӣ ниҳонӣ шумост – аъзоёни доимӣ ва қонунии оилаи Худо шудан. Дар ниҳояти қор, шумо ба оилаи Худо тааллуқ доред. Ин он чизест, ки Ў аз худи аввал мехост. Ин он чизест, ки тамоми офариниш ба он сабъ менамояд.

Шарикии доимӣ

Оё шумо ягон вақт дар бораи он гуфтугӯ кардаед, ки дар офариниши (осмонҳои) нав ҳаёт чӣ гуна мешавад? Ман шунидаам, ки бисёр одамон онро чун парастии беохир, ё сессияи беохир саволҳо ва ҷавобҳо бо Исо, ё чун ҷамъомади пурҷалоли калисоӣ ва салому паём тасвир менамоянд. (Охиринаш ман барин интровертҳоро метарсонам).

Агарчи мо ҳаётро дар Адани комил тасаввур намуда, дар бораи чӣ гуна будани он баъзе хулосаҳо бароварда метавонем, Китоби Муқаддас дар ин бора чизи бисёр намегӯяд. Чизе ки он мегӯяд, тахминҳои дар боло зикршударо рад менамояд. “Ҳар кӣ ғолиб ояд” ва дар имон ба Исо устувор монад “бар халқҳо кудрат” хоҳад дошт (Ваҳй 2:26). Исо меҳаҳад, ки онҳо "бо Ман бар тахт нишинанд" (Ваҳй 3:21). Мо боре “фарештаҳоро доварӣ хоҳем кард” (1 Қӯр. 6:3).

Ин суҳанон чӣ маъно доранд? Мо метавонем аз саволе сар кунем, ки ҳозир кӣ бар халқҳо ҳукмфармоест? Ҷавоб – писарони афтодаи Худо, ки дар Бобил бар халқҳо таъйин шуда буданд. Дигар хел карда гӯем, Худо халқҳоро ҳозир ҳанӯз на ба таври пурра (ё ҳатто асосан) барқарор кардааст. Вусъат ёфтани Подшоҳии Худо раванди тадриҷӣ аст, раванд "аллакай" сар шудааст, аммо ҳанӯз ба охир нарасидааст. Ҳангоме ки раванд дар охири айём ба анҷом мерасад, имондорон “фарештаҳоро доварӣ хоҳанд кард” – мо бар писарони афтодаи Худо ҳукм бароварда, онҳоро иваз мекунем. Мо бо Исо, ки подшоҳ ва бародарамон аст, бар халқҳо ҳукмронӣ хоҳем кард.

Ҳар боре ки ман дар бораи ин гап мезанам, ногузир саволҳо пайдо мешаванд: Мо чӣ вазифа хоҳем дошт? Оё баъзе имондорон назар ба имондорони дигар кудрати бештар хоҳанд дошт? Оё ман сардори имондори дигар мешавам? Чӣ тавр ҳамаи мо ҳукмфармоён буда метавонем? Оё амалҳои мо ҳал мекунанд, ки кӣ бар кӣ ҳукмфармо мешавад?

Ҳамаи инҳо саволҳои одамоне мебошанд, ки дар ҷаҳони нокомили пургуноҳ зиндагӣ мекунанд. Нуқтаи назари моро ҷаҳони нокомил, вайроншуда, ки мо дар он зиндагӣ мекунем, таҳриф намудааст. Аммо Китоби Муқаддас тақдирӣ ниҳии моро чун муносибатҳои байни сардор ва хизматчи тасвир намекунад. Ин муносибатҳои падар ва фарзанд аст. Мо, фарзандони Худо, ҳамроҳи Ё бо бародаронамон кор мекунем, хоҳ инсон бошанд ё мавҷудоти рӯҳӣ. Акнун мо якҷоя Худоро инъикос хоҳем намуд, чунон ки бароямон муқаррар шуда буд. Ва бародаре ки мо беш аз ҳама ба Ё хоҳем нигарист, Исо аст. Ҳамаи фарзандони Худо ба Ё, ки шабоҳати комили Падари мост, монанд хоҳанд шуд.

Гап дар он аст, ки ҳукмронии мо дар Адани нав ба иерархия (тартиби мансабҳо) дахл надорад; он шарикӣ оилавӣ аст. Ҳангоме ки ҳамаи аъзоёни оила ҷалол ёфтаанд, эҳтиёҷ ба иерархияи назорткунанда аз байн меравад.

Рости гап мо ҳеч чизи ба ин монандро тасаввур карда наметавонем. Мо дар ҷаҳони вайроншуда зиндагӣ мекунем. Худо моро меҳақад – Ў меҳақад, ки шумо ҳаётро ҳамон тавре ки Ў ба нақша гирифтааст, аз сар гузаронед. Ва ягон вақт чунин мешавад. Чунон ки дар Китоби Муқаддас гуфта шудааст:

“Он чиро, ки чашме надидааст, гӯше нашунидааст ва ба дили инсон наомадааст, Худо барои дӯстдорони Худ омода кардааст” (1 Қӯр. 2:9, NLT)

Чамъбаст ва аз назар гузарондани пешакӣ

Акнун Шумо медонед, ки Китоби Муқаддас дар асл дар бораи чӣ мегӯяд. Ин ҳикояти мабхуткунанда аст.

Шумо, эҳтимол, доништан мехоҳед, ки мо ба кучо хоҷем рафт. Якчанд консепсияҳои муҳим ҳастанд, ки дар партави ҳикоят оид ба онҳо андеша намудан даркор аст.

Дар ибтидои ҳикоят ман дар бораи Иброҳим чунин навишта будам:

Ҳавворӣ Павлус Иброҳимро ҳамчун намунаи вафодорӣ истифода бурдааст (Румиён 4:1-12). Иброҳим имон овард ва пеш аз он ки ӯ ягон қонидаро риоя намояд, Худо ӯро қабул намуд. Қоидаҳо аз он иборат буданд, ки ӯ бояд имон доштанаширо нишон медод. Онҳо имон ро иваз намекарданд. имон ягона чизи муҳим буд. Вафодорӣ ба ин имон – ба ин Худо – он чизест, ки мо дертар дар бораи он гап мезанем. Ҳозир мо инро шогирдӣ меномем. имон ва вафодорӣ – ду чизи аз ҳам фарқкунанда мебошанд. Онҳо ба ҳам робита доранд, аммо якдигарро иваз намекунанд. Бо наҷот ва шогирдӣ низ ҳамин тавр аст.

Ин банд то охири ҳикоят харитаи роҳнамои мо хоҳад буд. Ибораи “намунаи вафодорӣ” роҳбалади мо хоҳад буд. Иҷозат диҳед бо мисол фаҳмонам:

"БОВАР КАРДАН"

Дар қисми боқимонда мо дар бораи Инҷил гап мезанем. Мо дар бораи он гап мезанем, ки он чист, ва чӣ нест. Мо мефаҳмем, ки он чӣ маъно дорад – мундариҷаи Инҷил мувофиқи Китоби Муқаддас аз чӣ иборат аст. Ин муҳим аст, чунки мо ба воситаи бовар кардан ба Инҷил аъзоёни оилаи Худо мешавем. Мо бо ҳамин восита наҷот меёбем. Наҷот аз рӯи имон (бовар кардан) аст. Ин роҳест, ки ба воситаи он Худо наҷотро таъмин намудааст, роҳе ки ӯ барои ба оилаи Худ ҳамроҳ кардани мо бунёд намудааст. Ҳамаи он дар он чи Исо кард, марказонида шудааст.

"ВАФОДОРӢ"

Дар ин қисми китоб мо дар бораи шогирдӣ маълумот пайдо мекунем. "Шогирд" истилоҳест, ки маънояш "пайрав" аст. Шогирди Исо будан маънои аз пайи ӯ рафтан, ба ӯ тақлид намуданро дорад. Исо гуфтааст: “Ҳар кӣ Маро бинад, Падарро дидааст” (Юҳанно 14:7, 9). Исо бо зиндагии Худ нишон дод Худоро дӯст медошт – ба Падар ва ба нақшаи ӯ вафодор буд. Шогирдӣ роҳест,

ки ба воситаи он мо нишон медиҳем, ки Исоро ва Худоро дӯст медорем. Гап дар он нст, ки муҳаббати Худоро бо амалҳои худ сазовор шавем. Ин роҳест, ки ба воситаи он мо Исоро барои иҷрои нақшаи Худо оид ба наҷот додани мо шукргузорӣ менамоем. Сухан дар бораи он намеравад, ки чиро, ки Исо барои наҷоти мо кардааст, иваз намоем ё ба он илова кунем. Мо бо ин восита нишон медиҳем, ки ба он чи Ў барои наҷоти мо кардааст, бовар мекунем (Яъқуб 2:14-26).

Чунон ки ман пештар гуфта будам, имон ва вафодорӣ – ду чизи ба ҳам вобаста, аммо аз ҳам фарқкунанда мебошанд. Онҳо якдигарро иваз намеkunанд. Дар мавриди наҷот ва шогирдӣ низ ҳамин тавр аст. Мо ба Инчил барои наҷотамон бовар мекунем. Мо шогирдони Наҷотдиҳандаамон шуда, вафодории худро ба Ў нишон медиҳем.

Боби ҳафтум

Инчил чист?

Дар ин марҳала додани ин савол шояд аҷиб метобад. Мо ҳозиракак вақти зиёдро сарф карда, ҳикояти Китоби Муқаддасро омӯхтем, ҳикояти онро, ки Худо меҳаҳад, ки мо дар оилаи Ӯ бошем. Мо ба Инчил бовар карда, ба он оила ҳамроҳ мешавем.

Ман ошкор намудам, ки бисёр одамоне ки ба калисо мераванд, дар асл Инчилро намефаҳманд. Баъзеҳо онро тавсиф додан наметавонанд. Дигарон, ки онро каму беш тавсиф дода метавонанд, бар зидди соддагии он ба таври ҳақиқӣ мубориза мебаранд. Онҳо аз боиси боварии самимӣ ба он ки барои ҳаёти абадӣ танҳо Инчил даркор аст, ботинан азоб мекашанд.

Баъзеи шумо шояд пурсидани ҳастанд, ки ман дар бораи чӣ гап зада истодаам. Аммо ман тайёрам гарав бандам, ки ҳангоме ман мақсади гапи худро мефаҳмонам, шумо худро ё ягон шиноси худро мебинед.

Мо аз тавсифи чӣ будани Инчил сар мекунем. Ман дар рафти сухан якчанд савол медиҳам, ки барои возеҳу равшан фаҳмидани мавзӯи гуфтугӯ ба назар гирифтани даркор аст. Мо ҳамчунин бояд дар бораи он гап занем, ки Инчил чӣ нест. Ҳангоме ки мо ба ин қисми гуфтугӯ мерасем, шумо мебинед, ки ман бо калимаи “мубориза”, ки дар боло зикр кардам, чиро дар назар дорам.

Инчил чист?

Муайян намудани маънои истилоҳи "Инчил" нисбатан осон аст. Калимаи библиявӣ "Инчил" ба паёми наҷот муносибат дорад. Калимаи англисии "gospel" тарҷумаи калимаи юнонӣ (забони нусхаи аслии Аҳди Ҷадид) буда, мукофотеро, ки ба муждаоваранда дода мешуд, ифода менамояд. Аз ҳамин сабаб шумо дар ин ҷо зуд-зуд истилоҳи "gospel"-ро хоҳед дид, ки ба "хушхабар" – мужда дар бораи наҷот баробар аст.

Биёд дар ин бора фикр мекунем. Шояд чунин ба назар расад, ки мо чизеро фаҳмидем. Ман чунин меҳисобам, ки мо фаҳмидем, аммо дар асл он чиро, ки бояд мефаҳмидем, нафаҳмидаем. Хуб аст, ки мо акнун ин истилоҳро тавсиф дода метавонем. Аммо мо амалан дар бораи муҳтавои паёми наҷот ҳеҷ чиз нагуфтем. Мо маънои калимаи "Инчил"-ро муайян намудем, аммо муайян накардем, ки амалан Инчил чист.

Пас биёед дар бораи он гап мезанем, ки Инчил чӣ маъно дорад. Наҷоте ки Худо пешниҳод мекунад, аз чӣ иборат аст? Тафсилоти Инчил, яъне Хушхабар аз чиҳо иборатанд? Ва чаро он хушхабар аст? Ин калима дар Аҳди Ҷадид қариб 100 бор зикр шудааст, бинобар ин мо бояд онро фаҳмида тавонем.

Ҳавворӣ Павлус, эҳтимол, дар бораи паёми Инчил беш аз ҳар муаллифи дигари Аҳди Ҷадид мегӯяд. Ў калимаи "Инчил"-ро барои хабаре ки ӯ дар бораи Исо мавъиза менамуд, истифода мебарад:

Ва ман, эй бародарон, ба шумо Инчилро хотиррасон мекунам, ки онро ба шумо башорат додаам, ва шумо онро қабул кардаед, ва дар он устувор ҳастед, ва дар он наҷот меёбед, ба шарте ки он чиро, ки ба шумо башорат додаам, риоя кунед, ба шарте ки имонатон беҳуда набошад. Зеро дар аввал он чиро, ки низ қабул кардаам, ба шумо супурдаам, ки яъне Масех, мувофиқи Китоб, барои гуноҳҳои мо мурд, ва Ў гӯронида шуд ва, мувофиқи Китоб, дар рӯзи сеюм бархест. (1 Қӯр. 15:1-4)

Павлус паёми худ, Инчилро дар дар ҷои дигар чунин тавсиф медиҳад:

Павлус, бандаи Исои Масех, расули даъватшуда ва барои Инчили Худо чудо кардашуда, ки онро Худо пештар, ба воситаи пайғамбарони Худ, дар Китоби Муқаддас ваъда карда буд, яъне Инчил дар бораи Писари Худ, ки аз чиҳати ҷисм аз насли Довуд ба дунё омадааст, ва аз чиҳати рӯҳи қудсият, ба воситаи бархестанаш аз мурдагон, чун Писари Худо бо қувват маълум шудааст, яъне дар бораи Худованди мо Исои Масех, ки ба воситаи Ў мо файз ва вазифаи расулиро пайдо кардаем, то ба хотири номи Ў ҳамаи халқҳоро ба итоати имон дароварем.... (Румиён 1:1-5)

Мундариҷаи Инчил - Хушхабар – дар ин порчаҳо возеху равшан баён шудааст. Инак:

Худо Писари Худро фиристод...

Ки аз насли Довуд таваллуд шуд...

Ҳамчун одам Исои Масех...

Ки барои гуноҳҳои мо мурд...

Ки дафн карда шуд...

Ва эҳё шуд...

Ин суханон муҳтавои Хушхабар мебошанд. Иҷозат диҳед онҳоро дар ин ҷо дар партави манзараи васеи ҳикоят, ки пештар дар бораи он гап зада будем, бори дигар тасвир намоям:

Писари Худо одам шуд. Ў азоб кашид ва дар салиб мурд, то ки гуноҳҳоямон моро аз дохил шудан ба оилаи Худо бознадоранд. Ў эҳё шуд, то ки мо

хамчунин маргро мағлуб карда тавонем ва абадан бо Падари Ё, Падари мо, бо ягона Худои ҳақиқӣ бошем.

Биёед инро каме таҳлил мекунем. Агар ин Хушхабар бошад, бо чӣ сабаб хабари хуш аст? Сабабҳо бисёранд. Ин аз он сабаб хабари хуш аст, ки начоти мо ба амалҳои мо вобаста нестанд. Дар ин порчаҳо шумо чизеро дар бораи рӯйхати амалҳои некотон намебинед. Мундариҷаи Инчил на дар бораи он корхост, ки шумо кардед, ё карда метавонистед, ё бояд мекардед. Он дар бораи корест, ки касе барои шумо кардааст. Ин хабари хуш барои ҳамаи мост, чунки ҳеч яке азе аз мо комил нест. Ҳеч кас ҳамеша ба Худо писанд омадан наметавонад. Ҳеч яке аз мо лоиқи он нест, ки дар оилаи Худо зиндагӣ кунад ва ба номи Ё хонда шавад. Мо бояд барои Худо писандида шавем. Мундариҷаи Инчил ба мо мегӯяд, ки ин чӣ тавр рӯй медиҳад.

Аҳамият диҳед, ки Павлус хизматгузори худро – паҳн намудани Хушхабарро ҳамчун “ба итоати имон даровардан” тасвир намудааст. Ё мехост, ки касоне ки паёми ӯро шуниданд, он чиро, ки ӯ гуфт, “нигоҳ доранд”. Шумо чӣ гуна ба Инчил "итоат мекунед"? Таъмид мегиред? Пул хайр мекунед? Хуб рафтор мекунед? Аҳмақӣ намекунед? Ба бечорагон ёрӣ мерасонед? Ҳамаи инҳо амалҳои сазовор мебошанд, аммо Худо “итоати имон”-ро мехоҳад. Шумо ба Инчил бовар карда, ба он итоат менамояд.

Ҳамчунин оё шумо пай бурдед, ки Павлус “итоати фаҳмидан” нагуфтааст? Мо, эҳтимол, чӣ гуна дар Исо одам шудани Худо, ё чӣ гуна рӯй додани эҳёро пурра намефаҳмем. Ин муқаррарӣ аст. Худо талаб намекунад, ки мо ҳамаи инро фаҳмем ва баъд ба Ё ручӯъ намоем, то ки имтиҳони охириро супорем. Ё имонро мехоҳад. Фаҳмидани он ки чаро ин чизҳо оқилона ҳастанд, сабр карда метавонад.

Мундариҷаи Инчил ин аст: Худо пешниҳод менамояд, ки шуморо мебахшад ва ба шумо дар оилаи Худ чои доимӣ медиҳад. Пешниҳоди Ё муҳаббат ва некӯии ӯро нишон медиҳад. Китоби Муқаддас гоҳо ба чои ин суханон калимаи "файз"-ро истифода мебарад. Азбаски қувваи тавонотар нест, Худо маҷбур набуд чунин пешниҳод намояд. Ҳеч кас дастони ӯро тоб намедиҳад. Ё аз он сабаб начотро пешниҳод мекунад, ки Ё шуморо мехоҳад. Ё танҳо хоҳиш мекунад, ки шумо бовар кунед.

Ҳамин аст хабари хуши Инчил.

Чаро мо ба Инчил эҳтиёҷ дорем?

Шояд шумо фикр мекардед, ки ман аллакай ба ин савол ҷавоб додаам. Ман гӯё ҷавоб додаам, дар ҳадди ақалл ба таври бавосита. Аммо дар партави таҷрибаи ман дар доираҳои масеҳӣ, ман бояд ошкорбаён бошам.

Чаро мо ба Инчил эҳтиёҷ дорем? Чунки бе ин мо ҳеч гуна умед ба ҳаёти абадӣ бо Худо надорем. Тамоман. Мо аз боиси гуноҳ аз Худо дур ва бегона шудаем. Ба Инчил бовар кардан – воситаи ҳалли ин масъала аст.

Китоби Муқаддас ҳолати ноилоҷи моро бо якчанд тарз тасвир менамояд. Исо гуфтааст, ки бояд дар ин ҷо “гумшударо пайдо кунед ва наҷот диҳед” (Луқа 19:10). Табиатан мо “дар хатоҳо ва гуноҳҳо мурда” (Эфс. 2:1, 5) ва "аз Худо наметарсида" (Румиён 5:6) ҳастем. Мо “аз ҳаёти Худо бегона” (Эфс. 4:18) ва "душман"-и Ё ҳастем (Кўласс. 1:21), чунки мо "душман"-и Ё будем (Румиён 5:10). Ин манзараи дилписанд нест.

Ҳикояти библиявӣ, ки мо аз назар гузарондем, мефаҳмонад, ки чаро мо чунон ки ҳастем, ҳастем. Мо дар оилаи Худо таваллуд нашудаем. Мо бегонаҳо ҳастем. Аммо ба ҳар ҳол Худо дар оилаи Худ доштани моро мехоҳад. Мо, ки табиати Худоро надорем, ақл ва озодии худро барои ба даст овардани он чи мехоҳем, суиистифода мекунем, ва аксаран дар ин раванд ба дигарон зарар мерасонем. Мо тарзи зиндагии худнобудкунанда ба сар мебарем. Ҳангоме ки мо шабоҳати Худоро инъикос намекунем ва конунҳои Ёро вайрон мекунем, ҳангоме ки мо қонуншиканӣ мекунем, дағалкорӣ мекунем, ё ба тарзи дигар дигаронро таҳқир мекунем, мо гуноҳ мекунем. Мо табиатан гуноҳкорем – худпараст ва беитоат. “Ҳама гуноҳ карда, аз ҷалоли илоҳӣ маҳрум шудаанд” (Румиён 3:23).

Инро хонда рӯҳафтода ё хашмгин шудан осон аст. Аммо Хушхабари Инчил – аз он иборат аст, ки Худо ҳамаи инро медонист ва ба ҳар ҳол моро дӯст медошт. Ин ҳамчунин аз он сабаб, ки эҳтимол ҳеч гоҳ ба гӯшаи хотиратон намеомад, ғоиданок аст. Ин он чизест, ки Инчилро аз таълимоти ҳар гуна дини дигар дар бораи наҷот пурра фарқ мекунонад. Ҳар гуна дин масъалаи ҳалталаб будани гуноҳро рад мекунад, ё мегӯяд, ки роҳи ҳалли масъала – такрор кардани расму русум, дуо гуфтан, риояи рӯзҳои ид, ё дигар кори нек аст.

Рости гап, фақат Инчил вазъияти инсонро ва дар ҳалли ин масъала ноилоҷ будани ёро тасвир менамояд. Дигар динҳо дар асл ба шумо дурӯғ мегӯянд – онҳо ба шумо мегӯянд, ки масъалаи аз Худо дур будани Худо ҳал карда метавонед, ё мегӯянд, ки шумо чунин маъалаи ҳалталаб надоред. Инчил ягона ҳақиқат аст, ки ба шумо мегӯяд, ки Худо бояд ҳалли ин масъаларо пешкаш менамуд ва Ё чунин кард. Инчил ростии гапро мегӯяд. Ҳатто агар ҳақиқат дард расонад ҳам, Инчил онро ба шумо мегӯяд. Ин муҳаббатро нишон медиҳад. Дурӯғ дар бораи шумо муҳаббат нест.

Оё дигар воситаҳои наҷот ёфтани ҳастанд?

Ман ба ин савол ба таври каму беш содда ҷавоб додам, аммо мехоҳам ин масъаларо аз дигар ҷиҳат таҳлил намоям.

Худо бахшидашавӣ, наҷот ва ҳаёти абади ро бо Ё ройгон пешниҳод мекунад. Инро бо ягон хел амалҳои нек ба даст овардан ғайриимкон аст. Танҳо имон, ё бовар кардан ба ваъдаи Худо ва ба кифоякунанда будани он чи Исо кард.

Аммо ба Инчил бовар кардан маънои онро дорад, ки мо набояд ба дигар таълимотҳо ё идеяҳо дар бораи наҷот бовар кунем. Китоби Муқаддас мегӯяд, ҳеҷ воситаи дигари наҷот нест. Дар ин бора андеша намоед. Агар барои ба Осмонҳо рафтани шумо ягон роҳу воситаи дигар мебуд, чаро Худо Падар Писари Худ Исоро мефиристонд, то ки бо чунин азоби даҳшатовар дар салиб бимирад? Писар бояд одам мешуд, ва марг бояд мағлуб карда мешуд. Ин ягона роҳ буд, ва бовар кардан ба нақшаи Худо – ягона роҳи наҷот аст. Ғайр аз Исо касе нест, ки наҷот дода тавонад (Аъмол 4:12). Худи Исо дар ин бора хеле аниқ гуфтааст: “Ман роҳ, ростӣ ва ҳаёт ҳастам; касе назди Падар омадан наметавонад, магар ин ки ба воситаи Ман” (Юҳанно 14:6).

Ин ҷо ноаниқӣ нест. Ҳеҷ кас узви оилаи абадии Худ намешавад, магар ба воситаи он чи Исо кард. Шумо Инчилро ба дигар эътиқодҳо илова намекунад. Он истисноӣ аст. Бовар кардан ба Инчил маънои онро дорад, ки шумо аз дигар эътиқодот даст мекашед. Ин яке аз ҷиҳатҳои он аст, ки Китоби Муқаддас тавба меномад. Дигар ҷиҳатҳо низ ҳастанд, аммо беҳтараш дар бораи онҳо дар қисми баъдинаи гуфтугӯямон суҳан меронем.

Инчил чӣ намебошад

Таҳлили мундариҷаи Инчил маълум менамояд, ки Инчил он корест, ки Исо барои мо кардааст. Ҳаёти абадӣ, наҷот, тӯҳфа аст ва он ба касоне дода шудааст, ки ба он чи Исо барои мо кардааст, бовар мекунанд.

Фарҳанги мо кӯшиш мекунад ин фикри равшанро тира гардонад. Ҳамчун ивазкунанда, он худтакмилдиҳӣ ё "рӯҳоният"-и номуайяно пешниҳод менамояд. Аммо тасвири библиявии Инчил чунин идеяҳоро ба майдон металабад. Инчил (ва наҷот) ба равшанфикр шудан, “ба ботини худ нигаристан” дар роҳи шинохтани худ ҳеҷ гуна муносибат надорад. Инчил дар рӯи мизи рӯҳонии шведӣ ҷустуҷӯ кардани идеяҳо нест. Кӯшишҳои ақлонӣ ё психологӣ ва амалҳои Инчил намебошанд.

Ин гуна “инчилҳои алтернативӣ”-ро ошкор намудан ва баргараф кардан осон аст. Аммо монеаи хеле душвортар ҳаст, ки ба бисёр одамон имкон намедихад, то ба соддагии наҷоте ки Худо пешниҳод мекунад, таъя кунанд.

Ман пештар гуфтам, ки бисёр одамоне ки шумо дар калисо вомехӯред, бо Инчил мубориза мебаранд. Сабаб дар он аст, ки онҳо ба доми амалкунӣ афтодаанд. Шумо ё ягон шиносатон шояд калимаи Инчилро, ва шояд ҳатто муҳтавои онро шарҳ дода метавонед. Аммо гап дар он аст, ки боварӣ ба он ки кори кардаи Исо барои ҳаёти абадӣ доштани шумо кифоякунанда аст, ба шумо дуруст наметобад. Шумо фикр мекунед, ки албатта, мо бояд коре кунем, вагарна чӣ тавр мо онро сазовор шуда метавонем?

Агар Шумо ҳикояти Китоби Муқаддас ва муҳтавои Инчилро мефаҳмида бошед, бояд албатта дарк намоед, ки мо ба он чи Худо пешниҳод мекунад, сазовор нестем. Ана ҳамин аст муборизаи бисёр одамон. Мо мехоҳем ҳис кунем, ки бо амалҳои неки худ он чиро, ки дорем, сазовор шудаем. Мо намехоҳем, ки ба мо хайрия кунанд. Дар ҳадди ақалл андаке амал накарда, ба даст овардани ягон чизи хуб дуруст наметобад.

Айбдорӣ тафаккурро бо роҳҳои печидатар таҳриф менамояд. Ин лаёқати чун тӯҳфаи бешарт қабул кардани Инчилро фалаҷ карда метавонад. Айбдорӣ баъзе касонро водор мекунад хулоса бароваранд, ки аз боиси коре ки онҳо замоне барои тӯҳфакунанда кардаанд, тӯҳфаро сазовор шудаанд. Ва агар ба ин боварӣ ҳисил карда натавонанд, онҳо қарор медиҳанд, ки пас аз гирифтани тӯҳфа коре кунанд, то ки худро сазовори тӯҳфа ҳис кунанд.

Айбдорӣ моро аз дидани муҳаббати Худо, ки дар Инчил нишон дода шудааст, маҳрум менамояд. Дар ниҳояти кор мо бояд фаҳмем, ки то чӣ андоза ин фикр худпарастона аст.

Шояд ин гӯшхарош метобад, аммо ба ман гӯш диҳед. Бо ҷидду ҷаҳд касеро ба ба арзишнок буданатон бовар кунондан талаб менамояд, ки диққататонро ба худ равона кунед. Ҳангоме мақсад аз он иборат аст, ки шахсеро ба фикре водор намоед, ки сазовори диққат ё муҳаббати ӯ ҳастед, шумо диққати худро ба каси дигар равона карда наметавонед. Мо худро хуб ҳис кардан мехоҳем (яъне, мо чизеро сазовор шудаем, бинобар ин чизи ба мо тааллуқ надоштаро намегирем). Мо ҳамчунин мехоҳем, ки дигарон низ ба мо ҳамин гуна муносибат кунанд (яъне мо мехоҳем, ки дигарон ба мо чизе диҳанд – аз боиси он тарзе ки мо онҳоро водор намудаем, то ба мо муносибат намоянд).

Инчил инро рад мекунад. Он аз мо итоаткории сирфро металабад. Он исрор менамояд, ки диққати худро пурра ба Худо ва Исо равона кунем. Маҳз аз ҳамин сабаб фуру бурдани ин доруи талх барои бисёриҳо душвор аст. Ин ба мо имкон намедиҳад, ки ягон хел қарз гирем.

Ҳамааш бо он чамбаст мегардад, ки Инчил ба он чи мекунед, *ҳеч аҳамият* намедиҳад, аммо ба он чи аллақай ҳастед, *аҳамияти зиёд* медиҳад. Шумо инсон ҳастед. Шумо аз худи аввал объекти муҳаббати Худо ва нақшаи ӯ

ҳастед. Муҳаббат ва нақшаи Худо амали шуморо наметалабанд. Онҳо фақат ҳастанду бас.

Мо, гуноҳкорон дар ҷаҳони пургуноҳ, дар фикре маҳдуд шудаем, ки ҳеҷ кас моро дӯст намедошт, агар моро ҳақиқатан пурра, аз аввал то охир мешинохт. Пас мо тасаввур карда наметавонем, ки Худо моро дӯст медорад, зеро чизе нест, ки аз назари Ӯ пинҳон мемонда бошад. Ӯ ҳар як фикр, сухан, водоркунанда ва кори моро медонад. Айб дар ботини мо ва муқаррарӣ будани муносибатҳои шартӣ қабул намудани муҳаббати поки Худоро, ки дар Инчил ба мо нишон дода шудааст, душвор мегардонад. Аз нуқтаи назари мо ин маъно надорад.

Дар ин ҷо бояд гӯям, ки ман намегӯям, ки одамоне ки Инчили ҳақиқиро мешунаванд ва онҳо самимона қабул мекунанд, дар асл наҷот наёфтаанд. Ман ҳақиқатан чунин меҳисобам, ки онҳо имон доранд ва дар оилаи Худо мебошанд.

Ман ҳаёти ботинии ҷонкоҳеро тасвир менаоям, ки бисёри ин имондорон ба сар мебаранд. Ҳисси айбдорӣ онҳо муҳаббат ва файзи Инчилро ба таҷрибае табдил додааст, ки ба натиҷа нигаронида шудааст ва дар амалҳо асос ёфтааст. Онҳо аз худ мепурсанд, ки оё Худо ханӯз ҳам онҳоро он тавр дӯст медорад, ки дар вақти Инчилро фаҳмидан ва қабул кардани онҳо дӯст дошта буд. Онҳо гуноҳкоро, ки бо вучуди имондор бурданашон содир мекунанд, сабаби он меҳисобанд, ки Худо ба онҳо тавачҷуҳ надорад ва муносибати духела мекунад. Онҳо чунин меҳисобанд, ки сазовори интизориҳои Худо буда наметавонанд, ва аз худ мепурсанд, ки оё “ба қадри кофӣ” бовар карда буданд ё шояд дар асл умуман бовар накарда буданд, ҳангоме фикр мекарданд, ки бовар кардаанд.

Ҳақиқати ғамангез он аст, ки бисёр масеҳиёни ҳақиқӣ на аз боиси Инчил, балки аз боиси ҳисси айбдорӣ онҳо, ки возеҳии Инчилро тира гардондааст, дар азобҳо ва шикастҳо умр ба сар мебаранд. Ҳангоме ки онҳо Навиштаи Муқаддасро мехонанд, онҳо фақат гуноҳҳо ва нобарориҳои худро мебинанд. Ҳар як мавъиза айбдоркунӣ аст (ин барои воизоне ки ҳамин нуқтаи назарро мақсади асосии мавъизаҳои худ қарор додаанд, бояд боиси шарм бошад). Муъҷизаи пуршукӯҳи ҳикояти библиявӣ гум мешавад ва фаромӯш мегардад.

Наҷот натиҷаи амалҳо нест. Он ҳеҷ натиҷаи амалҳо набуд, ҳеҷ гоҳ нахоҳад буд, ва ҳеҷ гоҳ буда наметавонад. Мо ҳеҷ гоҳ наметавонем худро дар сатҳи Худо гузорем, худро барои истодан дар ҳузури Ӯ сазовор гардонем. Мо табиати комили Худоро надорем. Мо ба сурат ва шабоҳати Худо офарида шудаем, аммо ҳамчун инсон мо аз Худо беандоза камтар ҳастем, ва Худо инро медонад. Маҳз аз ҳамин сабаб қарори ӯ на шумо, балки Исо буд.

Чунин фикр бемаъно аст, ки мо бо қардан ё нақардани баъзе корҳо ин фосиларо пайваस्त қардан ё ин холигиро пур қардан метавониста бошем. Ҳангоме ки

шумо нобарор мешавед, Худо ҳеҷ гоҳ дар бораи шумо чизи наведе намефаҳмад. Ў шуморо ҳамеша медонист ва чунон ки ҳастед, дӯст медошт. Румиён 5:8 инро беҳтар аз ҳама ифода менамояд: “Лекин Худо муҳаббати Худо нисбат ба мо бо ҳамин исбот мекунад, ки ҳангоме ҳанӯз гуноҳкор будем, Масеҳ барои мо мурд”. Оё инро фаҳмидед? Ҳангоме ки мо ҳанӯз гуноҳкор будем. Ба шумо лозим нест, ки дар сатҳи муайян амал намоед, то ки Худоро водор намоед, ки шуморо дӯст дорад. Агар фикр кунед, ин ҳақиқатан хабари хуш аст. Худо ҳеҷ гоҳ аз шумо ноумед намешавад, чунки Ў ҳеҷ гоҳ дар хусуси рафтори шумо интизориҳои нодуруст надорад. Худо ҳамеша шуморо дӯст медошт. “Зеро Худо ҳақонро чунон дӯст дошт, ки Писари ягонаи Худо дод, то ҳар кӣ ба Ў имон оварад, ҳалок нашавад, балки ҳаёти абадӣ ёбад” (Юҳанно 3:16).

Мо инро бо ду фикр чамъбаст карда метавонем. Наҷотро, яъне узви оилаи Худо буданро бо амалҳои нек ба даст овардан ғайриимкон аст. Онро фақат бо бовар кардан (имон) ба даст овардан мумкин аст. Худо аз он сабаб инро пешниҳод мекунад, ки Ў меҳрубон ва дӯстдор аст. Ҳеҷ сабаби дигар нест ва буда наметавонад.

Боби ҳаштум: Шогирдӣ чист?

Инчил барои дигаргун кардан муқаррар шудааст. Ҳар касе ки Инчилро қабул кардааст, "офаридаи навест; чизҳои қадима гузаштанд, инак ҳама чиз нав шудааст" (2 Қўр. 5:17). Ин дар асл ба чӣ монанд аст?

Шумо метавонед ҷавоби ин саволро ба ёд оваред. Пештар ман гуфта будам, ки шогирд пайрав аст, дар мавриди додашуда – пайрави Исо. Ман "пайравӣ"-ро ҳамчун тақлид намудан ё инъикос намудани Исо маънодоод намудам. Тақдири ниҳои мо "ба сурати Исо монанд шудан" аст (Румиён 8:29; 2 Қўр. 3:18; Қўласс. 3:10).

Ба Исо тақлид, яъне пайравӣ кардани мо на барои он аст, ки Худоро маҷбур кунем, то моро дўст дорад ва имконияти ба Осмонҳо рафтаниро диҳад. Худо ҳар яки моро аллақай дўст мебошад "ҳамгоме ки ҳамаи мо ҳанӯз гуноҳкор" (Румиён 5:8) ва "душман"-и Худо будем (Румиён 5:10). Ҳангоме ки ба Инчил бовар мекунем, мо ба Осмонҳо меравем – ҷузъи оилаи Худо мешавем. Мо худ аз худ гумшуда ҳастем, ки ба Начотдиҳанда эҳтиёҷ дорем (Луқа 19:10), аз Худо бегона шудаем (Эфс. 4:18). Ҳангоме ки мо дар ҷунин вазъият будем, Худо моро дўст мебошад. Ў он замонро интизор нашуд, ки кай мо ақламонро ба қор мебарорем, то ки моро дўст дорад.

Ҳамчунин мо на аз он сабаб ба Исо тақлид мекунем, ки Худоро ба дўст доштани мо водор намоем, то ки дар охир начот ёбем. Он чиро, ки ба воситаи амалҳо ба даст овардан ғайриимкон аст, бо амалҳо аз даст додан ғайриимкон аст. Начот ба арзишнок ё хизматнишондода будани мо ҳеч умумият надорад. Ҳамаи ин ба он қор вобаста аст, ки касе – Исо – барои мо кардааст. "Зеро Ёро, ки аз гуноҳ беҳабар буд, барои мо қурбонии гуноҳ сохт, то мо дар Ў росткориҳои Худо шавем" (2 Қўр. 5:21). Мо барои начот қарз гирифта наметавонем. Исо тамоми қарзро мегирад.

Андешарони равшан дар бораи шогирдӣ

Мо бояд бодикқат фикр кунем, ки ҳамаи ин ба шогирдӣ чӣ муносибат дорад.

Аз боиси доми амалҳо, ки ман дар бораи он пештар гуфта будам, мо бояд он фактро возеҳу равшан дарк намоем, ки начот ва шогирдӣ ҳамон як чиз намебошанд. Аз боиси ҳисси айбдорӣ барои гуноҳи худ бисёр имондорон беихтиёр ба Инчил амалҳои худро илова мекунанд. Натиҷа – ғуломии рӯҳонӣ

аст, на ҳаёт ба фаровонӣ, ки Исо бароямон меҳоҳад (Юҳанно 10:10; 2 Қӯр. 1:5; Эф 3:20).

Наҷот тӯҳфа аст, ки ҳангоми ба Инчил бовар карданамон Худо ба мо додааст. Мо онро бо амалҳоямон сазовор нашудаем. Бо вучуди ин, сарфи назар аз гуноҳҳо ва душманиии мо ба Худо, Ё онро ба мо пешниҳод мекунад. Шогирдӣ он чизест, ки мо дар натиҷаи ба Инчил бовар кардан мекунем. Мо ба Исо тақлид менамоем, то ки муҳаббати худро ба Ё ва ба Худо нишон диҳем. Исо беҳтарин инъикоскунандаи шабоҳати Худо буд, бинобар ин меҳоҳем ҳамин гуна зиндагӣ ба сар барем.

Бисёр сабабҳо ҳастанд, то ки монанди Исо зиндагӣ кунем – ҳаёти муқаддасона ба сар барем. Мо амалҳо ба даст овардани муҳаббати Худо яке аз онҳо намебошад. Барои наҷот мо ҳеҷ хизмате ё амале нишон намедиҳем; он барои ҳамаи онҳое ки ба Инчил бовар мекунанд, ройгон аст. Аммо шогирдӣ ҳақиқатан амал кардан аст. Пайравӣ ба Исо бисёр вақт осон нест. Шогирд будан талаб мекунад, ки интихобе кунем – Худоро дӯст дорем ва иззат намоем, ва ба одамоне мувофиқи он муносибат намоем, ки онҳо кистанд – инъикоскунандагони шабоҳати Худо, ки Ё онҳоро дӯст медорад ва меҳоҳад ба воситаи Инчил ба оилаи Худ оварад.

Дар бораи ҳаёти Исо фикр кунед. Он осон набуд. Чунон ки дар Китоби Муқаддас гуфта шудааст, “Зеро шумо барои ҳамин даъват шудаед, чунки Масеҳ низ барои мо азоб кашида, ба шумо сармашқ гузошт, то аз пайи Ё равона шавед” (1 Петрус 2:21). Исо ҳаёти фидокорона ба сар мебард. Ё Худоро дар ҷои аввал мегузошт, ва баъд “ёри худро” (ҳамаи дигаронро):

“Худованд Худои худро бо тамоми дил ва бо тамоми ҷон ва бо тамоми ҳуши худ дӯст дор”. Ҳамин аст фармудаи муҳимтарин ва бузургтарин. Ва дуюмаш монанди он аст: “Ёратро монанди худат дӯст дор”. Бар ин ду фармуда тамоми Таврот ва навиштаҳои пайғамбарон асос ёфтаанд. (Матто 22:36-40)

Исо на барои он чунин мезист, ки Худо Ёро дӯст дорад ё аз Ё қаноатманд шавад. Хеле пештар аз он ки Исо омада “корҳо кунад”, то ки аҳдро ба ҷо оварад, Худо аллакай Исоро дӯст медошт. Ё “пеш аз бунёд шудани ҷаҳон” Исоро дӯст медошт (Юҳанно 17:24).

Пайравӣ ба Исо душвор буда метавонад. Азбаски ҳеҷ як имондор ҳангоми имон оварданаш ба Исо монанд нест – ва азбаски доимо чун Исо зистан мушкил аст – ҳар як шогирд бояд ақидаашро дар бораи рафтори худ дигар кунад (он чи дар Китоби Муқаддас “тавба” номида шудааст). Ман медонам, ки чӣ кор кардам. Корҳое буданд, ки ман бояд бас мекардам, ва корҳое буданд, ки ман бояд сар мекардам. Аммо ҳеҷ кадоме аз ин амалҳо Худоро водор карда наметавонист, ки маро дӯст дорад. Ё аллакай маро дӯст медошт.

Исо аз он сабаб кори мекардашро кард, ки Худоро дӯст медошт. Мо низ бояд чунин кунем. Исо бо тарзи зиндагии Худ ба одамон ёрӣ мерасонд, ки ба Ё ва ба нақшаи Худо бовар кунанд. Мо низ бояд чунин кунем. Исо медонист, ки аз чӣ сабаб Ё дар замин аст – чӣ гуна Ё барои мо ба марги даҳшатовар дучор мешавад. Аммо ӯ ҳамчунин ба нақша ва қувваи Худо боварӣ дошт. Ё медонист, ки эҳё шуда, аз нав бо Падар хоҳад буд.

Мо бояд ҳамин дурнамои абадиро дошта бошем. Ин ҷаҳон хонаи абадии мо нест. Он муваққатӣ мебошад. Дигарӣ доимӣ мебошад. Ба шарофати коре ки Исо кард, мо пас аз тарк кардани ин ҷаҳон, дар он дунё ворисони ҳаёти абадӣ мешавем. Мақсади ҳаёти мо бояд аз он иборат бошад, ки ба Касе ки моро начот дод, вафодорӣ ва шукргузориҳои худро нишон диҳем, ва ба дигарон ёрӣ расонем, ки ба оилаи Худо дохил шаванд.

Агар ба нобарорӣ дучор шавем чӣ? Агар мо гуноҳ кунем чӣ? Мо ҳам ин ва ҳам онро мекунем. Худо инро медонад. Ё одамонро хеле хуб медонад! Ё кӣ будани моро медонад. Аммо Ё аллакай моро дӯст медошт – пеш аз он ки мо камтарин хоҳиш пайдо кунем, ки ҷавобан Ёро дӯст дорем. Ё моро дӯст медошт, ҳангоме ки мо душманони Ё будем – “ҳангоме ки мо ҳанӯз гуноҳкор будем” (Румиён 5:8). Худо моро дӯст медошт пеш аз он ки мо дар оилаи Ё бошем. Акнун, ки мо дар оилаи Ё ҳастем, чаро Ё моро камтар дӯст медошта бошад, ё дӯст доштани моро бас мекарда бошад? Ҳангоме ки мо гуноҳ мекунем ва ба нобарорӣ дучор мегардем, Ё моро мебахшад. Ё мехоҳад, ки мо ба ин бовар кунем ва пайравӣ ба Исоро давом диҳем.

Мисли Исо зистан чӣ даркор аст?

Дақиқае пештар ман гуфтам, ки сабабҳои бисёр ҳастанд, то мисли Исо зиндагӣ кунем, аммо *бо амалҳои муҳаббати Худоро ноил шудан* яке аз онҳо нест. Инҳо кадом сабабҳо мебошанд?

Аввалан, гуноҳ вайронкунанда аст ва на танҳо ба мо, балки ба атрофиёнамон зарар мерасонад. Ман дар оилаи калони худ натиҷаҳои майзадагӣ, нашъамандӣ ва хиёнатро дидаам. Аён аст, ки ин чизҳо ҳаётро хароб мегардонанд. Айнан ҳамин тавр аён аст, ки ҷаҳон – фарҳанги беимонон – ҳаловатҳо ва худқонеъкуниро, ки муваққатӣ буда, арзиши абадӣ надоранд, пешниҳод менамояд. Ин фарҳанг ба мо мегӯяд, ки барои қонеъ намудани "бахт"-и худ “умр ба сар баред”, новобаста ба азобҳои қарорхоямон ба миён меоваранд. Он дурамои абадиро пешниҳод намекунад. Он ба мо мегӯяд, ки фақат барои ҳозир зиндагӣ кунем. Мақсади олитар вучуд надорад.

Китоби Муқаддас дар бораи чунин тарзи тафаккур мегӯяд:

Чаҳонро дӯст надоред, на он чиро, ки дар чаҳон аст. Касе ки чаҳонро дӯст медорад, дар вай муҳаббати Падар нест; зеро ҳар чи дар чаҳон аст: ҳаваси ҷисм, ҳаваси чашмон ва ғурури зиндагонӣ аз Падар нест, балки аз чаҳон аст. Ва чаҳон бо ҳавасҳояш гузарон аст, аммо касе ки хости Худоро ба ҷо меоварад, то абад боқист. (1 Юҳанно 2:15-17)

Сониян, ва ин аз бисёр чиҳатҳо муҳолифи фарҳанги ҳозира аст, ҳаёти худотарсона боиси баракати дигарон мегардад. Дар ҳақиқат тарзи зиндагӣ ва фикрронии мо, ё боиси баракати дигарон мегардад, ё боиси лаънати онҳо. Исо ба одамон хизмат мекард ва барои онҳо баракат буд. Ба сар бурдани ҳаёте ки таҳриқдиҳандаи он худқонеъкунӣ ва худпарастӣ аст, қаноатмандӣ намеоварад. Ҳар як таблоиди супермаркет намунаҳои намунаҳои ин воқеиятро пешниҳод мекунад. Боиси баракати одамон шудан на танҳо Исоро инъикос мекунад, балки боиси амалӣ намудани имкониятҳои худ мегардад. Ҳаёти шумо ҳамон вақт аҳамият дорад, ки дар хизмати дигарон гузарад.

Сеюм, ҳаёти худотарсона ба мо имкон медиҳад, ки шоҳидони доимии Инчил бошем. Агар одамон ба ҳаёти мо нигариста, фарқи онро аз чаҳони беимон набинанд, ва набинанд, ки мо ҳаёти худро дар хизмати дигарон мегузаронем, онҳо Инчилро ҳаққонӣ намеҳисобанд (ё дар ҳолати беҳтарин онҳо ҳайрон мешаванд). Онҳо мебинанд, ки ҳаёти мо ба паёми Исо муҳолифат дорад. Дигар хел карда гӯем, одамон интизори он мешаванд, ки мо чун Исо – чун шахсе ки (чунон ки мо ба онҳо мегӯем) онҳоро дӯст медорад, зиндагӣ хоҳем кард. Ин пурра оқилона аст. Хилофи ин – риёкорӣ аст, ва ҳеч кас риёкориро қадр намекунад.

Ҳаёти худотарсона ба сар бурдан маънои онро надорад, ки мо барои дар осмонҳо ҷой пайдо кардан хизмат мекунем. Сухан дар бораи он намеравад, ки бо “ҳолҳои рӯҳоният”-и ба даст овардаамон Худоро аз худ қарздор кунем. Чунин порчаҳо тамоман дигар самт доранд:

Пас шуморо, эй бародарон, дар партави марҳамати Худо даъват менамоям, ки баданҳои худро ҳамчун қурбонии зинда, муқаддас ва писандидаи Худо тақдим кунед: ибодати оқилонаи шумо ҳамин аст; ва худро ба ин дунё ҳамшакл насозед, балки бо нав шудани фикратон дигаргун шавед, то дарёбед, ки хости нек, писандида ва комили Худо чист. (Румиён 12:1-2)

Аммо бунёди мустаҳками Худо пойдор аст ва чунин мӯҳре дорад: “Худованд касони Худро мешиносад”; ва “Ҳар кӣ номи Худовандро хонад, аз беинсофӣ канорагирӣ намояд”. Вале дар хонаи калон на танҳо зарфҳои тилло ва нуқра, балки ҷӯбин ва гилин ҳам ҳастанд: баъзе барои истифодаи иззатнок, ва баъзе барои истифодаи одӣ. Пас, агар касе худро

аз инҳо пок кунад, зарфе барои истифодаи иззатнок мешавад: муқаддас ва ғоиданок барои соҳибаш, тайёр ба ҳар кори нек. (2 Тим. 2:19-21)

Пас агар тасаллие дар Масеҳ бошад, агар хушнудии муҳаббат бошад, агар мушоракати Рӯҳ бошад, агар дилсӯзӣ ва марҳамат бошад, пас шодии маро бо он пурра кунед, ки дорои як фикр бошед, дорои як муҳаббат буда, якдил ва ҳамфикр бошед; аз рӯи худхоҳӣ ё шӯҳратпарастӣ ҳеҷ коре накунад, балки бо фурутанӣ якдигарро аз худ бехтар донед; ҳар яке на танҳо дар бораи кори худ, балки дар бораи кори дигарон низ ғамхорӣ намояд.

Зеро дар шумо низ бояд ҳамон фикр бошад, ки дар Масеҳ Исо буд, ки Ё, агарчи дар сурати Худо буд, бо Худо баробар буданро ғанимат нашумурд, балки аз он даст кашида, ба сурати ғулом даромад ва ба одамон монанд гардид; ва дар симо чун одамизод шуда, Худро хор сохт ва то ба марг, то ба марги салиб ба Худо фармонбардор гардид. (Фил 2:1-8)

Ин порчаҳо ба мо андаке тасаввурот медиҳанд, ки чӣ тавр бояд зиндагӣ кунем, аммо мо ҳанӯз то хусусиятҳои хоси шогирдӣ нарасидаем. Шогирд чӣ гуна зиндагӣ мекунад? Шогирд чӣ мекунад? Хушбахтона, Исо ва шогирдони аввалини Ё, масеҳиёни аввалин, инро возеҳу равшан нишон додаанд. Исо ҳеҷ гоҳ ба пайравонаш кардани кореро нафармудааст, ки худаш накарда бошад – ва тарзи ба ҷо овардани онро нишон надода бошад. Онҳо дар навбати худ ба намунаи Ё пайравӣ намуда, дигаронро таълим медоданд, ки дар рӯзҳои аввали калисои навбунёд худи ҳамон корро кунанд.

Боби нӯҳум

Шогирд чӣ мекунад?

Шояд ин шуморо ҳайрон мекунад, аммо Исо ба шогирдонаш ичрои корҳои зиёдро нафармудааст. Нуқтаи назари Ӯ оид ба дӯст доштани Худо ва дигарон мураккаб набуд. Аммо он корҳое ки Ӯ ҳақиқатан ичрои онҳоро мефармуд, амиқ мебошанд ва ҳангоми амалӣ намудан ҳаётро дигар мекунанд. Мо аз ҷиҳати муҳимтарини шогирдӣ сар мекунем.

Шогирдон Худоро, ёри худро ва якдигарро дӯст медоранд

Мы аллакай медонем, ки ҳаёти ба Худо бахшидашударо Исо чӣ гуна тасвир намудааст. Бузургтарин фармудаҳо инҳо буданд:

Худованд Худои худро бо тамоми дил ва бо тамоми қон ва бо тамоми ҳуши худ дӯст дор”. Ҳамин аст фармудаи муҳимтарин ва бузургтарин. Ва дуоҷамон монанди он аст: “Ёратро монанди худат дӯст дор”. Бар ин ду фармуда тамоми Таврот ва навиштаҳои пайғамбарон асос ёфтаанд. (Матто 22:36-40)

Исо ин корҳоро мекард. Ӯ ба шогирдонаш гуфтааст: “Лекин то ҳақон донад, ки Ман Падарро дӯст медорам, чунон ки Падар ба Ман фармудааст, амал мекунам” (Юҳанно 14:31). Чӣ гуна Исо нишон медод, ки Худоро, Падарашро дӯст медошт? Ӯ ба Худо итоат мекард. Ӯ нақшаи Худоро дар хусуси Ӯ иҷро кард. Ӯ ҳамчунин ба онҳо гуфтааст: “Чунон ки Падар Маро дӯст доштааст, Ман низ шуморо дӯст медорам” (Юҳанно 15:9). Исо аз шогирдонаш хоҳиш кард, ки онҳо низ чунин кунанд, чунки маънидоди Ӯ оид ба ду фармудаи калонтарин возеҳу равшан ба ин ишора мекунанд.

Исо суханашро давом дода, Худро намуна овард. Ӯ ба шогирдонаш гуфт, ки якдигарро дӯст доранд, чунки Ӯ онҳоро дӯст медошт. Ҳангоме ки онҳо чунин мекунанд, онҳо ба Ӯ итоат менамоянд ва ба Худо писанд меоянд. Ӯ ба онҳо гуфт:

Касе муҳаббати бузургтар аз ин надорад, ки қони худро барои дӯстони худ фидо кунад. Шумо дӯстони Ман ҳастед, агар фармудаҳои Маро ба ҷо оваред. Дигар шуморо банда намегӯям, зеро банда намедонад, ки хоҷааш чӣ мекунад; лекин шуморо дӯст гуфтаам, чунки ҳар чи аз Падар шунидаам, ба шумо баён кардаам. На шумо Маро интиҳоб кардаед,

балки Ман шуморо интихоб кардаам ва шуморо таъйин кардаам, ки шумо равед ва мева оваред, ва меваи шумо монад, то ҳар чи аз Падар ба номи Ман хошиш кунед, ба шумо диҳад. Ин чизҳоро ба шумо мефармоям, то якдигарро дӯст доред. (Юҳанно 15:13-17)

... Якдигарро дӯст доред; чунон ки Ман шуморо дӯст доштаам, шумо низ якдигарро дӯст доред. Аз рӯи ҳамин ҳама медонанд, ки шогирдони Ман ҳастед, агар якдигарро дӯст доред. (Юҳанно 13:34-35)

Муҳаббат ба Худо ва муҳаббат ба якдигар, мувофиқи суҳанони Исо, хусусиятҳои асосӣ ва ҳатмии шогирдони Ёст. Исо ин ду фармударо муҳолифи якдигар намеҳисобид. Онҳо ду тарафи як танга буданд. Онҳо аз ҳам ҷудоинопазир буданд.

Аммо мо одамонро чӣ тавр дӯст медорем? Ифодаи олитарини дӯст доштан – додани ҳаёти худ аст: “Касе муҳаббати бузургтар аз ин надорад, ки чони худро барои дӯстони худ фидо кунад” (Юҳанно 15:13). Ин он корест, ки Исо барои мо кард:

Зеро гумон намеравад, ки касе барои росткоре мурад, вале эҳтимол дорад, ки барои ягон некӯкоре касе ба мурдан ҷуръат кунад. Лекин Худо муҳаббати Худо нисбат ба мо бо ҳамин исбот мекунад, ки ҳангоме ҳанӯз гуноҳкор будем, Масеҳ барои мо мурд. (Румиён 5:7-8)

Ба истиснои ин изҳороти ниҳой, ман тасвиреро беҳтар аз 1 Қӯр. 13:4-7 фикр карда баровардан наметавонам. Ин ба андозаи зиёд дар бораи ҳамаи он чи бояд гуфта шавад, мегӯяд. Инак тавсифоти муҳаббат аз он порча:

Муҳаббат пурсабр аст

Муҳаббат меҳрубон аст

Муҳаббат ҳасад намебарад

Муҳаббат худситой намекунад

Муҳаббат рафтори ношоиста намекунад

Муҳаббат фоидаи худро намечӯяд

Муҳаббат ба ҳашм намеояд

Муҳаббат ба дил кина намегирад

Муҳаббат аз беинсофӣ шод намешавад

Муҳаббат аз ростӣ хурсанд мешавад

Муҳаббат ҳама чизро рӯпӯш мекунад

Муҳаббат ба ҳама чиз бовар мекунад

Муҳаббат ба ҳама чиз умед мебандад

Муҳаббат ба ҳама чиз тоб меоварад

Одатан тавсифотро аз ин рӯйхат дар мактубчаҳо дар рӯзи Валентини муқаддас ё дар тӯхфаҳои романтикӣ дидан мумкин аст. Ин муқаррарӣ аст – мо бояд ҳамсармонро ё касеро, ки ҳамсармон шуда метавонад, дӯст дорем. Аммо 1 Қӯр. 13:4-7 дар асл на дар хусуси романтика аст. Мо умуман бояд ба одамоне ҳамин гуна муносибат намоем. Муҳим нест, ки оё онҳо инро ҳамчун муҳаббат мефаҳманд ё не. Худо мебинад ва мефаҳмад.

Баъзи ин изҳоротро дар контексти дигар изҳороти ин рӯйхат хондан даркор аст. Масалан, изҳороти “муҳаббат ба ҳама чиз бовар мекунад” бояд бо изҳороти “муҳаббат аз ростӣ хурсанд мешавад” ба мувозинат овардан даркор аст. Мо наметавонем бо изҳороти “муҳаббат ба ҳама чиз бовар мекунад” маҳдуд шуда, ба ҳулосае оем, ки муҳаббат ба таълимоти бардурӯғ ё бад бовар мекунад. Айнан ҳамин тавр, изҳороти “муҳаббат ба ҳама чиз умед мебандад” маъноӣ онро надорад, ки ба бадӣ зидди касе умед бандем. Аммо умуман, ин рӯйхатро фаҳмидан осон аст – ва масъалаҳои ҳаррӯзаро паси сар кунем.

Пеш аз он ки мавзӯро давом диҳем, бояд боз ба як чиз диққат диҳем. Фаҳмидан муҳим аст, ки асосан ҳамаи он чизҳое ки шогирдӣ онҳоро дар бар мегирад, аз ин фармудаи якуми Исо бармеояд: “Якдигарро дӯст доред; чунон ки Ман шуморо дӯст доштаам, шумо низ якдигарро дӯст доред” (Юҳанно 13:34-35). Дӯст доштани якдигар – дӯст доштани одамоне – нуқтаи асосии сарҳисоб барои чизҳои дигар аст, ки шогирдон мекунанд (дуо гуфтан, рӯза гирифтани, хайр кардан, муошират намудан ва ғайра). Ҳамаи инҳо зоҳиршавии ин фармудани бунёдӣ мебошанд.

Шогирдон дар ҳаққи якдигар ғамхорӣ мекунанд

Ин унсури шогирдӣ маҳсули муҳаббат ба якдигар аст. Дар ҳаққи якдигар ғамхорӣ кардан маъноӣ дар ҷамоат будан ва дар ҳаққи он ғамхорӣ карданро дорад.

Бо мурури он ки миқдори торафт бештари одамоне дар рӯзҳои пас аз Панतिकост Инчилро қабул мекарданд (Аъмол 2:1-4), онҳо як ҷузъи ҷамоати афзуншаванда мегардиданд, ки “калӣсо” номида мешавад (дар мавриди онҳо – дар Уршалӣм). Дар Аҳди Ҷадид ин истилоҳ ба бино ё ташкилоти расмӣ дахл надошт. Аҳди Ҷадид ба мо мегӯяд, ки калӣсо дар Уршалӣм камбағал буд. Онҳо биное надоштанд, ки дар он вохӯриҳоро гузаронанд (ҳол он ки ҳазорон имондорони

нав буданд; Аъмол 2:41, 47; 5:14). Онҳо ҳеҷ гуна мақоми расмии ҳуқуқӣ надоштанд, аз ҳамин сабаб имондорон таъқиб карда мешуданд (Аъмол 3:11-4:31; 5:17-42).

Агар “калисо” бино ё ташкилоти дорои қақоми ҳуқуқӣ набуд, он чӣ маъно дошт? Пайравони Исо худро чӣ гуна нигоҳ медоштанд? Онҳо ҷамоати муттафиқ ва фидокорро ташаккул доданд. Дар калисоҳои ҳозира бисёр вақт калимаи “ҷамоат” барои тасвири чизе истифода мешавад, ки бештар ба гурӯҳи одамони дорои шавқмандии якхела монанд аст, масалан, мухлисони дастаи варзишӣ ё ҷонибдорони некӯкорӣ. Ин аз он чи ҷамоати Аҳди Ҷадидро тавсиф меод, хеле дур аст. Ҷамоати калисоии Аҳди Ҷадид оила буд.

Байни оила ва гурӯҳи одамоне ки аз рӯи шавқмандии якхела муттаҳид мешаванд, чӣ фарқе ҳаст? Фарқ бисёр аст. Оё шумо интизори он буда метавонед, ки касе ба шумо пул медиҳад, то ки иҷрапулии худро пардохт намоед ё хӯрокворӣ харед, чунки шумо ва ӯ ҳамон як дастаи бейсболро дӯст медоред? Оё шумо интизори он буда метавонед, ки касе шуморо бо кор таъмин менамояд ё мошинатонро таъмир мекунад – танҳо аз он сабаб, ки шумо барои ҳамон як кас овоз додаед, ё дар ҳамон як мусобиқаи давидан дар масофаи 5 километр иштирок кардаед, то ки барои коре пул ҷамъ кунед? Албатта, не. Аммо шумо аз аъзоёни оила ёриро интизор шуда метавонед (ё, дар ҳадди ақалл, оила – хешовандони наздик – бояд ҳамин тавр амал намоянд).

Калисои аввалин ҳамин гуна буд. Инак намуна.

Пас онҳое ки каломии ӯро бо хушнудӣ қабул карданд, таъмид гирифтанд, ва дар ҳамон рӯз тақрибан се ҳазор нафар ба онҳо ҳамроҳ шуданд. Онҳо ҳамеша бо шунидани таълими расулон, бо ҳамнишинӣ, бо пора кардани нон ва бо дуо машғул буданд. Ҷама саросар тарсида буданд, ва бисёр муъҷизаҳо ва аломатҳо аз дасти расулон рӯй доданд. Ҷамаи имондорон бо ҳам буданд ва дар ҷама чиз шарик буданд: молу мулки худро мефурӯхтанд ва ба ҷама мувофиқи эҳтиёҷи ҳар кас тақсим мекарданд; ҳар рӯз якдилона дар ибодатгоҳ ҷамъ мешуданд ва дар хонаҳои худ нон пора карда, бо хушӣ ва дилсофӣ бо ҳам хӯрок мехӯрданд, Худоро ситоиш мекарданд ва дар миёни тамоми мардум эътибор пайдо менамуданд, ва Худованд ҳар рӯз касонеро, ки наҷот меёфтанд, ба ҷамоат меафзуд (Аъмол 2:41-47)

Ин порча коммунизм ё сотсиализмро тасвир намекунад. Он системаи сиёсиро тасвир наменамояд. Дар ин порча чизе дар бораи ҳокимият ё роҳбарияти давлат ё маҷбуран намудан ба рафтори муайян нест. Он пурра ихтиёрӣ буд. Он рафтори оилаи солим, муқаррариро тасвир менамояд. Оилаҳо эҳтиёҷоти аъзоёни худро қонеъ менамоянд. Фарқи ин оила аз оилаҳои дигар танҳо аз он иборат буд, ки ин оила аз ҳазорон одамон иборат буд.

Ин тасвири он чизест, ки шогирдон мекунад. Онҳо ҷамоатро дӯст медоранд. Онҳо чун дар оила якдигарро дӯст медоранд ва дастгирӣ менамоянд. Ин истифодаи якҷояи манбаъхоро дар назар дорад. Барои баъзе имондорон ин маънои пулро дорад; барои дигарон ин метавонад вақт, хизмат ё лаёқат бошад. Моҳиятан, ҷамоат он кореро мекунад, ки барои аъзоёни ҷамоат карда шавад.

Шумо метавонед савол диҳед, ки чӣ тавр дар ин ҷамоати серодам одамон якдигарро мешинохтанд. Имондорон дар ибодатгоҳ ҷамъ мешуданд (ва ин одатан боиси ихтилоф бо сарварони яҳудӣ мегардид, аммо барои башорати Инчил ғоиданок буд), ва “хона ба хона”, яъне дар хонаҳои якдигар ҷамъ мешуданд (Аъмол 2:46; 5:42). Ин маънои онро дорад, ки “калисo” дар Уршалим, ҷамоати ибтидоии масеҳӣ, амалан шабакаи ҷамоатҳои хурд буд. Миқдори ками одамон дар ҳудуди ҷамоат ҳатти аввали дастгирӣ ва эътирофи имондорони нав буданд.

Ин ҷамъиятҳо барои имондорони нав нуқтаи ибтидоӣ буданд. Ҷамоати масеҳӣ барои одамоне бунёд гардида буд, ки Инчилро қабул кардаанд. Ҳар як ҷамоат дар шогирдсозии аъзоёни худ, ва ба маънои муайян, дар шогирдсозии имондорон дар ҷамоати васеътар иштирок менамуд. Ин ба чӣ монанд буд?

Пеш аз ҳама имондорони навро таъмид меоданд (Аъмол 2:41; 8:12-13; 10:47-48; 16:15). Таъмид дар назди омма эътироф намудани (шоҳидон – дигар аъзоёни ҷамоат ин амалро мушоҳида мекарданд) он буд, ки онҳо худро ба Исо ва пайравони Ӯ як меҳисобанд. Ин якчанд маъно дошт, аз ҷумла маънои онро дошт, ки аз боиси коре ки Исо дар солиб кард, гуноҳҳои шумо бахшида шудаанд ва акнун шахс ҳаёти нав дорад (Румиён 6:1-4; 2 Қўр. 5:17). Таъмид қадами аввалин ба ҳаёти нав дар ҷамоат буд. Одамони таъмидгирифта имони худро ба Исо эътироф менамуданд, ва шоҳидон ба уҳда гирифтандро эътироф мекарданд.

Ҳангоме ки ҷамоатҳои имондорон бо ҳам ҷамъ мешуданд, эҳтиёҷоти худро ошкор менамуданд. Агар онҳо эҳтиёҷоти одамонро қонеъ карда тавонанд, чунин мекарданд. Ин ба имондороне ки эҳтиёҷоти одамонро қонеъ мекарданд, имкон меод, ки ба Исо тақлид кунанд. Касоне ки ёрӣ мегирифтанд, “ба таври амалӣ” чун Исо зистанро меомӯхтанд. Ҳангоме ки эҳтиёҷот аз ҳудуди имкониятҳои ҷамоат афзунтар буданд, оилаи калонтари имондорон ёрӣ мерасонд. Маҳз барои ҳамин ҳамоҳангсозии васеътари хизматгузорӣ ҳаввориён, шогирди аввалини Исо, ки сарварони калисои навбунёди Уршалим буданд, ёдрамчиёнро (“диаконҳоро”) таъйин намуданд, то ки онҳо дар тамоми ҷамоат “тақсими ризқи ҳаррӯза”-ро ташкил намоянд (Аъмол 6:1-7).

Яке аз амалияҳои калисоҳои аввалин аз ин ҷиҳат бояд ёдбуди “Шоми Худованд” мебуд (1 Қўр. 11:17-34). “Шоми Худованд” ёдоварии Шоми охири Исо аст, ҳангоме ки Ӯ ба шогирдон гуфт, ки ба зудӣ бадан ва хуни Ӯ

барои онҳо дода мешавад. Исо ба онҳо гуфт, ки дода шудани ҳаёти ӯ иҷрошавии "Аҳди Ҷадид" аст (Луқо 22:20). Тасвири Шоми Худованд низ худи ҳаминро мегӯяд (1 Қӯр. 11:25). Шоми Худованд воситаи дар ёд доштан он коре буд, ки Исо карда буд. Исо ба шогирдонаш гуфт, ки "инро барои ёдоварии Ман ба ҷо оваред" (1 Қӯр. 11:24-25). Ин ҳамчунин воситаи дигар барои боварӣ ҳосил намудан буд, ки дар ҳаққи имондорони камбағал ғамхорӣ карда шудааст.

Мушоракати шогирдон

"Мушоракат" калимае аз Аҳди Ҷадид аст, ки фаъолияти ҷамоати имондоронро тасвир менамояд. Ғамхорӣ дар ҳаққи якдигар як ҷузъи мушоракати библиявӣ аст, зеро ҳангоме ки имондорон бо ҳам ҷамъ мешаванд, эҳтиётро ошкор намудан ва қонеъ кардан мумкин аст. Аммо ба мо бояд дар бораи мушоракат муҳтасар гап занем, то ки дар бораи дигар корҳои ки шогирдон мекунанд, гап занем.

Бисёр масеҳиён ҳозир "мушоракат"-ро бо дилхушиҳои якҷоя як меҳисобанд. Албатта, дилхушиҳои якҷоя муносибатҳоро мустаҳкам мекунанд. Дар ҷамъияти одамон будан робитаҳоро мустаҳкам мекунад. Аммо ин дар асл ба маънои шогирд шудан мушоракати библиявӣ нест.

Фарқи асосӣ байни дилхушиҳои якҷоя ва мушоракати библиявӣ он аст, ки мушоракат на танҳо вақтузаронии якҷоя аст. Он маънои хеле васеътар дорад.

Мақсади мушоракат дар ниҳояти қор дар атрофи Исо "дорои як фикр" будан аст, то ки дар мо "ҳамон фикр бошад, ки дар Масеҳ Исо буд". Дигар хел карда гӯем, мақсади мушоракат – шогирдӣ аст. Як-ду оят аз Нома ба Филиппиён ин фикрро баён менамоянд:

Фақат ин ки шоистаи Инҷили Масеҳ умр гузаронед, то ман, — хоҳ омада шуморо бинам, хоҳ аз шумо дур бошам, — дар бораи шумо шунавам, ки шумо дар як рӯҳ пойдор буда, якдилона барои имон и Инчил чидду ҷаҳд менамояд. (Фил 1:27)

Пас агар тасаллие дар Масеҳ бошад, агар хушнудии муҳаббат бошад, агар мушоракати Рӯҳ бошад, агар дилсӯзӣ ва марҳамат бошад, пас шодии маро бо он пурра кунед, ки дорои як фикр бошед, дорои як муҳаббат буда, якдил ва ҳамфикр бошед.. Зеро дар шумо низ бояд ҳамон фикр бошад, ки дар Масеҳ Исо буд. (Фил 2:1-2, 5)

Дорои фикри Масеҳ будан, ва аз ин рӯ, ҳамфикр будан бо ҷамоати имондорон чӣ маъно дорад? Оё ин маънои онро дорад, ки ҳама то ҷузъиёти охири ба ҳамон як чиз бовар мекунанд? Не. Китоби Муқаддас на дар бораи якрангӣ,

балки дар бораи ваҳдат мегӯяд. Бехтарин воситаи “дорои ҳамон як фикр будан” аз он иборат аст, ки ҳар як узви ҷамоат ҳамон як мақсад дорад: ба Исо монанд будан. Мақсад на ҳамдигарӣ, балки ҳамроҳӣ дар шабоҳат ба Масеҳ ва ҳамзистӣ ҳамчун имондорон аст.

Имондорони ҷамоати ибтидоӣ дар бисёр ҷорабиниҳои ба ин мақсад нигаронидашуда иштирок мекарданд. Онҳо дуо мегуфтанд, рӯза мегирифтанд, парастии мекарданд ва Навиштаи Муқаддасро меомӯхтанд. Азбаски ҳамаи ин амалҳоро шогирдон алоҳида ва дар якҷоягӣ ба ҷо меоваранд, ман дар давоми сухан дар бораи ҳар яке алоҳида мегӯям.

Шогирдон дуо мегӯянд

Одӣ карда гӯем, дуо мурочиат ба Худо аст. Аммо дар ин бора андаке андеша кардан даркор аст. Оё Худо аллакай намедонад, ки мо дар бораи чӣ фикр мекунем? Медонад. Пас дуо гуфтан чӣ даркор аст? Дуо на барои он аст, ки ба Худо чизеро хабар диҳед. Дуо воситаи ба Худо (ва ба дигарон) нишон додани он аст, ки мо ба Ӯ вобаста мебошем. Ин воситаи ба Худо нишон додан он аст, ки мо мехоҳем, ки Худо амал намояд, ва мо ба худ умед намебандем, ё худамон роҳи ҳалли масъаларо ёфта наметавонем. Дуо дар мо ҳисси танҳо ба Худо вобаста будан ва бо Ӯ дар бехатарӣ буданамонро тарбият менамояд. Ба ин маъно дуо парастии аст. Худи ҳамин дар мавриди дуо дар зимни гурӯҳ низ дуруст аст.

Дар Луқо 11:1 шогирдон дар бораи Яҳёи Таъмиддиханда ва пайравони ӯ гап зада, аз Исо пурсиданд: “Хоҷаам! Дуо гуфтанро ба мо ёд дех, чунон ки Яҳё низ ба шогирдонаш ёд додааст”. Ҷавоби Исо – дуои машҳури “Эй Падари мо” аст (Луқо 11:2-4; муқоиса кунед Матто 6:9-15). Зикр кардан муҳим аст, ки Исо дар Дуои Худованд ба шогирдонаш нагуфтааст, ки бо кадом суханон дуо гӯянд. Аниқтараш Ӯ ба онҳо гуфт, ки “ин гуна дуо гӯед” (Матто 6:9). Ӯ ба онҳо намунаи дуоро дод. Мо набояд формулаҳо ё калимаҳои махсусро истифода барем, то ки бо Худо гап занем. Бо Худо гуфтугӯ кунед. Ғайр аз ин, дуо ҳеч гоҳ набояд барои намоиш гуфта шавад (Луқо 18:9-14).

Дар дуои *Эй Падари мо* чизе нест, ки Худо аллакай намедониста бошад. Боз ҳам, дуо на барои пур кардани холигиҳо дар дониши Худост. Аниқтараш, дуои *Эй Падари мо* фарогири чизҳои аз қабилӣ парастии ва ҷалол додани Худо (“номи Ту муқаддас бод”), итоаткорӣ ба хости Худо (“Хости Ту ба амал ояд”), дархости бахшида шудан (“гуноҳҳои моро бубахш, чунон ки мо низ ба онҳое ки ба мо гуноҳ кардаанд, мебахшем”), ва дархости раҳой аз васваса ва бадӣ (“моро ба озмоиш дучор накун, балки моро аз шарир раҳой дех”). Дуо барои он муқаррар шудааст, ки дилҳои моро бо қудрати Худо бар ҳаётҳои мо ба мувофиқат оварад ва муносибати вобастагӣ ба Ӯро ташаккул диҳад.

Китоби Муқаддас пур аз дуо мебошад, ҳам дуои шахси алоҳида, ҳам дуо дар гурӯҳ. Агар шумо онҳоро хонед, мефаҳмед, ки дуо ҳамчунин воситаест, ки бо ёрии он мо метавонем ҳиссиёти худро ба Худо аён намоем – хашм, ғам, муҳаббат ва ғайра. Ҳангоме ки мо ин корро мекунем, Худо ҳеҷ чизро намеомӯзад. Мо ба Ё итоат карданро меомӯзем, ва бо боварӣ ба он ки Ё некӯст ва хуб медонад, аз Худо ёрӣ мепурсем. Исо гуфтааст, ки Худо ҳақиқатан дар заминаи васеътари хости хирадмандонаи Худ ҷавоб медиҳад. Дигар хел карда гӯем, ҷавобҳои Худо, эҳтимол, на ҳамеша он гуна буда метавонанд, ки мо мехоҳем, аммо Худо ҳамаи он чиро, ки дар рафти тамоми таҷриба ва рафтори инсон рӯй медиҳад, медонад, ва нақшаи бузурги Худро иҷро мекунад. Худо ҳамчунин метавонад ба таври ғайриҷашмдошт ҷавоб диҳад.

Дуоҳои Китоби Муқаддас ҳамчунин ба худ нигаронида нашудаанд. Қисми зиёди онҳо ба баракат хостан барои дигарон ё дархости марҳамати Худо ба дигарон нигаронида шудаанд. Номаҳои Павлус одатан дуоҳоро дар ҳаққи касоне ки номаро ба онҳо менависад, дар бар мегиранд. Дуо на ҳамеша (ё ҳатто асосан на) изҳор намудани эҳтиёҷот ва хоҳишҳои мост.

Исо бисёр вақт дуо мегуфт. Ё ба таълимоти Худ пайравӣ менамуд, ки дуо бояд боисрор бошад (Қўласс. 4:2-6, Луқо 18:1-8). Исо на ба ҳар як дуо ҷавоб намегирифт, ва ин барои Ё қобили қабул буд, зеро бештар барои он ғамхорӣ менамуд, ки хости Худо ба амал ояд (Матто 26:36-46). Ин ёдрасии муҳим дар бораи дуо аст. Исо таълим медод, ки ҳангоме мо дуо мегӯем, Худо ҷавоб медиҳад (Луқо 11:9-13), аммо мо наметавонем интизори он бошем, ки Худо мувофиқи хости мо ҷавоб медиҳад, агар мо ба Ё итоаткор набошем ё ба хости Ё розӣ набошем (Яъқуб 4:3; 1 Юҳанно 3:22; 5:14).

Шогирдон рӯза мегиранд

Рӯза шояд ба бисёрии хонандагон шинос нест. Умуман, "рӯза доштан" маънои муддате аз чизе худдорӣ карданро дорад. Масалан, аз хӯрдани хӯрок худдорӣ кардан. Чунин рӯзаро мо бисёр вақт дар Китоби Муқаддас мебинем, агарчи на ҳамеша. Исо рӯза медошт (Матто 4:2). Ё дар назар дошт, ки шогирдон ба намунаи Ё пайравӣ мекунанд, ва огоҳ намуд, ки ҳангоме рӯза медоранд, риёкорӣ накунанд (Матто 6:16-18). Рӯза на барои худнамоӣ ва ҷалб кардани диққат ба худ аст. Ин байни шумо ва Худост.

Рӯза на танҳо худдорӣ аз хӯрок аст. Шумо метавонед аз ҳар чиз ба ҳар тарзе ки хоҳед, худдорӣ намоед. Исо стратегияи харобшавиро тавсия намедод. Ҳангоме ки Ё рӯза медошт ва дар бораи рӯза гап мезад, боз як чизро дар назар дошт. Дар ҳоле ки Китоби Муқаддас бисёр мавридҳои рӯзаро дар бар мегирад, ҳеҷ гуна қоидаҳои муайян вучуд надоранд. Павлус гуфтааст, ки чуфтҳои

оилавӣ метавонанд муваққатан аз хобухези занашӯӣ худдорӣ кунанд (1 Қӯр. 7:1-5), то ки ба дуо диққати бештар диҳанд.

Аммо чаро чунин мекунад? Суханони Павлус дар 1 Қӯр. 7:5 дар хусуси муваққатан аз хобухези занашӯӣ худдорӣ кардани ҷуфтҳои оилавӣ ба мо дастур медиҳанд: “Аз якдигар канорагирӣ накунад, магар ба муддате, бо ризоии ҳар ду, то бо рӯзаву дуо машғул бошед”. Рӯза амалияи рӯҳонӣ аст, ки мақсад аз он – ба дуо диққати бештар додан аст. Ин чӣ тавр карда мешавад? Эҳтимол, намуна ёрӣ мерасонад. Агар шумо қарор диҳед, ки дар давоми рӯз аз хӯрок худдорӣ намоед, ҳар боре ки гурусна бошед, дуо гуфтан ба ёдатон меояд. Рӯзаи шумо ёдрасӣ аст ва диққати шуморо ба сабаби рӯза доштанатон равона мекунад.

Дигар тарзи фикр кардан дар бораи рӯза аз он иборат аст, ки аз худ мепурсед, ки чӣ чиз диққати шуморо аз дуо, ё ба маънои васеътар, аз қадамгузорӣ бо Худо дур мекунад. Ҷавоб чунин буда метавонад: телефон, телевизион, ё баъзе машғулиятҳои дӯстдошта. Ҳамаи инҳоро мо метавонем ба муддате барканор гузорем ("рӯза дорем"), то ки ақлу ҳуши худро ба Худо ва дуо бозгардонем.

Ҷамоатҳои калисои ибтидоӣ барои он рӯза мегирифтанд, ки ҳама якҷоя диққати худро ба дуо равона кунанд (Аъмол 13:1-3; 14:23). Дар Аҳди Қадим рӯзаи ҷамоат ҳамчунин воситаи нишон додани он буд, ки онҳо аз боиси гуноҳ андӯхгин ҳастанд ва тавба мекунад (Ирмиё 36:6; Юил 2:12).

Парастии шогирдон

Шояд шумо фикр мекунад, ки парастииро тавсиф додан ё фаҳмидан осон аст. Хуб, ин ҳамин тавр аст, ва ин тавр нест. Мо бисёр вақт парастииро бо он чи ҳангоми хизматгузорию калисоӣ, асосан бо мусиқӣ мегузаранд, ҳамонанд мекунем. Ин парастии нест, дар ҳадди ақалл аз нуқтаи назари он ки Китоби Муқаддас онро чӣ гуна тавсиф медиҳад, агарчи мусиқӣ ва сурудхонӣ як ҷузъи ҷамъомадҳои масеҳӣ буд (Эфс. 5:19; Қӯласс. 3:16). Тамоюли дигар дар фарҳанги мо аз он иборат аст, ки парастииро ҳиссиёт ё таҷрибаи мистикӣ меҳисобем, ки ба ботини мо равона карда шудааст. Ин низ парастии нест. Бисёр порчаҳо ҳастанд, ки мо дар бораи онҳо фикр карда метавонем, аммо биед дар бораи дутои онҳо фикр мекунем:

Пас шуморо, эй бародарон, дар партави марҳамати Худо даъват менамоем, ки баданҳои худро ҳамчун қурбонии зинда, муқаддас ва писандидаи Худо тақдим кунед: ибодати оқилонаи шумо ҳамин аст; ва худро ба ин дунё ҳамшакл насозед, балки бо нав шудани фикратон дигаргун шавед, то дарёбед, ки хости нек, писандида ва комили Худо чист. (Румиён 12:1-2)

Лекин соате мерасад, ва акнун расидааст, ки парастандагони ҳақиқӣ Падарро дар рӯҳ ва ростӣ парастииш мекунанд, зеро Падар чӯёи ин гуна парастандагони Худо аст” (Юҳанно 4:23)

Мо ҳангоми муҳокимаи ҳаёти муқаддасона аллакай дар бораи порчаи якум гап зада будем. Шумо Худоро чӣ гуна парастииш мекунед? Монанди Исо зиндагӣ кунед. Ба ҷаҳон – ба арзишҳои он ва ба худқонеъкунии он мутобик нашавед. Ҳамин аст парастииш. Ҳамин тариқ, парастииши ҳақиқӣ масъалаи дил аст.

Порчаи дуум бо сабаби муайян ҷолиби диққат аст. Исо ба зан гуфт, ки Худо одамонро мечӯяд, ки Ӯро парастииш мекунанд. Аз ҳамин сабаб парастииш на он чизест, ки бо мо рӯй медиҳад. Мо даъват шудаем, ки ба камолот ва муҳаббати Худо ҷавоб гӯем. Чӣ гуна ва дар кучо кардани ин ҳар хел буда метавонад. Мо метавонем ин корро алоҳида ба ҷо оварем, бо мусиқӣ ё бе он, дар ҳудуди хизматгузори калисой ё берун аз он. Мо ҳамчунин метавонем ин корро ҳамроҳи дигар имондорон ба ҷо оварем.

Ҳангоме ки имондорон бо ҳам чамъ мешаванд, онҳо “дар фикри он мешаванд, ки якдигарро ба муҳаббат ва қорҳои нек барангезонанд” (Ибр. 10:24-25). Дигар хел карда гӯем, онҳо ба Исо тақлид намуда, якдигарро ба парастииши рӯҳонӣ бармеангезанд. Онҳо Худоро барои камолот, муҳаббат ва ҳузури муъҷизаосо дар ҳаёти онҳо ситоиш мекунанд (Аъмол 2:46-47; Яъқуб 5:13). Ситоиш сурудхонӣ ва офаридани оҳангхоро низ дар бар мегирад (Матто 26:30; Эфс. 5:19; Қўласс. 3:16), аммо асосан ба ҳаёти муқаддасона робита дорад “... то дарёбед, ки чӣ беҳтар аст. Он гоҳ дар рӯзи Масеҳ пок ва беайб мешавед, ва аз самарҳои росткорӣ пур мешавед, ки онҳо ба воситаи Исои Масеҳ барои ҷалол ва ситоиши Худоянд” (Фил 1:10-11).

Мо аз назар дур карда наметавонем, ки “парастииши рӯҳонӣ”-и мо ба Худо бо тарзи зиндагиҷамон робитаи ногусастанӣ дорад (Румиён 12:1-2). Ин на амалияи нимсоата дар хона ё дар калисо аст. Сухан дар бораи ҳаёте меравад, ки ба Худо нигаронида шудааст.

Шогирдон гуноҳҳои худро эътироф менамоянд ва бахшииши Худоро ба даст меоваранд

Яке аз чизҳои ки шогирдон бояд фаҳманд, он аст, ки ҳамин ки онҳо дар пайравии Исо қадамгузор мешаванд, онҳо ба нобарорӣ дучор мешаванд. Ҳеч яке аз мо монанди Исо бегуноҳ нест (2 Қўр. 5:21; 1 Петрус 2:21-22; 1 Юҳанно 3:5), ва ба ин умед ҳам баста наметавонем. Китоби Муқаддас оид ба ин масъала возеҳу равшан мегӯяд. Шогирдон гуноҳ мекарданд (Маркус 14:30, 68, 72). Яке аз онҳо, Юҳанно, дертар навишта буд:

Аммо агар дар нур мегашта бошем, чунон ки Ё дар нур аст, бо якдигар мушоракат дорем, ва хуни Писари Ё Исои Масех моро аз ҳар гуноҳ пок менамояд. Агар гӯем, ки мо гуноҳе надорем, худамонро фиреб медиҳем, ва дар мо ростӣ нест. Агар мо гуноҳҳои худро эътироф кунем, Ё бовафо ва росткор аст, ки гуноҳҳои моро бахшад ва моро аз ҳар ноинсофӣ пок намояд. Агар гӯем, ки мо гуноҳе накардаем, Ёро дурӯғгӯй месозем, ва каломи Ё дар мо нест. (1 Юҳанно 1:7-10)

Аммо боиси хушнудист, ки узвияти мо дар оилаи Худо ба амалҳои мо вобаста нест. Амалҳои некамон Худоро аз мо қарздор карда наметавонанд. Ё ҳеҷ гоҳ маҷбур нест, ки аз боиси ягон хизмати тасаввуршавандамон ҳаёти абади ро ба мо диҳад. Амалҳои мо (ё набудани амалҳо) Ёро аз мо дур накардааст. "Ҳангоме ки мо ҳанӯз гуноҳкор будем", Худо моро дӯст медошт (Румиён 5:8). Пас, мо бояд дар ёд дорем, ки азбаски наҷотро бо камолоти ахлоқӣ ба даст овардан имкон надорад, онро аз боиси ноқомии ахлоқӣ гум кардан ҳам ғайриимкон аст.

Дар партави ноқомии мо шогирди ҳақиқии Исо бояд диққати худро ба неки кардан ва дӯст доштани Худо равона кунад. Бори дигар ба порчаи номаи Юҳанно нигаред. Он ба мо аниқ мегӯяд, ки чӣ бояд кунем, ҳангоме кореро мекунем, ки бо пайравӣ ба Исо мувофиқат надорад, ё кореро, ки бо пайравӣ ба Исо мувофиқат дорад, намекунем: "Агар мо гуноҳҳои худро эътироф кунем, Ё бовафо ва росткор аст, ки гуноҳҳои моро бахшад ва моро аз ҳар ноинсофӣ пок намояд"

Ҳангоме ки мо гуноҳ мекунем ва ба нобарорӣ дучор мегардем, мо бояд инро эътироф намоем. Эътироф кардан ҳамин маъноро дорад. Мо набояд гуноҳамонро пинҳон кунем, ё сафед кунем. Худо меҳаҳад, ки мо онро эътироф намоем. Чаро? Мо бояд фурӯтан шавем. Мо бояд дар ёд дорем, ки наҷот ба мо ба шарофати Исо дода шудааст, на ин ки мо онро бо амалҳои мон сазовор мешуда бошем. Эътироф – иқрор шудан ба он аст, ки мо аз боиси Исо фарзандони Худо ҳастем. Мо метавонем боварӣ ҳосил намоем, ки гуноҳамон моро аз Худо дур намекунад; мо аз оилаи Худо ронда намешавем (Румиён 8:31-39). Ҳанӯз пеш аз он ки мо Инҷилро қабул кунем, Худо медонист, что ахлоқи мо вайрон аст. Ин Ёро ҳайрон намекунад. Ин муносибати Ёро ба мо дигаргун намекунад.

Пас саволе ба миён меояд: чаро мо бояд др бораи гуноҳ фикр кунем. Шогирдони Аҳди Ҷадид бо чунин муносибат дар байни одамон рӯ ба рӯ мешуданд. Ҳавворӣ Павлус ин масъаларо дар номаи худ ба масеҳиёни Рум баррасӣ менамояд:

Пас чӣ гӯем? Оё дар гуноҳ монем, то файз зиёд шавад? Ҳеҷ гоҳ. Мо, ки нисбат ба гуноҳ мурдаем, чӣ гуна дар он боз зиндагӣ карда метавонем?... Пас, бигзор гуноҳ дар бадани мирандаи шумо подшоҳӣ накунад, то ба он дар ҳавасҳои бадан итоат накунад; ва узвҳои худро чун асбоби бадкирдорӣ ба гуноҳ насупоред, балки худро, ҳамчун касони аз мурдагон зиндашуда, ба Худо супоред ва узвҳои худро чун асбоби росткорӣ дар ихтиёри Худо воғузур намоед. Зеро гуноҳ бар шумо ҳукмронӣ намекунад, чунки на зери шариат, балки зери файз ҳастед. Пас чӣ кунем? Оё гуноҳ кунем, зеро на зери шариат, балки зери файз ҳастем? Ҳеҷ гоҳ. Оё намедонед, ки ба ҳар кӣ худро чун бандагон барои итоат супоред, бандагони ҳамон кас ҳастед, ки ба вай итоат мекунад, хоҳ гуноҳе барои марг бошад, хоҳ итоате барои росткорӣ? (Румиён 6:1-2, 12-16)

Аҳамият диҳед, ки Китоби Муқаддас намегӯяд, ки “Худо нишон надиҳад, ки гуноҳ кунед, ё Худо дигар шуморо дӯст нахоҳад дошт!” Аниқтараш, сухан дар бораи баргаштан ба бандагии худнобудкунӣ меравад. Ҳамин тариқ, аз як тараф мо гуноҳ мекунем, аммо аз тарафи дигар, мо бояд аз гуноҳ кардан канораҷӯӣ намоем. Ин муборизаро ҳавворӣ Павлус хуб медонист (Румиён 7:7-25), аммо бо вучуди ин ӯ пайрави олидарачаи Исо буд. Аҳди Ҷадид борҳо моро огоҳ менамояд, ки дар дохили мо мубориза меравад. Дилҳои мо Исоро пайравӣ кардан мехоҳанд, аммо “ман”-и нокомили мо худқонеъкунӣ ва афзалиятро мехоҳад (1 Петрус 2:11; Яъқуб 4:1).

Ҳангоме ки мо Исоро пайравӣ карданӣ мешавем, чунон ки дар мақол гуфта мешавад, “бо Худо ҳисобҳои кӯтоҳ доштан хуб аст”. Идея аз он иборат аст, ки, ҳангоме ки мо нобарор мешавем, мо бояд дарҳол инро эътироф намоем ва Худоро барои бахшидани Ӯ шукргузорӣ намоем. Мо бояд дар ёд дорем, ки Исо бо чӣ арзише гуноҳҳои моро бартараф намуд. Мо бояд дар муҳаббати вафодорона Ӯро пайравӣ намоем, ва шукргузор бошем, ки “ҳангоме ки мо ханӯз гуноҳкор будем” (Румиён 5:8), Ӯ ба салиб рафт, то ки мо бародарон ва хоҳарони Ӯ буда тавонем.

Шогирдон Китоби Муқаддасро меомӯзанд

Дар калисои ибтидоӣ имондорон таълимоти ҳаввориёноро гӯш мекарданд ва Навиштаи Муқаддасро меомӯхтанд. Павлус ва дигар миссионерон-ҳаввориён ҳамин корро мекарданд, ҳангоме ки онҳо дар ҷои дигар калисоҳоро таъсис медоданд (Аъмол 2:42; 4:2; 5:42; 17:10-11; 18:11; 20:20). Ин маъмултарин усули омӯзиши Китоби Муқаддас дар замони Аҳди Ҷадид буд, чунки бисёрии одамон нусхаи Китоби Муқаддасро надоштанд. Бисёр имондорон ҳатто

хондан наметавонистанд. Агарчи мо як чузъи фарҳанги босавод ҳастем ва ба Китоби Муқаддас дастрасӣ дорем, мо аз омӯзиш дар гурӯҳҳо манфиат ба даст оварда метавонем.

Барои пайравӣ ба Исо Каломи Худоро омӯхтан даркор аст. Мо боз чӣ гуна дар бораи гуноҳ (рафтор ва муносибате ки бояд аз онҳо канораҷӯӣ кунем) ва ва ҳаёти пур аз рӯҳ (чунон ки бояд рафтор намоем) фаҳмида метавонем? Навиштаи Муқаддас моро таълим медиҳад, ки “аз чихати рафтори пештара одами кӯҳнаро, ки дар майлҳои дилфиреб вайрон мешавад, аз худ бадар кунед, ва дар рӯҳи хиради худ нав шавед, ва одами навро, ки ба сурати Худо дар росткорӣ ва муқаддасии ҳақиқӣ офарида шудааст, дар бар кунед” (Эфс. 4:22-24). Ҳангоме ки мо ба воситаи имон ба Инҷил як чузъи оилаи Худо мешавем, Рӯҳулқудс дар мо сокин мешавад (1 Қӯр. 3:16-17; 6:19-20; 2 Қӯр. 6:16; Эф 2:22), ва ба мо ёрӣ мерасонад, ки ҳаёти пурсамар ба сар барем:

Лекин агар роҳнамоятон Рӯҳ бошад, зери шариат нестед. Корҳои ҷисм маълуманд, ки инҳоянд: зино, фосиқӣ, нопокӣ, бадахлоқӣ, бутпарастӣ, чодугарӣ, душманӣ, ҷанҷол, рашк, хашм, худхоҳӣ, ихтилофот, бидъатҳо, ҳасад, одамқушӣ, бадмастӣ, айшу ишрат ва монанди ин; шуморо пешакӣ огоҳ менамоем, чунон ки пештар ҳам огоҳ намудаам, ки кунандагони чунин корҳо Подшоҳии Худоро мерос намегиранд. Аммо самари Рӯҳ инҳост: муҳаббат, шодӣ, осоиш, пурсабрӣ, меҳрубонӣ, некӯӣ, вафодорӣ, ҳалимӣ, худдорӣ. Ба инҳо ҳеч шариате муқобил нест. Лекин онҳое ки аз онҳо Масеҳ мебошанд, ҷисмро бо ҳирсҳо ва ҳавасҳо ба салиб кашидаанд. (Ғал. 5:18-24).

Шогирдон Каломи Худоро меомӯзанд ва онро дар ҳаёти худ амалӣ мегардонанд. Исо бо воситаи зерин нишон медиҳад, ки Худоро дӯст медорад – Ӯ ба хости Худо итоат менамуд. Ҷамоат дар ин кор хеле ёрӣ мерасонад. Дар ҷамоат мо бо имондорони ботаҷриба, ки солҳои зиёд Исоро пайравӣ намудаанд, робита менамоем. Мо фаҳмида метавонем, ки ҳаёти онҳо чӣ гуна дигаргун шудааст, чунки онҳо “одами кӯҳнаро аз худ бадар карда, одами навро дар бар кардан”-ро омӯхтаанд. Ҳангоме ки мо барои монанд шудан ба Исо мубориза мекорем, барои дастгирӣ ба онҳо муроҷиат карда метавонем. Онҳо ба мо дар бораи муҳаббат ва бахшидани Худо ёдрас намудан метавонанд. Онҳо мефаҳманд, ки ҳар як масеҳӣ бо тамоми қувва кӯшиш мекунад аз гуноҳ рӯ гардонда, корҳои дурустро ба ҷо оварад (1 Юҳанно 1:5-10). Ҳатто ҳаввориён бар зидди гуноҳ ва барои рафтори дуруст мубориза мекоранд (Румиён 7:7-25; Ғалотиён 2:11-14). Ҷамоат маъноӣ масъулиятшиносӣ, дилсӯзӣ ва дастгириро дорад, чунки мо мехоҳем бештар ба намунаи Исо мувофиқат дошта бошем.

Шогирдон азоб мекашанд

Ин унсур шуморо ҳайрон карда метавонад, аммо ин аз Аҳди Ҷадид бармеояд. Исо ба шогирдонаш гуфта буд:

Агар ҷаҳон аз шумо нафрат дошта бошад, донед, ки пеш аз шумо аз Ман нафрат доштааст. Агар шумо аз ҷаҳон мебудед, ҷаҳон аз они худро дӯст медошт; лекин шумо аз ҷаҳон нестед, балки Ман шуморо аз ҷаҳон интиҳоб кардам, аз ин сабаб ҷаҳон аз шумо нафрат дорад. Каломеро, ки ба шумо гуфтам, дар хотир нигоҳ доред: “Ғулом бузургтар аз хочаи худ нест”. Агар Маро таъқиб карданд, шуморо низ таъқиб мекунанд. (Юҳанно 15:18-20)

Маҳз дар ҳамин ҷо имон ва вафодорӣ ҳақиқатан санҷида мешаванд. Донишмандон он ки мо бояд ақидаамонро дар бораи тарзи зиндагии худ дигаргун намоем – як масъала аст. Ва Исоро пайравӣ кардан ва барои ин азоб кашидан – тамоман масъалаи дигар. Ҳаввориён барои пайравии Исо азоб мекашиданд (Аъмол 5:41; 9:16; 21:13; 2 Қӯр. 11:22-29). Имон – мавзӯи тамоми Аҳди Ҷадид аст (Румиён 8:17-18; 2 Қӯр. 1:3-7; Фил 1:27-30; 1 Петрус 3:13-17). Петрус, яке аз дувоздаҳ шогирди аввалин, дида буд, ки чӣ тавр Исо барои имон азоб кашид ва зиндонӣ гардид (Аъмол 12:1-19). Ў ба имондороне ки аз боиси таъқибот пароканда шуда буданд, навишта буд:

Зеро чӣ фахре ҳаст агар шумо гуноҳ карда, шаллоқ хӯред ва тоқат кунед? Аммо агар некӯӣ карда, азоб кашед ва тоқат кунед, ин писандидаи Худо аст. Зеро шумо барои ҳамин даъват шудаед, чунки Масеҳ низ барои мо азоб кашид, ба шумо сармашқ гузошт, то аз пайи Ў равона шавед. “Ў гуноҳе накардааст, ва дар забонаш фиребе набуд”; гирифтори бадгӯӣ гардида, Ў ҷавобан бадгӯӣ намекард; азоб кашид, таҳдид намекард, балки Худо ба Довари одил месупурд. (1 Петрус 2:20-23)

Барои тоб овардан ба азобҳо, мо бояд дар ёд нигоҳ дорем, ки Инчил сабукии ин зиндагиро ваъда намедихад, балки ҷои абадиро дар оилаи Худо дар ҳаёти оянда ваъда медиҳад. Он ҷаҳон хонаи ҳақиқии мост.

Шогирди миқдори зиёди одамонро шогирд мегардонанд

Агарчи муҳаббат ба Худо, ба ёри худ, ва ба якдигар – ҷиҳати асосии шогирдӣ аст, чизи муҳимтарин, ки шогирдон мекунанд, он аст, ки онҳо одамони дигарро шогирд мегардонанд. Ин супорише буд, ки Исо пеш аз боло шудани Худ ба осмонҳо ба пайравони Худ дода буд. Аз ҳамин сабаб он Супориши Бузург номида шудааст:

Ва Исо наздик омада, ба онҳо гуфт: “Ба Ман ҳамаи қудрат дар осмон ва бар замин дода шудааст. Пас, равед ва ҳамаи халқҳоро шогирд созед ва онҳоро ба номи Падару Писару Рӯҳулқудс таъмид диҳед, ва онҳоро таълим диҳед, то ҳамаи он чиро, ки ба шумо фармудаам, ба ҷо оваранд; ва инак, Ман ҳамарӯза то охири ин давра бо шумо ҳастам” (Матто 28:18-20)

“Ҳамаи халқҳоро шогирд созед”. Ин қисми зиёди ҳикояти Китоби Муқаддас аст. Қудрати қувваҳои фавқуттабӣ, ки кишварҳоро зердаст карда буданд, аз байн бурда шудааст. Худо меҳодад, ки фарзандони Ӯ, шарикони Ӯ – шогирдони Писари Ӯ Исо – Хушхабарро дар ҳама ҷо паҳн кунанд. Худо меҳодад, ки то ҳадди имкон одамони бештар дар оилаи Ӯ бошанд. Вазифаи мо аз он иборат аст, ки Хушхабарро расонем, онро дар пеши назари онҳо аз сар гузаронем, ва онҳоро ба оилаи Худо оварем – ва онҳоро таълим диҳем, ки худи ҳамон корро кунанд.

Мо инро чӣ тавр мекунем? Мо дар бораи имони худ нақл менамоем – чӣ гуна мо ба Инчил бовар кардем. Ин ба таври ҳайратовар одӣ аст.

Аввалан, ба одамоне дар бораи ҳаёти худ пеш аз он ки ба Инчил бовар кардед ва ба воситаи Исо бахшидани Худо ба даст овардед, нақл намоед. Шунидани қиссаҳо ба одамоне маъқул аст, хусусан қиссаҳо дар бораи одамоне дигар. Чаро? Ҳамеша дар қиссаи шахс чизе аст, ки ба қиссаи худи мо робита дорад. Ҳангоме ки шумо ба касе дар бораи ҳаёти худ пеш аз қабул кардани Инчил нақл менамоед, баъзе ҷузъиёти ҳаёти шумо ба шахсе ки ба ӯ қиссатонро нақл менамоед, шинос хоҳад буд – ва шояд бисёр чизҳо аз қиссаи шумо бо ҳаёти ӯ робата хоҳад дошт.

Сониан, ба онҳо гӯед, ки чаро шунидан ва бовар кардан ба Инчил барои шумо лаҳзаи дигаргунии кулӣ буд. Одатан ин бо бахшида шудани гуноҳҳои мо робита дорад. Доништан хуш аст, ки бо вучуди он чи мо бо худ ва бо дигарон кардаем, Худо ҳанӯз ҳам моро дӯст медорад ва чунон хоҳони мо аст, ки ба мо наҷотро пешниҳод мекунад. Сипас қиссаро нақл намоед, ки чӣ тавр Худо Исоро фиристод, то ки мо бахшида шудан ва бо Ӯ ҳаёти абадӣ доштан тавонем – он чи Худо аз худи аввал меҳост.

Сеюм, ба одамоне дар бораи таъсире ки бовар ба Инчил ва бахшидашавӣ ба ҳаёти шумо расонидааст, нақл намоед. Ба онҳо гӯед, ки доништани бахшидани Худо, муҳаббати Ӯ ва ваъдаи ҳаёти абадӣ ба чӣ монанд аст. Ба онҳо гӯед, ки ин ақидаатонро дар хусуси он ки шумо кистед ва чаро дар ин ҷо ҳастед, чӣ гуна дигаргун намуд. Ба онҳо гӯед, ки қабул кардани Инчил чӣ гуна шуморо дигаргун намуд.

Баъзе одамоне шояд далели дили дигаргуншударо дидан меҳоянд. Ин муқаррарӣ аст – ва имконият аст барои тақлид ба Исо. Ин яке аз сабабҳои

муҳим барои ҳаёти муқаддасона ба сар бурдан. Исо одамонро дӯст медошт ва ба онҳо хизмат мекард. Одамон мехоҳанд дӯстдошта бошанд ва муҳаббати ҳақиқиро дар дигар одамон меҷӯянд. Ба одамон ҳамон тавре ки Исо мехост, ҷавоб додан олидараҷа аст. Онҳо инро пай мебаранд. Онҳо мефаҳманд, ки касе онҳоро дӯст медорад ё не. Ҳангоме ки шумо онҳоро дар пеши худ гузошта, Инҷилро мавъза мекунад, онҳо онро мефаҳманд. На ҳама ба Исо бовар мекарданд. Ҳангоме ки шумо онро ба дигарон мерасонед ва ба онҳо ҳамон гуна муносибат мекунад, ки Исо мекард, на ҳама ба Инҷил бовар мекунанд. Аммо бисёр касон бовар мекунанд.

Номҳо ва истилоҳоти муҳим (Глоссарий)

• Истилоҳоте ки ба ин рӯйхат дохил карда шудаанд, истилоҳоти дар рафти китоб фаҳмондашударо дар бар намегиранд. Калимаҳои бо ҳарфҳои калон ва ғайри онҳо кардашуда ба глоссарий дохил карда шудаанд.

Иброҳим – шахсе ки Худо ӯро ҳамчун нахустпадари халқе интихоб намуд, ки ҳамчун исроилиён ё яҳудиён маъруф хоҳанд шуд.

Аъмол – китоб дар дар Аҳди Қадид дар бораи таърихи масеҳиёни аввалин.

Одам ва Ҳавво – аввалин ду одам (мард ва зан), ки Худо онҳоро офарид.

Фариштаҳо - Мавҷудоти ғайбӣ, ки ба Худо хизмат мекунанд ва ба касоне ки ба Исо имон доранд, ёрӣ мерасонанд. Истилоҳи аслии ибронӣ ва юнонӣ, ки дар Китоби Муқаддас чун "фаришта" тарҷума шудаанд, маънои "фиристодашуда"-ро доранд. Аз ҳамин сабаб истилоҳи "фаришта" тасвири амал мебошад – он нақши узви подшоҳии осмони Худоро тасвир менамояд, ки хабарҳоро аз Худо ба одамон мерасонад. Барои ба даст овардани маълумоти муфассал ниг. “Шарҳи мухтасари истилоҳоти ғайбӣ” пас аз глоссарий.

Ҳавворӣ – ба юнонӣ “апостол” мегӯянд, ки маънояш “фиристодашуда” аст. Дар Аҳди Қадид ҳар гуна ҳаввориён ҳастанд.

Боло рафтан – бозгаштани Исо ба осмонҳо пас аз эҳё шуданаш.

Ашшуриён – душманони таърихии Исроил аз Байнаннаҳрайни Шимолӣ.

Бобил – шаҳри қадимии Бобил, ки дар Байнаннаҳрайни Ҷанубӣ воқеъ буд (Ироқи ҳозира).

Бобилиён – душманони таърихии Исроил аз Байнаннаҳрайни Ҷанубӣ.

Имондор – касе ки Инҷилро қабул мекунад ё ба он бовар менамояд.

Китоби Муқаддас – маҷмӯаи 66 китобҳои қадимӣ, ки онҳоро шахсоне навиштаанд, ки онҳоро Худо ба таври муъҷизаосо роҳнамоӣ мекард. 39 китоби аввал чун Аҳди Қадим маълуманд, 27 китоби баъдина Аҳди Қадид номида мешаванд.

Масеҳ – ба юнонӣ “Христос”, ки маънояш “молидашуда” (равған молидашуда, яъне интихобшуда) аст; унвони Исо.

Аҳд – шартнома байни ду тараф. Дар Китоби Муқаддас Худо бо инсоният аҳд мебандад, ки дар он ба онҳо ваъдаҳо ва баракатҳо медиҳад. Аҳдҳо метавонанд шартҳо дошта бошанд, ё надошта бошанд.

Салиб – воситаҳои куштани Исо. Салиби румӣ сутуни амудӣ бо болори уфуқӣ буд, ки қурбониҳоро ба он баста ё меҳкӯб карда мемонданд, то ки пас аз азобҳо нафасгир шуда мурад. Дар Аҳди Қадид “салиб” ҳамчунин ба чое дахл дорад, ки музди гуноҳ пардохта шуд ва барои ҳамаи касоне ки ба Инчил бовар мекунанд, начот таъмин карда шуд.

Довуд – подшоҳи дуюми Исроил, ки Худо ба ӯ сулолаи абадиро ваъда додааст. Масеҳ бояд аз ҳамин сулола мебаромад.

Фасод - истилоҳ ба бадӣ ва гуноҳ дахл дошт, агарчи аксаран ба дараҷа ва зудии фикрҳо ва рафтори бад дахл дорад.

Иблис – номи дигари шайтон ва мор. Барои маълумоти бештар ниг. “Шарҳи истилоҳоти фавқуттабӣ” пас аз глоссарий.

Шогирд – ҳамчун исм, касе ки ба зиндагии Исо тақлид намуда ва ба таъломоти ӯ итоат карда, Исоро пайравӣ менамояд; ҳамчун феъл, “шогирдсозӣ” пайравӣ ба Исоро ба дигарон омӯзондан.

Инчилишиносонӣ – чорабиниҳои паҳн намудани хабари Инчил бо воситаҳои гуногун.

Хуруҷ - (1) номи китоби дуюм дар Китоби Муқаддас; (2) истилоҳе ки раҳиҳои халқи Исроилро аз ғулумӣ дар Миср тасвир менамояд.

Бадӣ – ҳар он чӣ Худо аз ҷиҳати маънавӣ ва ахлоқӣ бад ва ба офаридаҳои Худ зарарнок меҳисобад.

Имон – бо боварӣ таваккул кардан (ба касе ё чизе).

Афтидан – гуноҳи Одам ва Ҳавво дар Адан ва натиҷаҳои минбаъдаи он.

Бахшидани гуноҳ – ҳангоме ки Худо хатокориҳо ва амалҳои бади касро, ки зидди ӯ содир карда шудаанд, мебахшад. Ҳангоме ки Худо мебахшад, ҳама гуна айбдорӣ бекор карда мешавад. Мафҳумҳои алоқаманд ғайз, марҳамат ва начот мебошанд.

Боғи Адан – ҷой дар ҷаҳоне ки Худо дар ибтидо офарида буд. Дар он ҷо Одам ва Ҳавво зиндагӣ мекарданд. Худо ҳамчунин дар Адан хузур дошт.

Ҳастӣ – китоби якум дар Китоби Муқаддас.

Халқҳо / Ғайрияхудиён – истилоҳе ки ҳар касеро ифода менамояд, ки ба халқи Исроил тааллуқ надорад, яъне "ғайриисроилиён".

Худо – Дар Китоби Муқаддас, ҳангоме ки ин истилоҳ дар шакли танҳо ва бо ҳарфи калон навишта шудааст, он ба мавҷуди нотакрор, мутлақ ва бемонанди фавқуттабий дахл дорад, ки ҳама чизро офаридааст ва инсониятро дӯст медорад.

Илоҳият – Сегона; се Шахсияти (Падар, Писар, Рӯҳулқудс) як Худои бемонанд.

Инҷил – хабари наҷот ба воситаи Исои Масеҳ.

Файз – ҳангоме ки Худо ба мо он чиро пешниҳод мекунад ё медиҳад, ки мо сазовори он нестем; некӯии Худо.

Супориши бузург – вазифае ки ки Исо ба пайравонаш додааст, то ки Инҷилро паҳн кунанд ва дар тамоми ҷаҳон одамонро шогирд кунанд.

Ибрӣ - (1) Истилоҳи дигар барои "исроилӣ"; (2) забоне ки дар ибтидо Аҳди Қадим бо он навишта шуда буд.

Рӯҳулқудс – Рӯҳи шахсиятноки Худо, ки моҳиятан ба Ӯ баробар аст.

Исҳоқ – писари Иброҳим, ки аз Соро зода шудааст.

Исроил – (1) номи нави Яъқуб, набераи Иброҳим; (2) халқи Аҳди Қадим, ки Худо онро ба воситаи Иброҳим ва Соро ба вучуд овард.

Исроилиён – намояндагони авлоди Иброҳим; намояндагони халқи Исроил.

Яъқуб – писари Исҳоқ ва, аз ҳамин сабаб, набераи Иброҳим. Номи ӯ дертар ба "Исроил" гардонда шуд.

Исо – Писари Худо, ки аз Марҳами бокира зода шуд, аммо ҳамчунин пурра Худо буд. Худо ҳамчун Исо одам шуд, то ки нақшаи Худоро оид ба наҷоти инсоният аз гуноҳ амалӣ намояд.

Яҳудиён – Номи дигари "исроилиён", авлодони Иброҳим. Дар замонҳои қадим ин истилоҳро хориҷиён барои ду қабилаи боқимонда аз исроилиён, ки ба асорат бурда шуда буданд, истифода мебуданд.

Подшоҳии Худо / Масеҳ / Исо – ҳукмронии Худо ба воситаи Масеҳ дар замин бо имондорон. Аҳди Қадид ин подшоҳиро ҳамчун мавҷуд буда ва инкишофёбанда тасвир менамояд, ки иҷрои пурраи худро интизор аст.

Марҳамат – ҳангоме ки Худо аз ҷазое ки мо сазовори он ҳастем, даст мекашад.

Масеҳ – истилоҳе ки маънои "молидашуда (равған молидашуда, яъне интиҳобшуда)"-ро дорад. Он ба подшоҳ аз авлоди Довуд дахл дорад, ки наҷотро аз гуноҳ меоварад ва одамони Худоро аз душманонашон озод

мекунад. Дар ҳикояти Китоби Муқаддас Исо масеҳ буд. Муодили юнонии ин истилоҳ "Христос" аст. Пас "Исои Масеҳ" – "Исо, масеҳ" аст.

Мусо – исроилӣ, ки ҳангоми ғуломии Исроил дар Миср зода шудааст, ва Худо меҳост ўро барои аз ғуломӣ раҳо кардани Исроил ваколат диҳад.

Кӯҳи Сино – кӯҳе, ки дар он Худо Мусоро даъват намуд, то ки ў исроилиёнро аз Миср озод кунад, ва ҷое ки Худо ба Исроил Даҳ Фармударо додааст.

Аҳди Ҷадид – 27 китоб, ки пас аз Аҳди Қадим мебошанд. Мундариҷаи онҳо ба ҳаёт ва хизматгузории Исо, таърихи масеҳиёни аввалин, ва паҳншавии масеҳият дар асри якуми милодӣ дахл дорад.

Нӯҳ – шахсе ки Худо дар замони тӯфон росткор меҳисобид. Худо ба Нӯҳ дастур дод, ки киштии калон созад, то ки худро, оилаашро, ва табиати ваҳширо аз тӯфони азим начот диҳад.

Аҳди Қадим – 39 китоби аввали Китоби Муқаддас. Мундариҷаи онҳо аз ҷиҳати хронологӣ то зодашавии Исо омада мерасад.

Павлус – Ҳаввори Исо, ки хизматгузории ў ба халқҳо (ғайриисроилиён) нигаронида шуда буд.

Петрус – Яке аз дувоздаҳ шогирдони аввалини Исо.

Замини ваъдашуда – Ин истилоҳ аз ҷиҳати ҷуғрофӣ ба Исроил дахл дошт, ки Худо онро ба Иброҳим чун маконе ваъда кардааст, ки авлодони ў сокин шуда метавонистанд. Пеш аз он ки исроилиён онро ишғол кунанд, ин замин дар Аҳди Қадим Канъон номида мешуд.

Қувваҳои торокӣ – ҳамаи мавҷудоти фавқуттабӣ, ки ба нақшаи Худо оид ба ҷаҳони Ў ва инсоният душманӣ доранд. Барои маълумоти бештар ниг. "Шарҳи истилоҳоти фавқуттабӣ" .

Эҳё / Растохез – (1) умуман, ғалабаи ҳаёти нав бар марг; (2) дар Аҳди Ҷадид ишора ба он ҳақиқат, ки Исо пас аз се рӯзи дар салиб кушта шудан ҷисман зинда шуд, ё ишора ба эҳё / растохези ҳамаи имондорон ба ҳаёти абадӣ дар замини нав.

Начот – раҳи касоне ки ба Инҷил, ба дур шудан аз Худо аз боиси гуноҳ бовар мекунанд. Дар начот гуноҳҳо ба воситаи бовар кардан ба хабари Инҷил бахшида мешаванд. Начот имондорро ба оилаи Худо барқарор менамояд.

Соро – зани Иброҳим, ки Худо ба таври фавқуттабӣ ба ў дар пиронсолӣ имкон дод, ки фарзанд таваллуд кунад.

Шайтон – номе ки дар Адан ба мор, ки Одаму Ҳавворо фиреб дод, дода шуд. Шайтон дар байни офаридаҳои Худо аввалин мавҷуди фавқуттабӣ буд, ки зидди Худо баромад. Шайтон душмани ашаддӣ Худо дар Аҳди Ҷадид аст.

Барои маълумоти бештар ниг. “Шарҳи мухтасари истилоҳоти фавқуттабий” пас аз глоссарий.

Шоул – аввалин подшоҳи Исроил.

Мор – душмани Одам ва Ҳавво дар боғи Адан. Дар Китоби Муқаддас он дертар иблис ва шайтон номида шудааст. Барои маълумоти бештар ниг. “Шарҳи истилоҳоти фавқуттабий”.

Гуноҳ – ҳама гуна амал ё рафтор, ки зидди меъёрҳои Худо оид ба адолат, ахлоқ ва рафтор муҳолифат дорад.

Сулаймон – яке аз писарони Довуд. Сулаймон пас аз марги Довуд ба тахт нишаст.

Писар – дар Китоби Муқаддас “Писар” (бо ҳарфи калон) ба Шахсияти дуюми Ваҳдати Сегона дахл дорад, ки дар Исо одам шуд.

Писарони Худо – Дар Аҳди Қадим мавҷудоти фавқуттабий, ки ё ба Худо хизмат мекарданд, ё зидди Худо барома буданд. Барои маълумоти бештар ниг. “Шарҳи истилоҳоти фавқуттабий”.

Рӯҳи Худо – истилоҳи дигар барои Рӯҳулқудс.

Ҷанги рӯҳонӣ – мубориза зидди гуноҳ ва қувваҳои фавқуттабии душман, ки зидди иҷрои Супориши бузург баромад мекунанд. Барои маълумоти бештар ниг. “Шарҳи истилоҳоти фавқуттабий”.

Фавқуттабий – истилоҳе ки ба он чи аз ҳудуди ҷаҳон ва коиноти табиӣ (моддӣ) берун мебарояд, дахл дорад. “Мавҷуди фавқуттабий” ба мавҷуд дахл дорад, ки рӯҳ аст, ва табиатан бадан надорад.

Даҳ фармуда – даҳ қонуни ахлоқии ибтидоӣ, ки Худо ба исроилиён пас аз баромадани онҳо аз Миср дода буд.

Сегона – се Шахсияти Илоҳият; таълимоти библиявӣ дар бораи он ки Худо ягона аст, аммо дар се Шахсият вучуд дорад.

Шарҳи мухтасари истилоҳоти фавқуттабий

Китоби Муқаддас барои он мавҷудоте ки дар олами рӯҳӣ ҳастанд, ба мо бисёр истилоҳотро медиҳад. Анъанаи масеҳӣ бисёр вақт ин истилоҳотро омехта карда, бесарусомонӣ дар истилоҳотро ба миён меовард. Ман қисми зиёди фаъолияти академии худро ба ин масъалаҳо бахшидаам, ва ба ҳамаи касоне ки ба масъалаҳои оид ба фариштаҳо, шайтон ва рӯҳҳои бад таваҷҷуҳ доранд, пешниҳод мекунам, ки ин китобҳоро хонанд (бо ҳамин тартиб):

- *Фавқуттабий: Китоби Муқаддас дар бораи олами нонамоён чиро таълим медиҳад ва сабаби муҳим будани ин*
- *Подшоҳии нонамоён: барқарор намудани ҷаҳонбинии Китоби Муқаддас оид ба фавқуттабий*
- *Фариштаҳо: Китоби Муқаддас дар асл дар бораи лашкари осмонии Худо чӣ мегӯяд*
- *Девҳо: Китоби Муқаддас дар асл дар бораи қувваҳои торикӣ чӣ мегӯяд*

Аввалини ин китобҳо на барои мувоҳисаи академикӣ муқаррар шудааст. Се китоби дигар академикӣ мебошанд (поварақҳо ва ҷузъиёт бисёранд). Дар ин китобҳо ҳазорон ишораҳо ва тавзеҳот ҳастанд, ки аз сарчашмаҳои академикӣ гирифта шудаанд, то ки мундариҷаро дастгирӣ кунанд.

Ҳоло шояд аз назар гузаронидан ё чамбаст намудани ҷаҳони фавқуттабий, ки дар ҳикояти библиявии мо зикр шудааст, беҳтар аст.

Китоби Муқаддас таълим медиҳад, ки ҷаҳони нонамоён ҳаст – ҷаҳони мавҷудоти рӯҳӣ. Ин мавҷудот табиатан ҷисм надоранд, агарчи онҳо шакли ҷисмонӣ гирифта метавонанд. Ҷаҳони рӯҳӣ – ҷаҳони "фавқуттабий" аст, ки табиати он аз табиати ҷаҳони моддӣ фарқ дорад ва аз ҷаҳони табиӣ, моддӣ берун аст.

Худо намояндаи ҷаҳони рӯҳӣ аст, аммо ҳамчун офаридгори он аз он афзалият дорад. Танҳо Худо офарида нашудааст ва абадӣ мебошад. Ё ҳамаи дигар мавҷудоти рӯҳиро, ки дар ҷаҳони рӯҳӣ ҳастанд, офарид ҳангоме ки ӯ тамоми ҳаётро дар ҷаҳоне ки мо медонем (яъне ҷаҳони табиӣ, моддӣ), офарид.

Китоби Муқаддас намояндаи ҷаҳони рӯҳиро бо истилоҳҳои гуногун тасвир менамояд (масалан, Румиён 8:38; 1 Петрус 3:22). Ман баъзеи онҳоро дар ин китоб овардаам. Баъзеи ин истилоҳот тасвиркунандаи амал мебошанд - тасвиркунандаи он чи рӯҳ мекунад. "Фаришта" яке аз намунаҳо аст. Ин истилоҳ маънои "фиристодашуда"-ро дорад. Аммо дар фарҳанги юнонӣ-румӣ Аҳди Ҷадид "фариштаҳо" ҳамчунин истилоҳ барои ҳама гуна намояндаи лашкари осмонӣ шуданд, ки зидди Худо исён накарданд. Истилоҳи "дев" номи

он намояндаҳои лашкари осмонӣ гардид, ки исён карданд, агарчи "дев" дар дунёи қадим маъноҳои бисёр дошт.

Ибораи тасвирии "писарони Худо" истилоҳи оилавӣ буда, ба мо ёдрас менамояд, ки Худо Падари (Офаридгори) мавҷудоти рӯҳӣ аст. Ин истилоҳ маънои васеътар дорад. Ман ин ибораро дар "Фавқуттабӣ" ва "Подшоҳии нонамоён" муфассал таҳлил кардам. "Писарони Худо" ба мақоми олий дар "қувваҳои қорӣи Худо" дахл доранд. Ин аз он гирифта шудааст, ки фарзандони подшоҳ дар замонҳои қадим мансабҳои баланди масъулиятнокро мегирифтанд. Дар ҳикояти Китоби Муқаддас ба "писарони Худо" супориш дода шуда буд, ки бар халқҳои ки Худо дар Бобил маҳкум намуд, ҳукмфармо шаванд – ин қор аз расонидани паёмҳо (вазифаи "фариштаҳо") хеле аҳамиятноктар буд.

Дар ибтидо ҳамаи намояндагони ҷаҳони рӯҳӣ ба Худо вафодор буданд. Вазъият чун ҳозира набуд. Чунон ки мо дар ин китоб меҳонем, Худо аз сифатҳои Худ ба намояндагони ҷаҳони рӯҳӣ дод, хангоме ки ӯ онҳоро офарид. Яке аз он сифатҳо иродаи озод буд. Баъзе аз намояндагони ҷаҳони рӯҳӣ озодии худро суиистифода намуда, зидди хости Худо ва оилаи инсонии ӯ исён карданд. Ҳамаи мавҷудоти рӯҳӣ дар якҷоягӣ, ки зидди Худо ва халқи ӯ исён карданд – "қувваҳои торикӣ" мебошанд. Бо вучуди ин Китоби Муқаддас душманони рӯҳии Худоро дар рафти ҳикоят дар бораи нақшаи Худо, ки оилаи инсонӣ доштан меҳост, фарқ мекунонад.

Китоби Муқаддас се то чунин исёнро тасвир менамояд. Исёни якум дар боғи Адам рӯй дод. Яке аз намояндагони ҷаҳони рӯҳӣ хост нақшаи Худоро, ки оилаи инсонӣ доштан меҳост, барбод диҳад. Дар ҳикояти Китоби Муқаддас ин мавҷуди рӯҳӣ дар шакли мор назди Ҳавво омада, ӯро фиреб дод. Дертар дар Китоби Муқаддас "шайтон" (истилоҳе ки маъноаш "ҳариф/душман" аст) ва "иблис" (истилоҳе ки маъноаш "тӯҳматкунанда" аст) номҳои ин исёнқори аввалин шуданд.

Дертар дар ҳикояти Китоби Муқаддас баъзе аз писарони осмонии Худо исён карданд. Онҳо худуди байни ҷаҳони рӯҳӣ ва моддиро вайрон карданд. Китоби кӯтоҳи Яхудо их гуноҳро чунин тасвир менамояд: "мартабаи худро нигоҳ надоштанд, балки манзили худро тарк карданд". Анъанаи калисоӣ дар ниҳояти қор қарор дод, ки ин писарони беитоати Худо "фариштаҳои афтода" номида шаванд (ноаниқ), то ки "афтодан"-и онҳоро аз муқаддасӣ тасвир карда шавад, ё "девҳо", то ки бадии онҳо ифода карда шавад. Ва ин бо вучуди он ки Аҳди Қадим барои ифода намудани исёнқорон аз Ҳастӣ 6:1-4 ҳеҷ гоҳ калимаҳои "фариштаҳо" ё "девҳо"-ро истифода намебарад.

Ниҳоят, "писарони Худо", ки халқҳо пас аз воқеа дар Бобил ба ихтиёри онҳо супорида шуда буданд, баъди муддате вайронқор шуданд. Забур 81 ба

муҳокимаи онҳо бахшида шудааст. Ин мавҷудоти ҳудудӣ барои "малакҳо"-и фавқуттабӣ, ки бо халқҳо дар Дониёл 10 робита доранд, ва низ барои "фармонравоиҳо", "сарвариҳо", "қудратҳо", "тахтҳо", ва "қувваҳо", ки Павлус дар бораи онҳо дар порчаҳои гуногун навиштааст (масалан, Эф 6:11-12) асос мебошанд. Ҳамаи ин истилоҳот дар бораи фармонравоии ҳудудӣ мегӯянд, ва ҳамин тариқ, онҳо барои тасвири вазъияте ки пас аз Бобил дар ҳикояти Китоби Муқаддас ба миён омад, мувофиқат менамояд.